Dzisiaj 14 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 282

Poznań, czwartek dnia 23 czerwca 1932

Rok XXVII

Nad Lemanem

Nad Lemanem ruch ogromny. Godzinną przestrzeń między Lozanną a Genewą przebiegają samochody ,wiozące w tę, lub inną stronę członków delegacyj. Obie bowiem konferencje, rozbrojeniowa w Genewie i reparacyjna w Lozannie, pracują obecnie ze szczególną intensywnością. A właściwie nietyle konferencje, co delegacje trzech wielkich mocarstw: Stanów Zjednoczonych, Anglji i Francji. Równoległość działania dyplomacyj na dwóch odcinkach międzynarodowych jest całkiem naturalna: ułatwia ogromnie przetargi. Kto nie będzie chciał ustąpić w odszkodowaniach, lub długach, ustąpi może w rozbrojeniu. Wzmożenie prac na konferencji rozbrojeniowej nastąpiło głównie wskutek inicjatywy prezydenta Stanów Zjednoczonych, który polecił telefonicznie delegatowi amerykańskiemu w Genewie, p. Gibsonowi, złożyć pewne oświadczenie p. Heriotowi. W Morges, niedaleko Lozanny, nastąpiło nocne spotkanie p. Gibsona z p. Herriotem, w którego wyniku doszło do złożenia przez Stany Zjedn. nowych propozycyj rozbrojeniowych.

Co one oznaczają? W Lozannie po złożeniu idyllicznej deklaracji o zawieszeniu wypłat niemieckich na czas trwania konferencji, nastąpił zastój. Anglja, Niemcy i Włochy uważają to czasowe moratorjum za wstęp do ostatecznego zlikwidowania odszkodowań. Natomiast Francja, popierana przez Belgję i Jugosławję, broni tezy, że przerwa w wypłatach niemieckich może jedynie służyć do opracowania nowego planu reparacyjnego. Po pogodnym nastroju, jaki panował w pierwszym „wzniosłym" dniu konferencji, nastąpił zatem — jak piszą Niemcy — „pesymizm", gdy tylko zetknięto się z rzeczywistością.

Francja zaproponowała w Lozannie: dalsze moratorjum dla Niemiec od 2 do 5 lat; wypłacenie następnie przez Niemcy tak zwanego „salda netto" w wysokości około 8 miljardów mk., które ma być skapitalizowaniem raty bezwarunkowej odszkodowań, po potrąceniu 30 proc., czyli wysokości spadku cen światowych; uzyskanie zabezpieczenia na kolejach niemieckich, względnie umiędzynarodowienie ich. P. Herriot dowodzi, że odszkodowania nie mogą być zniesione, gdyż wówczas Niemcy pod względem gospodarczym będą uprzywilejowane w walce konkurencyjnej z innemi państwami, poważniej obciążonemi długami publicznemi; pozatem kryzys może minąć, nie należy więc wydawać sądu o płatności Niemiec w okresie ogólnej stagnacji; wreszcie liczyć się należy ze Stanami Zjedn., które długów wojennych znosić nie chcą.

Odpowiedzialność za utrzymanie „książkowości wojennej" zrzuca więc Francja w znacznej przynajmniej mierze, całkiem logicznie na Stany Zjedn. W Waszyngtonie zrozumiano niebezpieczeństwo. Prasa amerykańska nie wypowiada się wcale o konferencji lozańskiej. W okresie wyborów żadna partja nie może zaangażować się w rezygnowanie z wierzytelności i to w czasach niebywałego kryzysu. Pozatem jednak w Ameryce boją się wspólnego frontu europejskiego. Nie chcą, by uzgodniona w Lozannie Europa oświadczyła Ameryce: „Skreśliliśmy długi w Europie, obecnie musisz skreślić nasze długi wobec ciebie."

By do tego nie dopuścić, Ameryka wysunęła radykalne propozycje rozbrojeniowe, znane naszym Czytelnikom z porannego wydania „Kurjera Poznańskiego". Krok ten zgodny jest ze starą tezą amerykańską: „Nie macie pieniędzy na spłacenie długów, ale macie na zbrojenia. W ograniczeniu zbrojeń szukać należy wyjścia z niewypłacalności państw" Propozycje amerykańskie idą bardzo daleko: zmniejszenie zbrojeń o 1/3 i zniesienie pewnych broni agresywnych. Komisje techniczne konferencji rozbrojeniowej nie potrafiły ustalić, które zbrojenia są agresywne. Amerykanie na to odpowiadają, zgodnie z tezą niemiecką: „Te, których używania zabroniły traktaty pokojowe Niemcom, Austrji i Bułgarji" (ciężka artylerja, lotnictwo wojenne, czołgi, wielkie jednostki morskie itd.). Czyli świat ma się mniej więcej tak rozbroić, jak Niemcy. Równość zbrojeń, która jest hasłem polityki niemieckiej, byłaby w ten sposób osiągnięta.

Nic więc dziwnego, że propozycje amerykańskie, poparły zaraz Niemcy, Sowiety i Włochy. Anglja odniosła się do nich krytycznie ze względu na objęcie przez nie wielkich jednostek morskich. Francja wypowiedziała się przeciw nim. Niebezpieczeństwo frontu europejskiego zostało usunięte. Jeżeli Francja będzie domagała się nadal od Niemiec odszkodowań, wówczas p. von Papen będzie mógł odpowiedzieć p. Herriotowi: „Przeprowadźcie takie rozbrojenie, jakie proponuje p. Hoover, a nie będziecie potrzebowali naszych pieniędzy." Tak się więc obie sprawy zaziębiły.

Francja, przeczuwając uderzenie amerykańskie, również wystąpiła poprzednio z konkretnemi projektami, proponując: obniżenie budżetów wojskowych do 10, a może do 20 proc., umiędzynarodowienie lotnictwa cywilnego, ograniczenie tonnażu lotnictwa wojskowego, a nawet kolibru ciężkiej artylerji, zniesienie broni chemicznej i międzynarodową kontrolę nad zbrojeniami.

P. Paul-Boncour, odpowiadając na propozycję amerykańską, poruszył sprawę bezpieczeństwa, które Anglosasi znowu chcieliby załatwić wydaniem jeszcze jednej platonicznej uchwały o wykluczeniu wojny poza nawias prawa. Minister wojny Francji wskazał pozatem na szczególne położenie państw świeżo powstałych, które muszą z większem wytężeniem czuwać nad swojem bezpieczeństwem. O stanowisku Polski wobec tej nowej sytuacji trudno mówić, bo minister Zaleski dotychczas jeszcze ani w Lozannie, ani w ostatniej fazie konferencji rozbrojeniowej w Genewie, nie przemawiał.

Tymczasem wszyscy mają świadomość, że obie konferencje weszły w nowy okres, że walka staje się coraz cięższa i coraz bardzie sprecyzowana, że toczy się ona na dwa fronty, że fronty te wyraźnie są zarysowane i że przeważnie zwrócone są przeciw Francji i jej sojusznikom. Uwolnienie Niemiec od wszelkich ciężarów finansowych i jednoczesne zrównanie ich pod względem zbrojeń z innemi państwami wytworzyłoby nową sytuacją polityczną w Europie.

W Genewie i w Lozannie nie toczy się tylko walka o dolary i o czołgi. Propozycje amerykańskie uderzają w podstawy statutu politycznego Europy. Dla Polski są one nie do przyjęcia.

Echa interwencji Ameryki w Genewie

Prasa francuska niemal jednomyślnie zwalcza energicznie postępowanie Stanów Zjednoczonych

Paryż, 23. 6. Tel. wł.) Prasa francuska bardzo energicznie i niemal jednomyślnie z wyjątkiem paru zaledwie pism lewicowych zwalcza nową próbę interwencji Ameryki w związku z konferencją rozbrojeniową i reparacyjną.

„Echo de Paris" stwierdza, że propozycje amerykańskie miałyby tylko wówczas skutek, gdyby Stany Zjednoczone na przyszłość zobowiązały się do wspólnej akcji wojskowej przeciwko państwu, które nie wykonywałoby postanowień paktu Kelloga. Zmniejszenie faktycznej liczebności armji francuskiej w obecnej chwili jest absolutnie niemożliwe.

Pismo podkreśla z naciskiem, że w razie zgody Herriota i ministra wojny Paul Boncoura na jakiekolwiek ustępstwa Francji pod tym względem, wszyscy jej wodzowie byliby zmuszeni podać się do dymisji.

Bardzo krytycznie zapatrują się również na nowe propozycje amerykańskie wszystkie inne pisma centrowe i prawicowe.

„Matin", omawiając ostatnie spotkanie Herriota z Gibsonem zaznacza, że podczas tej rozmowy poseł amerykański przedstawił Herriotowi nowe propozycje amerykańskie. Zapytany, czy miałby coś do zarzucenia nowemu planowi Stanów, Herriot odpowiedział dosłownie:

„Jak wogóle może Pan przypuszczać, że przyjąłbym to bez zastrzeżen w dodatku w chwili, kiedy właśnie czynione są próby doprowadzenia do jakiegoś porozumienia. Podobna interwencja Stanów Zjednoczonych z łatwo zrozumiałych względów może unicestwić te próby".

Korespondent cytowanego pisma podkreśla jednak, że mimo to Herriot przyrzekł nic nie mówić o powyższej rozmowie. Istotnie też do środy włącznie nie dowiedziano się nic konkretnego o zamiarach Ameryki.

W krótkim komentarzu redakcyjnym do propozycyj amerykańskich pisze „Matin", że możnaby zasadniczo wybaczyć prezydentowi Hooverowi fatalną pomyłkę przesłania manifestu rozbrojeniowego pod adresem konferencji rozbrojeniowej, gdy w rzeczywistości manifest ten przeznaczony jest jako wybitny atut wyborczy dla amerykańskiej opinji. Nie można jednak przejść nad tem do porządku, że Hoover usiłuje zapomnieć, iż międzynarodowe konferencje służyć mają do przeprowadzenia zawsze zresztą uciążliwych pertraktacyj i rozmów porozumiewawczych, a nie do przyjmowania nadesłanych w formie ultymatywnej żądań uczestnika.

Dzienniki angielskie zachowują naogół rezerwę

Londyn, 23. 6. (Tel. wł.) Prasa angielska naogół przyjęła propozycje amerykańskie dość przychylnie. Zdaje sobie ona jednak dobrze sprawę z tego, że interwencja amerykańska w obecnej chwili przyszła w najnieodpowiedniejszym momencie.

To też trudno przewidzieć, jakie wrażenie wywołają propozycje w zainteresowanych kołach konferencji. Należy raczej przypuszczać, że będzie ono niezbyt pomyślne, zwłaszcza w tych środowiskach, które liczyły na pewne posunięcie prac konferencji w związku z rozmowami prywatnemi pomiędzy czołowemi delegatami państw.

Memorandum angielskie w sprawie odszkodowań

Lozanna, 24. 6. (Tel. wł.) Z kół delegacji brytyjskiej informują, że memorandum angielskie, które ma być przedstawione konferencji reparacyjnej opracowano w związku z czynionemi ostatnio próbami doprowadzenia do porozumienia.

Memorandum to stanowić ma pewnego rodzaju kompromis pomiędzy stanowiskiem francuskiem i niemieckiem. Proponuje zatem ostateczne uregulowania sprawy reparacyj, celem przywrócenia zaufania świata do jego zdolności gospodarczej i stworzenia nowych podstaw rozwojowych.

Memorandum w zasadzie potwierdza obecną niezdolność płatniczą Niemiec a równocześnie pozostawia zupełnie otwarte zagadnienie co do późniejszego ureg. odszkodowań. Twierdzi ono, że nie należy przedewszystkiem dążyć do dalszego obciążenia gospodarki niemieckiej nowemi spłatami w chwili obecnej i do mimowolnego zahamowania tem samem możliwości odbudowy gospodarczej Rzeszy. Narazie trzeba odczekać jakiego dozna przyjęcia nowy krok angielski w kołach konferencji.

Jakże daleko do tego Polakom w Niemczech

W czasie od 21—24 lipca odbędzie się w Frankfurcie nad Menem ogólnoniemiecki zjazd śpiewaczy („Bundessängerfest"), w którym niemieckie związki śpiewacze w Polsce postanowiły wziąć udział. Starania u władz polskich o przyznanie ulgowych paszportów zostały przychylnie załatwione; opłata za każdy paszport wynosi 20 proc. ceny normalnej, czyli 80 zł. Paszporty te jednak mają ważność tylko na czas trwania festynu frankfurckiego.

W Skarszewach pod Radzynem (Pomorze), wiosce zamieszkałej przeważnie przez element obcy, Niemcy miejscowi wystawili pomnik poległych (Kriegerdenkmal). Ustawiono mianowicie przy wejściu na cmentarz ewangelicki wielki głaz i wykuto w nim nazwiska tych mieszkańców wsi, którzy padli w wojnie światowej. „Poświęcenia" pomnika dokonał przynależny pastor. Wystawiony „Kriegerdenkmal" ma, jak pisze „Deutsche Rundschau", napominać zwiedzających cmentarz ewangelicki do zachowania wierności swej „Heimat" — oświetlenie, które nie pozostawia żadnej wątpliwości co do ukrytej w niem myśli.

Czy to jest lektura dla młodzieży gimnazjalnej!

„Orędownik na powiat wolsztyński" nr. 69 donosi o wykładaniu w czytelni państwowego gimnazjum koedukacyjnego w Wolsztynie dla użytku uczniów i uczenic także „Wiadomości Literackich", osławionego tygodnika neopoganina Boya-Żeleńskiego.

O wartości moralnej tego pisma wiedzą wszyscy zdrowo i po katolicku myślący. Dla ilustracji jednak warto zacytować z ostatnich jego numerów choćby takie artykuły jak „Regulacja urodzeń a etyka chrześcijańska", „kalendarzyk miłosny", „Świadome macierzyństwo" i t. d., jak również wiersz Gabryeli Zapolskiej p. t. „Ulicznica". Poza tem w „Wiadomościach Literackich" był ostatnio zohydzany w sposób niesłychany Kościół Katolicki, oraz episkopat i kler.

Czy to jest stosowna lektura dla młodzieży gimnazjalnej, dla chłopców i dziewcząt od lat 14, korzystających z tej czytelni?!

Pułkownik prezesem sądu

Lwów, 23. 6. (Tel. wł.) Prezesem sądu apelacyjnego mianowano pułkownika dr. Konrada Zielińskiego.

Stan polskości na ziemiach wschodnich i w Małopolsce wschodniej

ZIEMIE WSCHODNIE

Na ziemiach wschodnich repatrjacja uchodzców po r. 1921 trwała jeszcze w dużych rozmiarach i przekroczyła 400 tysięcy głów, a wśród powracających miała olbrzymią przewagę ludność białoruska i ruska. Ten przeto ruch powrotny wpłynął na wzmożenie się żywiołów niepolskich na terenie ziem wschodnich. Natomiast nie posiadamy jeszcze danych dla obliczenia imigracji ludności polskiej na tym terenie. Porównanie danych o narodowości polskiej w r. 1921 i języku polskim w r. 1931 wypada, jak następuje:

województwo	1921 % narod. polskiej	1931 % języka polskiego
wileńskie . . .	57,4	59,9
nowogródzkie .	53,6	52,6
poleskie	24,3	14,5
wołyńskie . . .	16,8	16,5

Dane, dotyczące narodowości, na tych terenach, nie przedstawiają wobec stanu kulturalnego ludności większej wartości. Świadczyć one mogą conajmniej o sile asymilacyjnej polskości. Polakami są tam katolicy i dopiero stwierdzenie wzmożenia się ludności katolickiej na ziemiach wschodnich będzie świadczyło o postępach polskości. Najjaskrawszym przykładem małej wiarogodności danych może być pow. kobryński w województwie poleskiem: Liczył on w r. 1921 5,4 proc. katolików, a 61,1 proc. ludności podało narodowość polską; w r. 1931 język polski jako ojczysty podało 8,7 proc. ludności, a statystyka szkolna z r. 1926 oblicza odsetek dzieci w powiecie, których językiem ojczystym jest język polski, na 25,5 proc.

Podajemy poniżej odsetek katolików w r. 1921 i odsetek osób z językiem ojczystym polskim w r. 1931:

województwo	katol. 1921	z jęz. polsk. 1931
nowogródzkie .	40,7	52,6
poleskie . . .	7,2	14,5
wołyńskie . .	11,5	16,5

Wyciąganie wniosków o cofaniu się lub postępie polskości na podstawie posiadanych danych jest przedwczesne.

MAŁOPOLSKA WSCHODNIA

W Małopolsce porównanie spisu z r. 1921 ze spisem z r. 1931 przedstawia się następująco:

województwo	1921 % narod. polskiej	1931 % języka polskiego
krakowskie . .	93,1	91,4
lwowskie . . .	55,8	57,9
tarnopolskie . .	44,9	49,5
stanisławowskie .	22,0	22,5

W województwie krakowskiem obniżenie odsetka Polaków jest tylko pozorne. W r. 1921 liczono w tem województwie 7,7 proc. osób wyznania mojżeszowego, a do narodowości żydowskiej przyznało się tylko 3,9 proc. ludności. Obecnie Żydzi, mówiący żargonem, podali oczywiści ejęzyk niepolski. W Krakowie np. w r. 1921 było 45.229 Żydów, a narodowość żydowską podało 27.056 osób; w r. 1931 — 48.394 osoby mówiły językiem niepolskim. W Krakowie skupiała się coraz większa część Żydów z Małopolski zachodniej. Odsetek Żydów w całem województwie zapewne pozostał bez zmian.

W trzech województwach Małopolski wschodniej wynik spisu jest pomyślny. Trzeba wszakże mieć na uwadze, że fundamentem polskości są tam rzymscy katolicy, których odsetek w ostatnich dziesięcioleciach powoli, ale stopniowo wzrastał. Jakie zmiany w stosunkach wyznaniowych wykazał spis ostatni, jeszcze nie wiemy.

Dosyć znaczny odłam greko-katolików, jak i przy dawniejszych spisach, podał język polski. Ci unici są to po części Polacy, pochodzący z małżeństw mieszanych, którzy według obowiązujących przepisów, zaliczani są do obrządku grecko - katolickiego, o ile ich ojcowie do tego obrządku należeli. Ale przedewszystkiem są to greko - katolicy, którzy zwłaszcza w miastach zasymilowani zostali przez kulturę polską. Analiza poprzednich spisów dowodzi, że do języka polskiego przyznają się stale w tych samych miejscowościach unici — są to miejscowości otoczone skupieniami polskiemi lub sąsiadujące z silnemi skupieniami polskiemi, bądź posiadające poważne mniejszości rzymsko - katolickie.

Jest rzeczą ważną, że spis wykazał, iż na terenie najostrzejszej walki, polsko-ukraińskie,j w województwie tarnopolskiem, Polacy mają już względną przewagę, i że właśnie tam, na Podolu, w szeregu powiatów stopniowo wytwarza się większość polska. Również pomyślną jest rzeczą, ze w powiatach, leżących między zwartym etnograficznie obszarem polskim a Lwowem, centrum narodowem Małopolski wschodniej, postęp polskości jest wcale duży.

W województwie stanisławowskiem żywioł polski jest słaby w podkarpackich powiatach górskich, pomyślnie rozwija się natomiast w graniczących z Podolem powiatach naddniestrzańskich.

BOHDAN WASIUTYŃSKI.

Dwa nowe paszkwile antypolskie

Położenie mniejszości polskiej w Niemczech jest coraz cięższe. Wyrazem ustawicznych, a coraz dotkliwszych szykan i prześladowań, na jakie narażeni są rodacy nasi po drugiej stronie granicy, było choćby niedawne zamknięcie kilku szkół polskich prywatnych na Pograniczu, oraz mnożące się wypadki teroru antypolskiego w Prusiech Wschodnich i na Śląsku Opolskim.

Tego jednak jeszcze Niemcom mało. Dążą oni do zupełnego zniszczenia mniejszości polskiej w obrębie Rzeszy Niemieckiej, czego dowodzi kampanja prasowa i publicystyczna, skierowana przeciw Polakom w Niemczech, a prowadzona przy czynnem poparciu i za pieniądze czynników oficjalnych. Ostatnim jej przejawem są dwa obrzydliwe paszkwile, mające na celu przedstawić Polaków w Niemczech jako irredentystów i zdrajców stanu, dążących do rozsadzenia państwa pruskiego.

Pierwszym z nich jest książka radcy ministerjalnego dr. Fritza Rathenaua (z pochodzenia Żyda), który pełni obecnie funkcje referenta generalnego spraw wschodnich w pruskiem ministerstwie spraw wewnętrznych. Książka ta, wydana nakładem Reimara Hobbinga w Berlinie, nosi tytuł „Polonia irredenta" i zawiera niestworzone wprost brednie na temat rzekomych knowań mniejszości polskiej.

Obejmuje ona osiem rozdziałów. Na początku autor, wbrew oczywistej prawdzie, stara się wykazać, że w całych Niemczech jest nie więcej, niż 188 tysięcy osób o polskim języku ojczystym, z czego jeszcze większość ma przypadać na Górnoślązaków, „usposobionych po niemiecku". Zdaniem p. Rathenaua mniejszość ta korzysta z wszelkich uprawnień(!), które są tak daleko posunięte, że, gdyby obdarzyć niemi Niemców w Polsce, to staliby się najbardziej „swobodną" mniejszością narodową na świecie(!).

W rozdziale trzecim p. Rathenau zajmuje się polskiemi szkołami prywatnemi w Niemczech, starając się przedstawić je jako kuźnie „polskiej irredenty". Niebywałe wprost jest twierdzenie, jakoby szkoły te zakładane były przez agitatorów polskich przy pomocy „nagród pieniężnych" i „groźb natury gospodarczej". Kto wie, w jakich warunkach musi pracować polskie szkolnictwo mniejszościowe w Niemczech, odczuje to twierdzenie p. Rathenaua jako bezwstydne szyderstwo.

Rozdział czwarty jest jedną wielką napaścią na nielicznych pozostałych jeszcze na wschodzie Prus kapłanów narodowości polskiej. Ze specjalną furją atakowany jest zasłużony działacz ks. dr. Domański, proboszcz w Zakrzewie powiatu złotowskiego, któremu zarzuca się ni mniej ni więcej, tylko wywieranie nacisku na katolików Niemców, by posyłali dzieci do szkoły polskiej.

Dwa dalsze rozdziały, rojące się również od kłamstw i oszczerstw wszelkiego rodzaju, poświęcone są polskiemu życiu gospodarczemu w Niemczech i prasie polskiej. W rozdziale siódmym p. Rathenau fantazjuje na temat poparcia czynników polskich z drugiej strony granicy, z jakiego rzekomo korzysta działalność mniejszości polskiej w Niemczech. Konkluzja książki? Zupełne zdławienie resztek życia polskiego w obrębie Prus.

Drugim paszkwilem, skierowanym przeciw mniejszości polskiej, który ukazał się niedawno nakładem wydawnictwa Albert Langen — Georg Müller w Monachjum, jest książka osławionego F. W. v. Oertzena, autora paszkwilu „Das ist Polen", zatytułowana „Polen an der Arbeit" (Polacy przy pracy). W książce tej p. Oertzen. w jeszcze większym stopniu, niż Rathenau, stara się przedstawić mniejszość polską w Niemczech jako nielojalną wobec państwa pruskiego i pracującą nad jego zgubą. By twierdzenia swe uczynić bardziej sugestywnemi, autor ubiera je w szatę obrazków z życia, napisanych po literacku, w których w najbezczelniejszy sposób fałszuje prawdę. Cała książka ma charakter ohydnej i oszczerczej denuncjacji, operuje bowiem rzeczywistemi nazwiskami działaczy polskich w Niemczech, przypisując im różne, zgoła fantastyczne poczynania i zamiary. M. i. zaatakowany został znowu w brutalny sposób ks. dr. Domański, przyczem v. Oertzen nie waha się nawet wkładać mu w usta słów, wypowiedzianych rzekomo przy konfesjonale.

Enuncjacje p. Oertzena są — swoją drogą — mimowolnem pouczeniem o rzeczywistości polskich sfer oficjalnych, które, nie orjentując się w celach, w jakich przybywają do Polski korespondenci różnych pism niemieckich, przesadzają się w uprzejmościach dla nich. Należy bowiem przypomnieć, że p. v. Oertzen bawił przez pewien czas w Polsce i był wówczas benjaminkiem naszego ministerstwa spraw zagranicznych, które było przekonane, że działa w ten sposób w imię dobrze pojętej propagandy zagranicznej. Nie wiemy, choć wydaje się nam to wielce prawdopodobne, czy p. v. Oertzen nie był nawet gościem M. S. Z. przez cały czas swego pobytu w Polsce i czy wogóle nie przyjechał do Polski na zaproszenie naszego ministerstwa. Jeśli tak, to sprawa byłaby jeszcze bardziej wymowną.

V. Oertzen jest jednym z najbliższych współpracowników „republikańskiej" i „demokratycznej" „Vosische Zeitung", stanowiącej główny organ masonerji niemieckiej. Jak zgodni są jednak wszyscy Niemcy w swym froncie antypolskim, o tem świadczy fakt, że długie wyciągi z książki v. Oertzena, za zgodą odnośnego wydawnictwa, przytoczył świeżo centralny organ hitlerowców „Völkischer Beobachter".

Jakich Pomorze ma obrońców „sanacyjnych"

Ich zdaniem umowa likwidacyjna — nie została ratyfikowana przez Niemcy!

„Sanacyjny" „Dzień Pomorski" w artykule, podpisanym pełnem nazwiskiem swego naczelnego redaktora p. Alfreda Birkenmayera z dodaniem tytułu posła na Sejm, wykazuje, „jak na dłoni", że Stronnictwo Narodowe nie ma pojęcia o polityce i obronie interesów narodu i państwa polskiego, wskutek czego „znalazło się poza nawiasem życia". Między innemi Stronnictwo Narodowe nie ma wyobrażenia o właściwej ocenie układania się stosunków Polski z sojusznikami i przeciwnikami. Czytamy dosłownie:

„Dotyczy to zwłaszcza polskiej polityki względem Niemiec. Jeżeli „krytycy" tej polityki zpod znaku Str. Narodowego wciąż jeszcze usiłują operować „argumentem" proponowanej (!) w swoim czasie przez Polskę umowy likwidacyjnej z Niemcami, to zamiast odpowiedzi wystarczy jedno jedyne pytanie: — dlaczegóż to Niemcy umowy tej nie ratyfikowali (?!), skoro — zdaniem pp. „narodowców" polskich — umowa ta była dla Niemców rzekomo (!) „korzystna"? Jeżeli zaś pp. narodowcy" kują przeciw polityce polskiego rządu względem Niemców naiwny (!) zarzut, jakoby „dopuściła" ona do wzmożenia się sił niemieckich, — to za odpowiedź wystarczy również pytanie: — dlaczegóż miałoby to być jakąś „winą" Polski, a nie np. Francji (!), conajmniej w równym stopniu zainteresowanej tem, czy Niemcy rosną w siłę, czy nie?"

Tyle poseł B. B. p. Birkenmayer, naczelny redaktor naczelnego organu „sanacyjnego" na Pomorzu. Jest to zaprawdę osłupiające! A więc sternicy polityki „sanacyjnej" na Pomorzu, deklamujący dzień w dzień (ze względów ubocznych), że są najlepszymi na tym obszarze obrońcami polskości, najskuteczniej walczącymi z niebezpieczeństwem niemieckiem, takie mają pojęcie o elementarnych sprawach z dziedziny stosunków polsko-niemieckich, że ich zdaniem umowa likwidacyjna — wbrew temu, co wiedzą dzieci — nie została ratyfikowana przez Niemcy, że nawet Polska widocznie jej nie ratyfikowała, skoro nazywa się ją umową tylko „proponowaną"!

Cóż się już dziwić, że przywódcy „sanacji" pomorskiej powiadają o umowie likwidacyjnej, że jakoby ona tylko — „rzekomo" była korzystna dla Niemców, i jakoby — „naiwnym" był zarzut, że dopuściła ona do wzmożenia się sił niemieckich... Jak wiadomo, Polska w umowie wspomnianej dobrowolnie zrezygnowała z prawa zlikwidowania 200 tysięcy hektarów, będących w posiadaniu niemieckiem, i utwierdziła na ziemiach zachodnich własną polską dłonią 12 tysięcy osad b. pruskiej Komisji Kolonizacyjnej. Zdaniem wodzów pomorskiej „sanacji" miała — Francja „conajmniej w równym stopniu" obowiązek niedopuszczenia do takiego stanu rzeczy... Jakież to „mocarstwowe" stanowisko! Tem bardziej, że znowuż wiadomo, iż sprawa b. pruskich kolonistów była czysto wewnętrzną sprawą polską, nie mającą żadnego związku z żadną umową czy sprawą międzynarodową.

„Dzień Pomorski" i jego naczelny redaktor i poseł pomylił umowę likwidacyjną z traktatem handlowym. I ten zresztą został przez Polskę, nie „proponowany" tylko, lecz również podpisany i ratyfikowany. Niemcy umowę likwidacyjną przyjęli, a ratyfikacji traktatu handlowego, jako jeszcze im nie dość dającego, odmówili.

Widok to niezwykły: ci sami pomorscy przywódcy „sanacyjni" z patentem nawet poselskim, którzy okazują się takimi ignorantami w najważniejszych sprawach polsko- niemieckich i wogóle państwowych, obwieszczają całemu światu, że — Stronnictwo Narodowe nie ma pojęcia o polityce, o obronie interesów narodu i państwa polskiego i przez to „znalazło się poza nawiasem życia"... Byłoby to wszystko wesołe, gdyby nie było strasznie smutne.

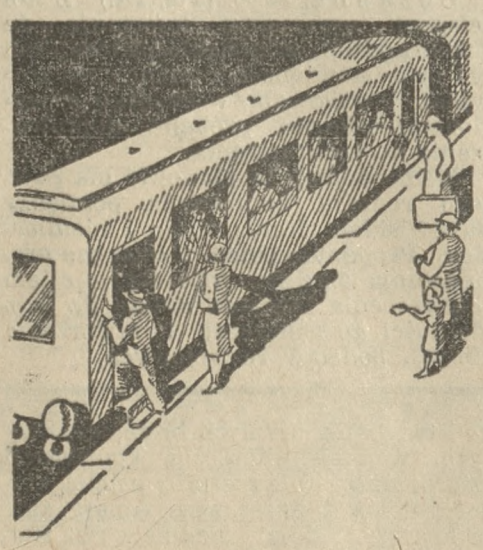

Wakacje już się rozpoczęły. Każdy wyjeżdżający chętnie się dowiaduje, co się w domu dzieje w czasie jego pobytu na letnisku. Radzimy wczesne podanie zmiany adresu celem wysyłki gazety bez przerwy lub też zamówienie „Kurjera Poznańskiego" pod opaską.

Zlikwidowany strajk

Łódź, 23. 6. (Tel. wł.) Strajk robotników sezonowych całkowicie zlikwidowano. Odbije się on tylko na robotnikach, gdyż za czas strajku nie otrzymają wynagrodzenia.

Stronnictwo Narodowe

Koło Dębiec

Zebranie miesięczne odbędzie się dziś, 23 b. m., o godz. 20 w lokalu p. Buksińskiego przy ul. Świerczewskiej. Referat n. t.: „Sprawa żydowska dawniej a dziś" wygłosi p. Zygmunt Łamaszewski.

O liczny udział i punktualne przybycie prosi ZARZĄD.

Niemiecka eskadra wojenna w Gdańsku

Gdańsk, 23. 6. (Tel. wł.) Niemiecka eskadra wojenna, składająca się z okrętu linjowego „Schlesien" i torpedowców „T 190" i „G 10", zarzuciła dziś rano kotwicę przed wejściem do Nowego Portu.

W imieniu Rady Portu powitał okręty niemieckie komandor pilotów Ziółkowski, który złożył wizytę admirałowi Foersterowi na pokładzie „Schlesien". Następnie przybył na okręt admiralski oficer komplimentacyjny gdańskiej policji Hauschulz i wreszcie — najważniejsza w Gdańsku osoba — przywódca frakcji hitlerowskiej do sejmu gdańskiego Greiser w otoczeniu swojego sztabu.

O godz. 10 rano z pokładu „Schlesien" oddano 11 strzałów salutacyjnych, poczem adm. Foerster motorówką udał się do miasta celem złożenia wizyt prezydentowi senatu, komisarzowi Ligi Narodów oraz prezydentowi Rady Portu. Okręty niemieckie wejdą do portu o godz. 17,30 i przycumowane będą przy przystani „Vistuli".

Powitalną radość Gdańszczan bardzo popsuła zła pogoda: deszcz z wichrem oraz silna fala na morzu, spowodowała nawet chorobę morską wielu dygnitarzy gdańskich, udających się na pokład „Schlesien". S. B.

Hausner powrócił do Ameryki

Londyn, 23. 6. (PAT.) Statek „Circeshell" przybył w środę rano na Florydę.

Hausner wysiadł w Miami, gdzie oczekiwała go żona, oraz przedstawiciele prezydenta Hoovera i ambasady polskiej.

Hausner znajduje się w doskonałym stanie zdrowia i oświadczył, że jak najprędzej zamierza podjąć ponownie lot transatlantycki, który pozostaje celem jego życia.

Londyn, 23. 6. (PAT.) W czasie uroczystego powitania w porcie Miami Hausner udekorowany został przez przedstawiciela ambasady polskiej złotym krzyżem zasługi. Dziękując za odznaczenie, Hausner w krótkiem przemówieniu zaznaczył, że w ciągu 28 godzin lotu przeleciał 2 890 mil i że zamierza lot podjąć na nowo, gdy tylko będzie miał ku temu odpowiednie warunki.

Czterech podchorążych rozerwał pocisk

Tragiczny wypadek na poligonie pod Powórskiem — Działo rozsadzone podczas ostrego strzelania

Lwów, 23. 6. (Tel. wł.) W czasie ostrego strzelania szkoły podchorążych artylerji na poligonie w Czeremosznie koło Powórska w woj. wołyńskiem wydarzył się straszny wypadek, spowodowany wybuchem pocisku w komorze armatniej, tak, że działo rozerwało na drobne kawałki.

W chwili wybuchu dwóch podchorążych, mianowicie plutonowy podchor. Feliks Degner z Wrześni liczący 22 lata i Friedman ze Lwowa ponieśli śmierć na miejscu. Poza tem byli ciężko ranni: kapral podchor. Chrobak oraz Kozłowski, którzy po 24 godzinach strasznych cierpień zmarli w szpitalu w Kowlu. Lekkie rany odniósł kapral Finkelsztein z Kowla.

Natychmiast po strasznej katastrofie przybyli na miejsce wypadku przedstawiciele władz i zarządzili akcję ratunkową. O godz. 13 zjawił się na dworcu specjalny pociąg sanitarny z Powórska który odwiózł żyjących jeszcze ciężko rannych do szpitala w Kowlu. Jedną z ofiar pochowano na miejscu po dalsze trzy przybyły rodziny, które zabrały straszliwie zniekształcone zwłoki.

W całej podchorążówce panuje wielkie przygnębienie. Wszyscy tak się przejęli tą katastrofą, że obawiają się poprostu podejść do armat. Na miejscu wypadku przybyły dwie komisje, które dokładnie badają przyczynę tragicznej katastrofy.

Jak się dowiadujemy wybuch miał nastąpić wskutek jakiegoś defektu w samym pocisku. Wykaże to niewątpliwie śledztwo. Cała podchorążówka w głębokiem milczeniu odprowadziła na koniach zwłoki trzech tragicznie zmarłych kolegów na przestrzeni 90 klm.

Podchorążówka, odbywająca ćwiczenia w Czeremosznie stacjonowana jest we Włodzimierzu Wołyńskim. (z)

Krwawa tragedja w Bydgoszczy

Bydgoszcz, 23. 6. (Tel. wł.) — Dziś o godz. 12 wydarzyła się w Bydgoszczy wstrząsająca tragedja.

Do mieszkania urzędniczki handlowej 25-letniej Kazimiery Koprasówny przyszedł urzędnik kolejowy, 58-letni Aleksander Czechowicz, żonaty. Widocznie doszło do sprzeczki w rezultacie której Czechowicz strzelił do Koprasówny, trafiając ją w głowę, poczem sam popełnił samobójstwo, zabijając się na miejscu.

Koprasównę pogotowie przewiozło do lecznicy miejskiej, gdzie dogorywa.

Tragedja miała tło miłosne. Czechowicz był ogólnie znanym osobnikiem na bruku bydgoskim. (m)

Skazujący wyrok w głośnym procesie

Trybunał w Bydgoszczy zasądził Stefana Samolińskiego na dwa i pół roku ciężkiego więzienia

Bydgoszcz, 23. 6. (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem w sądzie okręgowym w Bydgoszczy zapadł wyrok, skazujący Stefana Samolińskiego na 2 i pół roku ciężkiego więzienia za oszustwa popełnione w Polskim Banku Parcelacyjnym.

Samoliński swego czasu w r. 1923 założył ten bank w Bydgoszczy, który miał skupywać osady likwidacyjne. Samoliński wkręcił się w koła inwalidów wojennych, nabierając ich na kapitalizację swego przedsiębiorstwa. — W ten sposób wielu inwalidów pozbawił środków dochodowych.

Sprawa ta była bardzo głośna w swoim czasie na terenie Poznania i Bydgoszczy i czterokrotnie rozpatrywana przez sąd okręgowy w Bydgoszczy oraz sąd apelacyjny w Poznaniu.

Wspólnik Stefana Samolińskiego, Bolesław nie stawi. się na rozprawę, a drugi wspólnik Władysław Szczepankiewicz uciekł i ukrywa się przed władzami. (m)

Groźny pożar w Warszawie

Warszawa, 23. 6. (PAT.) Dziś w nocy wybuchł olbrzymi pożar w domu przy ul. Nowowiejskiej. Ogień powstał na poddaszu, jak przypuszczają wskutek wadliwej instalacji elektrycznej, która wywołała krótkie spięcie. Dom sześciopiętrowy został przed kilku miesiącami nadbudowany o 2 piętra. W nadbudowie urządzono 50 lokali 1 i 2 pokojowych. Dach spłonął całkowicie. Ściany zbudowane z cegiełek z prasowanej słomy zostały również objęte płomieniami. Wszystkie oddziały warszawskiej straży pożarnej pośpieszyły z pomocą. Mimo to nadbudowane 2 piętra spłonęły całkowicie.

Niszczycielski żywioł

Leszno, 23. 6. (PAT). W Dominicach pow. Leszno u Roberta Ihmana wybuchł wczoraj pożar, który strawił dom mieszkalny oraz zabudowania gospodarskie ze wszystkimi psrzętami, przyczem spaliły się żywcem 2 krowy, drób i 6 prosiąt. Pożar powstał wskutek iskry z komina, która zapaliła dach słomiany domu. Straty ubezpieczone sięgają 45.000 zł.

Helsingfors, 23. 6. (PAT.) Gwałtowny pożar zniszczył dzisiejszej nocy znaczną część miasteczka Timberyard, znajdującego się na północy Finlandji. Straty oceniane na blisko 16 miljonów marek fińskich. Pożar spowodowany był prawdopodobnie krótkiem spięciem.

Zalane miasto

Meksyk, 23. 6. (PAT.) Większa część miasta Cuyutlan nawiedzona została zalewem fal morskich, któremu towarzyszyło wstrząśnienie seismiczne.

Dotychczas wyłowiono 30 trupów, przypuszczalnie jednak jest więcej ofiar. Zalew wyrządził bardzo duże szkody wzdłuż całego wybrzeża południowo zachodniego stanu Colima.

Również miejscowości Manzanillo i Colima ucierpiały bardzo dotkliwie.

Samolot w płomieniach

Rzym, 23. 6. (PAT.) Samolot wojskowy zapalił się na wysokości 1 500 mtr. Trzech członków załogi usiłowało ratować się za pomocą spadochronów, jednakże gwałtowny wicher rzucił ich o ziemię, powodując śmierć wszystkich trzech.

Samobójstwo

Kępno, 23. 6. (PAT.) W Wieruszowie pow. Wieluń odebrał sobie życie przez powieszenie się 20-letni Józef Delinger z obawy przed karą, jaka miała go spotkać za szereg kradziży ostatnio popełnionych.

Napad na plebanję

Warszawa, 23. 6. (Tel. wł.) Bandyci podpalili stodołę w pobliżu probostwa w Szczucinie koło Tarnowa, a gdy wszyscy domownicy pobiegli do pożaru, bandyci wtargnęli na plebanję, rabując co się da. Szkody są bardzo znaczne. (w)

Przepowiednia pogody na piątek: W dalszym ciągu zmienna, nadal chłodno, w ciągu dnia jeszcze pochmurno, naogół jednak sucho i powolny wzrost temperatury.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 23. 6 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładuki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg. (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg. (119,1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg. (127,1 f. w h.); 4) pszenicy pom. 74,35 kg. (126,4 f w h.); 5) jęczmienia pozn. i pom.: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa pozn. i pom. 43,55 kg. (74,1 f. w. h.).

Ceny tranzakcyjne.

Żyto 105 tonn par. Poznań	24,50
Pszenica 120 tonn par. Poznań	26,10

Ceny orjentacyjne

Żyto	23,00— 23,50
Usposobienie stałe.	
Pszenica	24,25— 25,25
Usposobienie stałe.	
Jęczmień 64—66 kg.	19,00— 20,00
Jęczmień 68 kg.	20,00— 21,00
Usposobienie słabe.	
Owies	20,00— 20,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	35,00— 36,00
Usposobienie stałe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	38,00— 40,00
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	13,75— 14,00
Otręby pszenne	12,25— 13,25
Otręby pszenne (grube)	13,50— 14,50
Łubin niebieski	11,00— 12,00
Łubin żółty	14,00— 15,00
Ogólne usposobienie stałe.	

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 60 tonn, pszenicy 71 tonn, mąki pszennej 15 tonn, otrąb żytnich 36 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89¾ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. 1 guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.70 zł., gotówką 208.50 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 174.01 do 174.27 zł., gotówką 173.67 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 23. 6 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona.

Skład Fabryczny Lwowskiej Fabryki Chemicznej

„TLEN"

pl. Wolności 1. (Gmach św. Wojciecha)

poleca:

znakomite Mydła do prania o zawartości 70% kwasów tłuszczowych, proszki do prania, czyszczenia wanien i naczyń kuchennych. Płatki mydlane do prania jedwabnej bielizny, oraz wszelkie środki użytku domowego.

Pw 19 051/2-72.34/31

Z pożyczek państwowych doznała większej zwyżki w kursie 5 proc. Poż konwers., notując 35 proc. w oddaniu, jednakże przed zamknięciem giełdy ofiarowana była niżej. 4 proc. Poż. inwest. poszukiwano po 85.— przy większym braku materjału. — Z prywatnych pożyczek lokacyjnych handlowano 8 proc. listy zast. Zach. Polsk. Tow. Kredyt. po 89½ proc. oraz 8 proc. oblig. Komunalnego Banku Kredytowego po 90½ w transakcjach. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano 8 proc. listy dol. stare po 56.— bez oddawców, zaś 4 proc. listy zast. konwert. handlowano po 25½ w transakcjach; natomiast 6 proc. listy żytnie obracano po zwyżkowym kursie 12¾ — w oddaniu; po zamknięciu giełdy były ofiarowane również niżej.

Z akcyj bankowych handlowano Bank Polski po 70.— w transakcjach W obrotach nieoficjalnych płacono za 4 proc. Premjówki dol. 48 oraz za 3 proc. Poż. bud. 32.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 35% O.

8% listy zastawne Zach. Polsk. Tow Kred. Miejsk. w Poznaniu 89½% +

8% obligacje Komunalnego Banku Kredyt. 90½% +

4% listy zast. konw. Pozn. Ziemstwa Kred. 25½% +

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 12.75 O.

4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 85.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 70.— +

Tendencja żywsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 23. 6. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup
Gdańsk	174,45	174,88	174,02
Holandja	360,35	361,25	359,45
Londyn	32,35	32,49	32,17
Nowy Jork czek	8,914	8,934	8,894
Nowy Jork kabel	8,919	8,939	8,899
Paryż	35,09	35,18	35,00
Praga	26,38	26,44	26,32
Szwajcarja	173,80	174,23	173,37
Berlin	211,95		

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inw.	88,75	
5% poż. konw.	35,50	35,75
4% poż dolarowa	47,90	47,75
6% poż. dol.	51,00	50,75
7% poż. stabil.	44,25	43,75

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	0,00— 71,00

Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 23. 6. 1932 r.

Pszenica march. 75—76 kg.	254,00—256,00
Tendencja mocniejsza.	
Żyto march.	185,00—187,00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	162,00—172,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	159,00—163,00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	30,75— 34,75
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia 70%	25,10— 27,10
Tendencja mocniejsza.	
Otręby pszenne	9,90— 10,50
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	10,10— 10,50
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	17,00— 23,00
Groch drobny jadalny	21,00— 24,00
Groch pastewny	15,00— 19,00
Peluszka	16,00— 18,00
Bób	15,00— 17,00
Wyka	16,00— 18,00
Łubin niebieski	10,00— 11,00
Łubin żółty	14,50— 16,00
Kuchy lniane 37%	10,30— 10,90
Kuchy z orzecha ziemnego	10,60
Kuchy mielone (mączka)	10,80
Wytłoki suche paryt. Berlin	8,70
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,00
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	10,90
Ziemniaki jadalne białe	1,40— 1,60
Ziemniaki jadalne czerwone	1,80— 2,00
Ziemniaki inne żółte	2,90— 3,20
Ziemniaki fabryczne w fg za funt	7½ — 8½

Ogólna tendencja mocniejsza.

Rewolucja w Chile

Rewolucja w Chile — to nie nowość. Przewroty w południowo - amerykańskich republikach są na porządku dziennym i przestały już wzbudzać zainteresowanie, zwłaszcza w Europie. I właśnie republika Chile w tym względzie przoduje. Poczynając od r. 1790 wszelkie reformy w kraju wprowadzane są zbrojną ręką. Gdy zdemobilizowani uczestnicy wojen napoleońskich po 1815 r. poszukiwali przygód, gremjalnie udawali się do kraju permanentnej wojny domowej — do Chile. Stąd też wielkie zastępy Anglików, Francuzów i Niemców, jakie tam napłynęły. Bohater ostatniej „dwutygodniowej" rewolucji, pułkownik-lotnik Marmaduke Grove, jest potomkiem Szkota, który poszukiwał przygód wojennych w Chile.

Niewielki ten i dość mało zaludniony kraj zmienia swych władców, jak rękawiczki. Od czasu, gdy w roku 1891 prezydent Balmacedo, zmuszony przez rewolucjonistów do ustąpienia, popełnił samobójstwo, żaden prawie prezydent chilijski nie skończył okresu swej kadencji w przepisowym 6-letnim terminie. W ciągu ostatnich 7 lat zajmowali fotel prezydenta ze zmiennem szczęściem: Arturo Alessandri, dr. Bargono, dr. Fugueroa i wreszcie — wojenny dyktator gen. Ibanez. Wszystkich obalono przemocą; zaledwie powstawał nowy rząd „rewolucyjny", już tworzyła się „junta rewolucyjna" przeciw temu rządowi. Dyktator Ibanez dążył do ustabilizowania stosunków. Tępił wszelkie przejawy rewolucyjności, tropiąc wszędzie bolszewickie wpływy. Lecz i on nie mógł się ostać: przed rokiem zbuntowana marynarka republiki Chile zmusiła gen. Ibaneza do ucieczki na terytorjum Argentyny. Prezydentem, acz wbrew własnej woli, został dr. Montero.

I nagle uwagę całego świata kulturalnego przykuł nowy przewrót w Chile. Rzecz oczywista, że nie ze względu na osobę nowego lub pozbawionego urzędu prezydenta. Stała się rzecz znamienna: rywalizacja personalna południowo - amerykańskich polityków otrzymała podłoże ideowe. Wskutek kryzysu, pogłębiającego się bezrobocia i zupełnego niemal zaniku produkcji „narodowej" saletry, do głosu doszły niespodzianie partje socjalistyczne i komunistyczne, naogół w Ameryce nie cieszące się zbytniemi wpływami. Nową „juntę" utworzyli dowódcy wojskowi z komunizującym płk. Grovem na czele, i socjalistyczni robotnicy pod wodzą Carlosa Cavili.

Struktura tej nowej, ekonomicznej rewolucji nie jest skomplikowana. Cała niemal republika istniała, żyła i rozwijała się dzięki saletrze. Gdy w okresie wielkiej wojny wywóz saletry znacznie zmalał (wszystkie bowiem kraje wojujące nauczyły się wytwarzać własne sztuczne nawozy), Chile weszło w okres stałego, beznadziejnego kryzysu. Nie pomogła akcja prof Kemmerera, dążąca do uzdrowienia stosunków walutowych i kredytowych. Nie pomogło udzielenie supremacji kapitałowi Stanów Zjednoczonych i wyraźne postponowanie dotychczasowych eksploatorów saletry — Anglików, nie pomogło utworzenie potężnego trustu rządowego „Cosach" celem produkowania i planowego eksportowania saletry. Przemysł i handel zanikał, o zmianie na lepsze mowy nie było. Republika Chile jedna z pierwszych zawiesiła w ubiegłym roku wypłaty, zaprzestając honorowania kuponów od swych obligacyj.

Rowolucyjna „junta" rzuciła hasła skrajnie radykalne. Z powodzi najsprzeczniejszych pogłosek o przewrocie w Chile wyłaniają się obecnie zręby „nowego porządku", ustalonego w Santiago. Specjalny korespondent londyńskiego „Daily Expressu" przytacza szereg dekretów nowego rządu, niewiele ustępujących bolszewickim: ogłoszone zostało moratorjum w drobnym handlu na dni 30, wielkie nieużytki ziemi w Hacienda el Sauce oddane zostają na „kołchozy" dla bezrobotnych, „Cosach" skonfiskuje zagraniczne kapitały. A gdy ulicami Santiago przeciągają z czerwonemi sztandarami grupki robotników i — jak twierdzi angielski dziennikarz — wypatrują już arystokratyczne wille, które wkrótce zająć mają siłą — rząd nawołuje otwarcie do zrzucenia „jarzma cudzoziemskich kapitalistów".

W ciągu dwóch tygodni wiele się już w „juncie" zmieniło: zrażony zbytnim radykalizmem „czerwonych", socjalista Davila podał się do dymisji, lecz powrócił obecnie do władzy, skoro armja zmusiła komunistę, płk. Grove'a do ustąpienia. Od wielkości zaś inwestowanego w chilijskiej saletrze kapitału zależy, czy i w jakim stopniu Stany Zjednoczone dążyć będą do przywrócenia porządku w Santiago. H.

Do oficerów w stanie spoczynku

Apel Stowarzyszenia Oficerów w st. sp.

Zarząd Stowarzyszenia Oficerów w st. sp. przesyła nam następującej treści komunikat:

Do oficerów w stanie spoczynku:

Koledzy! Smutek, przygnębienie i obawy o przyszłość zataczają coraz większe kręgi. Przytem trudności w walce o byt, pogarszające się z dnia na dzień nie pozwalają zastanowić się spokojnie nad grozą, jaka może spotkać Polskę w wyniku sytuacji, której obecnie jesteśmy świadkami.

Koledzy! Kiedy potężny apel Prymasa Polski Kardynała Hlonda rozbrzmiewa po całym kraju, budząc sumienia i ostrzegając przed niebezpieczeństwem — nie wolno nań pozostać obojętnym nikomu, a przedewszystkiem nie wolno pozostać obojętnym żołnierzowi polskiemu, który jako sługa swego narodu w myśl obowiązujących regulaminów nie tylko stoi na straży całości i niepodległości naszej Ojczyzny, lecz takż ewinien przyczynić się do utrzymania porządku prawnego i ładu społecznego ustalonego konstytucją.

Pomimo, że obecnie wielu z nas usunięto w pełni sił i zdrowia z szeregów służby czynnej, pomimo, że przy przeniesieniu w stan spoczynku włączono nas do całej masy emerytów państwowych, przez co zostały zerwane wszelkie nici, łączące nas z armją czynną, tem nie mniej w dalszym ciągu żołnierzami polskimi i obecnie — de facto przymusowo nieczynni — moralnie w dalszym ciągu uważamy się za pozostających w służbie Ojczyzny i Narodu.

Dlatego też, pomimo przygnębienia i żalu, jakie panują w naszych szeregach wskutek tej bezczynności, oraz pomimo odosobnienia i przykrej samotności, jaką odczuwamy przez pozbawienie nas łączności i współżycia z szeregami naszych oddziałów wojskowych, jako żołnierze musimy bać o to, by być w należytem pogotowiu, gdy Ojczyzna tego potrzebować będzie.

Wobec tego — w celu uniknięcia zaskoczenia nas przez fakty i okoliczności, które w obecnych czasach tak łatwo i obficie nastręczyć się mogą, oraz przez wzgląd, iż tylko wspólna myśl i wspólny wysiłek zbiorowy mają szanse osiągnięcia zamierzonego celu, Stowarzyszenie Oficerów w stanie spoczynku wzywa wszystkich kolegów dotychczas niezrzeszonych, do niezwłocznego zapisania się na członków stowarzyszenia.

Celem naszem jest: przez zrzeszenie się wszystkich oficerów przeniesionych i przenoszonych w stan spoczynku stworzyć silną organizację, powołaniem której będzie dalsze kultywowanie wzniosłych haseł wojska polskiego, jakiemi są Bóg, Honor i Ojczyzna, pielęgnowanie i podtrzymywanie pięknych polskich tradycyj wojskowych, rozwijanie współżycia koleżeńskiego, umożliwianie dalszego fachowego doskonalenia się, a przedewszystkiem w ciężkich dzisiejszych czasach umożliwianie wspólnego ich przetrwania, kultywowanie wysokich walorów i zdrowych podstaw etycznych, moralnych i narodowych i przygotowanie się do współdziałania w odparciu wszelkich zakusów na całość i niepodległość Rzeczpospolitej Polskiej.

Zgłoszenia przyjmuje Sekretarjat, Plac Wolności 9, I. od 11 do 12.

W ręce niemieckie

Jak się dowiadujemy z wiarogodnego źródła, właściciel nieruchomości w Gnieźnie przy ulicy Chrobrego 6. Jan Gutt, rodem z Kolbuszewa w Małopolsce, nawiązał pertraktacje o sprzedaż swej nieruchomości ze spółką niemiecką „Spar- und Darlehnsbank" w Gnieźnie. Pertraktacje te podobno postąpiły już tak daleko, że w tym tygodniu ma być sporządzony kontrakt u notarjusza Jańczaka.

Wymieniona nieruchomość przedstawia znaczną wartość. Czyżby na nią nie było polskich reflektantów.?

Rugi na wychodztwie

Inspektorat szkolny, istniejący w Paryżu, posiada obowiązek roztaczania opieki nad wychodźtwem, oświatą pozaszkolną oraz istniejącemi tam ochronkami i nauką języka polskiego.

Pomajowi kierownicy pracy szkolnej na emigracji francuskiej zastosowali te same metody ,jakich jesteśmy świadkami w kraju: zastosowali system rugów partyjnych. Zrozumiałą jest rzeczą, że wskutek ograniczenia liczebności emigracji została ograniczona i działalność w dziedzinie oświaty pozaszkolnej, ale dlaczego przy zwalnianiu pracowników oświatowych ograniczenia dotykać mają tylko pewną kategorję działaczy? Zarządzenia władz dotknęły takie osoby, które się poświęcały swemu obowiązkowi z całem oddaniem się, ale są znane ze swych przekonań religijnych i narodowych. Wywołało to na emigracji dużo niepokoju, kwasów, nieporozumień i rozgoryczenia.

Z Stronnictwa Narodowego

Sprawozdania poselskie

Wieluń, w czerwcu.

W dniach od 16 do 20 czerwca br. odbyły się zebrania sprawozdawcze poselskie posła Stronnictwa Narodowego p. Rutki w następujących miejscowościach: Ruda, Gaszyn, Czastary i Wierzchlas pow. wieluńskiego.

W sprawozdaniach swoich p. poseł Rutka oświetlił obecne krytyczne położenie polityczne i materjalne kraju, zachęcając obecnych do organizowania się pod sztandarem katolicko-narodowym, które zebrani przyjmowali rzęsistemi oklaskami. (km)

Wiec manifestacyjny

Szamotuły, w czerwcu.

W niedzielę, po sumie odbył się na rynku wielki wiec manifestacyjny przy udziale kilkutysięcznego tłumu. Jako mówca wystąpił p. por. rez. Cezary Matuszewski i przedstawił dążenia odwetowe największego naszego wroga Niemca, który chce zagarnąć Gdańsk, t. zw. „korytarz", a nawet Wielkopolskę. Przedłożoną stanowczą rezolucję przyjęto jednomyślnie. sc.

Przedwyborcze zebranie

Opalenica, w czerwcu.

Odbyło się tu w sali „Domu Katolickiego" zebranie przedwyborcze do rady miejskiej Nar. Bloku Gosp. zwołane przez miejscową placówkę O. W. P. Zebranie zagaił kierownik placówki p. Primke, który udzielił głosu p. Szeibowi z Poznania.

W interesującym referacie prelegent szczegółowo omówił znaczenie wyborów do rad samorządowych. W nawiązaniu do powyższych wywodów zabrał głos obecny na sali p. poseł Witkowski i uzupełnił wywody przedmówcy. Obu referatów wysłuchano z dużem zainteresowaniem. Na zakończenie p. Primke podkreślił ważność wyborów i udzielił praktycznych wskazówek.

Niemoralny przymus

Nasze uwagi o „ideowej" „sanacyjnej" „walce z partyjnictwem" i „zgodzie wewnętrznej", zilustrowane niemoralnym przymusem, wywartym w sprawie ogłoszeń komornicznych przez oficjalną Polską Agencję Telegraficzną na sądzie wbrew dobru zainteresowanych czynników, a na korzyść jednego, mało u nas poczytnego pisma prorządowego, „oburzyły" oczywiście „Dziennik Pozn." Rozumiemy.

„Dziennik Pozn." tłumaczy, że ogłoszenia komornicze „skomasowano (przymusowo — red.) w jednem piśmie dla wygody tych, którzy temi ogłoszeniami się interesują". To rzeczywiście — wzruszające współczucie z „wygodą" stron zainteresowanych w przetargu. Wkrótce gotów „Dziennik Pozn." w przystępie humoru powiedzieć, że to nawet efektywne powodzenie przetargu wymaga, by ogłoszenie pojawiło się w jednem jedynem, mniej poczytnem piśmie.

Jeżeli „Dziennik Pozn." podkreśla, że Polska Agencja Telegraficzna jest przedsiębiorstwem samowystarczalnem, to, jeżeli tak jest nietylko w teorji, ale i w praktyce, postąpienie Polskiej Agencji Telegraficznej jest jeszcze bardziej wymowne. I jeszcze gorzej wygląda powaga sądów.

Na uderzenie przez „Dziennik Pozn." w strunę „ideową" odpowiadać nie potrzebujemy, zważywszy całą „ideową" przeszłość i teraźniejszość tego pisma, począwszy od uprawiania przed wojną polityki już nie ugody z Prusakami, ale upodlenia wobec nich i osobiście wobec cesarza Wilhelma (występy konserwatystów na zamku), a skończywszy na wysługiwaniu się obecnie tym, których „Dziennik Pozn." kilka lat temu piętnował publicznie jako największych wobec narodu i państwa przestępców, nie mówiąc już o „ideowym" froncie konserwatystów w B. B. z radykałami, socjalistami, komunistami, masonami, Żydami i. co się tam jeszcze zmieści.

Nareszcie bez szarpania!

Przez swe ostrze nie znające oporu nowy nożyk **GILLETTE** zapewnia idealnie gładkie ogolenie.

Służy również do aparatów z 3-ma otworami.

nw 11 136

Redukcje na poczcie

Jak nam donoszą, na poczcie tutejszej zwolniono znowu szereg pracowników, przeważnie z pośród niższych funkcjonarjuszy pocztowych. Są między nimi także ojcowie rodzin, jeden z nich ma nawet siedmioro nieletnich dzieci do wyżywienia.

Łącznie z tem pewne rozgoryczenie w kołach pocztowców wywołuje fakt, iż zatrudnia się na poczcie mężatki, których mężowie zarabiają osobno.

Na fundusz budowy szkoły im. Zofji Sokolnickiej

Marja Gardet z domu Bouchet Annecy — Francja, dawn. nauczycielka języka francuskiego Wyższej Szkoły żeńskiej pp. Danysz w czasie niewoli, złożyła na moje ręce za cegiełki 223,47 zł.

Powyższą sumę złożono na książkę depozytową w Banku m. Poznania.

Marja Rydlewska.

Ś. p. Wincenty Młynarski

Niedawno zasnął w Bogu śp. Wincenty Młynarski Sodalis Marianus, komandor orderu Polonia Restituta, współzałożyciel gimnazjum realnego w Kaliszu, Banku Towarzystw Spółdzielczych w Warszawie innych narodowych placówek kulturalnych i gospodarczych.

Na propozycję Rady Regencyjnej porzuca pracę we własnym notarjacie w Kaliszu organizując sądownictwo kaliskie na którego czele staje jako prezes Sądu Okręgowego w 1917 roku. Sumienność w wykonywaniu obowiązków, głęboka wiedza prawnicza, wrodzony takt, koleżeńskość i samozaparcie się w sprawach publicznych zjednały mu zarówno szacunek ze strony przełożonych, jak i miłość ze strony współkolegów. Na szczególne podkreślenie zasługuje Jego stosunek do młodzieży akademickiej, którą stale otaczał opieką, wspierając ją materjalnie i moralnie.

Przeniesiony na odpowiedzialne stanowisko prezesa sądu apelacyjnego w Lublinie, śp. Młynarski z prawdziwym żalem wycofał się przed kilku laty ze służby państwowej w związku z pogorszeniem się stanu zdrowia, które nie dozwalało jego ochotnemu duchowi pracować nadal na ulubionej niwie sądownictwa i powrócił do rejentury. Zgasł przedwcześnie w wieku lat 62, człowiek pełen zasług, charakter świetlany.

Powyższych kilka słów niechaj będą wyrazem wdzięczności i przyjaźni, która mnie z nim łączyła.

Fr Ch.
emeryt. sędzia powiatowy.

Aspirin-TABLETKI BAYER

przy objawach przeziębienia reumatycznych bólach.

Do nabycia w aptekach

nw 11 286

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

O dolarze, złocie i bankach

Wnikliwy obserwator zauważy bez trudności, że sympatja ciułaczy polskich dla dolara poważnie ucierpiała pod wpływem wiadomości nadchodzących z za Oceanu. W chwili obecnej można stwierdzić, że kryzysowi zaufania nie ostała się żadna waluta. Żaden banknot, nwet dolarowy w oczach oszczędzających nie jest dość pewny. To też sporo ludzi bądź zakupuje nieruchomości, bądź też złote monety, byleby pozbyć się banknotów.

Żyjemy na przełomie dwóch epok: epoki dolarowej, która już minęła wzgl. mjia, i epoki „bezpieniężnej", oznaczającej ucieczkę od wszelkiego rodzaju znaków pieniężnych; za wyjątkiem monet złotych. W tym ciekawym momencie biuro ekonomiczne Banku Polskiego ogłosiło wynik swoich prac nad obiegiem dolarowym w Polsce.

Okazuje się, że suma wkładów dolarowych w polskich instytucjach bankowych (68 milj. dol.) stanowi 32 proc. ogólnej sumy wkładów. A więc jedna trzecia wkładów bankowych jest wyrażona w dolarach Są nawet instytucje bankowe w Polsce, w których wkłady dolarowe stanowią 90 proc .ogólnej sumy depozytów... Otóż, powszechnie znany fakt odpływu wkładów z banków w dużej mierze tłumaczy się wycofywaniem właśnie owych wkładów dolarowych, których właściciele, bojaźliwsi od ciułaczy złotowych, łatwo poddali się fali sceptycyzmu, która podmywa zaufanie do dolara.

Można powiedzieć, że stoimy w obliczu wzrostu tak dla życia gospodarczego szkodliwej tezauryzacji, z tą jedynie różnicą, że objektem tezauryzacji przestają być banknoty, a staje się nim złoto. Jak już donosiliśmy, opwstały specjalne, prywatne mennice, wyrabiające złote monety, czy to ruble carskie, czy też dwudziestomarkówki niemieckie. Ludzie towar ten chętnie kupują, chętniej niż biżuterję złotą!

Czyż trzeba wskazywać na szkodliwość tego objawu? Czyż trzeba poraz niewiadomo który tłumaczyć, że — zwężając podstawę kredytu: zapas kruszca złotego — posiadacze przysłowiowych „pończoch" odsuwają moment poprawy położenia gospodarczego? Wszystkim powinno być wiadomem, że tezauryzacja jest zbrodnią i samobójstwem równocześnie.

DoDbrze się stało, że banki ograniczyły prywatną sprzedaż banknotów zagranicznych. Szkoda tylko, że stało się to tak późno. Odnośna decyzja leżała w interesie samych banków, bowiem do pewnego stopnia kładzie tamę odpływowi wkładów bankowych.. Z chwilą, gdy posiadacz konta nie będzie mógł nabyć waluty zagranicznej, aby z kolei ją zamienić na złoto — stanie się bardziej skłonnym do pozostawienia swego wkładu w banku.

Krajowym ciułaczom trzeba na jedno zwrócić uwagę, mianowicie na to, że zagranica — swoich wkładów, od pewnego czasu, już nie wycofuje z Polski. Jeśli więc zagraniczni depozytarjusze mają zaufanie do banków polskich, to dlaczegożby polscy posiadacze wkładów mieli oddawać się zgubnej dla nich i dla kraju nieufności w stosunku do banków, które naogół, z małemi tylko wyjątkami na zaufanie zasłużyły sobie przezorną swą polityką.

Z WYDAWNICTW

(w) **„Przegląd Gospodarczy".** Zeszyt 12 z dnia 15 bm., zawiera następującą treść: „Przegląd sytuacji" — E. R.; „Na marginesie naszej wymiany towarowej z zagranicą" — Z. Miduch; „Hutnictwo żelazne w 1931 r." — Ant. Dzik; „XVI Sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy" — E. Trepka; „Z gospodarczego położenia W. Brytanji" — dr. Stefan Janicki. Pozatem zeszyt zawiera: Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

Krótkie informacje gospodarcze

— W maju r .b. ogłoszono w Jugosławji 78 upadłości i wszczęto 76 postępowań ugodowych. W maju 1931 odnośne cyfry wynosiły 45 i 93.

— W ciągu pierwszego kwartału br. produkcja benzyny z surowca włoskiego wynosi 32.796 t. wobec 29.567 t. uzyskanych w tym samym czasie poprzedniego roku.

— Według danych pisma fachowego „American Bank", zamknięto w ostatnim tygodniu znowu 21 banków z ogólną sumą depozytów 60 milj. dol.

Eksperymenty strukturalne

Często słyszy się, że ustrój kapitalistyczny się przeżył. Zwolennicy tego ustroju odpowiadają na to, że został on wykoszlawiony przez naleciałości obce mu i dlatego nie spełnia swego zadania. Dyskusja ta jest dosyć jałowa, znacznie bardziej interesujące natomiast jest obserwowanie zmian ustrojowych w poszczególnych państwach.

Najdokładniej jest nam znana Rosja. Przewrót był tam najradykalniejszy, własność prywatna została prawie zniesiona.

Przypomina nam to żywo średniowiecze i stosunki feodalne. Panujący wyobrażał państwo i był właścicielem wszystkiego. Budował wspaniałe gmachy i pomniki, tak jak Sowiety tworzą różne gigantostroje — pomniki współczesnego genjusza techniki. Dobrze działo się dworakom i zaciężnym wojskom, gorzej ludności. Podobnie tylko przysięgli komuniści i wojsko mają w Rosji znośne warunki bytu. Różnica polega na tem tylko, że feodalny władca Rosji jest wieloosobowy. Nie przeszkadzało mu to jednak zgoła, za przykładem średniowiecznych kolegów zwalczać równoległą mu władzę kościoła.

Przykład rosyjski, którym tak chętnie posługują się zwolennicy kapitalizmu, posiada jedną wadę. Przewrotu dokonało społeczeństwo, stanowiące przejście z zachodu na wschód. Stąd powstało pytanie, czy podobny ekspertyment dokonany przez naród o kulturze zachodniej nie dałby zgoła innych wyników.

Odpowiedzi udzielić nam może Australja, gdzie ewolucja była tak szybka, że w ciągu kilku lat struktura gospodarcza kraju uległa gwałtownej przemianie, jakkolwiek nie doszło do formalnej likwidacji prawa własności.

Australja — to olbrzymi obszar ziemi, częściowo niezbadany, o wielkich możliwościach rozwoju. Mieszka tam zaledwie 6,5 miljona mieszkańców, chociaż według obliczeń znanego geografa Pencka 200 miljonów mogłoby łatwo się utrzymać. Anglja usilnie popierała emigrację do Australji, a nieliczna ludność zapewniła sobie tak dogodne warunki bytu, że w obawie przed obniżeniem poziomu życia zaczęła się jak najenergiczniej bronić przed napływem nietylko kolorowych, lecz i białych emigrantów.

Głównem bogactwem Australji jest pszenica i hodowla owiec. Gospodarstwa rolne są rozległe i stoją na takiej wyżynie technicznej, że obywają się niewielką ilością robotników. W tych warunkach miasta odgrywają decydującą rolę w polityce, w miastach zaś większość stanowią świetnie zorganizowane związki zawodowe.

Politycy pochodzący z tego środowiska prowadzili rządy w duchu kapitalizmu państwowego. Czasy były dobre. Popyt na pszenicę i wełnę nieograniczony, tak, że bez trudu można było przenieść ciężar eksperymentu na barki producentów rolnych.

Australja stała się rajem robotniczym. Tydzień roboczy trwał 5 dni, a ilość godzin pracy w tygodniu była 44. Dla szczególnie uciążliwych zajęć ilość ta została pomniejszona do 36 godzin tygodniowo. Każdy robotnik miał zapewnioną rentę na starość. — Dodajmy do tego wysoką stopę życia w pięknych mieszkaniach a zrozumiemy, że Australja długi czas była chlubą Międzynarodówki.

Czasy się zmieniły.

W miarę powojennej odbudowy wzmagała się konkurencja. Rolnictwo australijskie nie mogło ponosić takich samych ciężarów, jak w czasie najlepszej konjunktury. Niefrasobliwe a kosztowne rządy rozpoczęły zaciąganie pożyczek, jednocześnie zaś zainicjowały kurs ostrej ochrony przemysłu. Te azrządzenia podniosły cenę artykułów przemysłowych i ograniczyły siłę nabywczą rynku wewnętrznego.

Zastrzyk pożyczek nie wystarczył na długo. Zaczęła się era wynalazków. Obmyślano podatki. których nie miał kto płacić. B. minister skarbu Theodore propagował wypuszczenie not „Fiduciary", co równowałoby się inflacji. Odrzucono rady sir Niemeyera i prof. Caplanda, jako zbyt kapitalistyczne, przeprowadzono konwersję pożyczek, redukującą ich sumę.

Pomimo tego bankructwo było nieuchronne, w bogatym kraju nędza stała się straszliwą klęską.

Nowy rząd Lyonsa, który objął władzę po zarządzonych wyborach, powrócił do dawnych recept gospodarczych, oszczędności, ścisłego wiązania budżetu i dochodowości gospodarstw indywidualnych. Australja dużo zapłaciła za zaszczytny tytuł „raju" i nie tęskni do powrotu dawnych stosunków.

Podobne objawy widzimy wszędzie. Z przykładów tych jeden wniosek należy wyciągnąć. Postęp musi się dokonywać powoli. Państwo, czy obywatel, który żyje nad stan, cofa się w rozwoju. Błędną jest zachłanność kapitalistyczna, która odpokutowała zato licznemi przewrotami. Błędem jest zbytnia rozbudowa socjalna, gdyż gospodarka państw nie posiada na to dosyć środków. Jedyną rozumną drogą jest ciągły kompromis i wspólne szukanie dróg postępu.

T. G..

Ustawa o komisjach rozjemczych a strajki

W najbliższych dniach ma się ukazać dekret Prezydenta Rzeczypospolitej o powoływaniu nadzwyczajnych komisyj rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracobiorcami.

Jakie znaczenie może mieć ten dekret w zastosowaniu praktycznem, widoczne jest na tle sytuacji przedstrajkowej w Łodzi, która grozi wybuchem strajku ogólnego w całym przemyśle włókienniczym nietylko przemysłowego okręgu łódzkiego, ale i innych, jak Białystok, Bielsk.

Gdyby dekret ukazał się przed datą 17 bm., która ma być terminem rozpoczęcia strajku włókniarzy, istniałyby możliwości zastosowania przez ministerstwo pracy uprawnień ustawowych i przekazania rozstrzygnięcia zatargu nadzwyczajnej komisji rozjemczej.

W związku z projektowaną ustawą należy podkreślić, iż większość państw europejskich posiada oddzielne instytucje dla likwidowania zatargów zbiorowych. W Polsce sprawy załatwiania zatargów zbiorowych zostały ujęte w formy ustawodawcze dla rolnictwa w b. zaborach rosyjskim i austrjackim, (ustawy z 1. 8. 1919 r., 11. 3. 1921 r., 4. 2. 1922 r.) na ziemiach zaś b. zaboru niemieckiego obowiązuje dotychczas w tej dziedzinie rozporządzenie Nacz. Rady Ludowej z 25. 6. 1919 r., a na Śląsku Cieszyńskim dekret z 1. 5. 1920 r.

W całem państwie obowiązuje, za wyjątkiem woj. śląskiego, ustawa z 18. 7. 1924 r., uprawniająca ministra pracy i opieki społecznej do powoływania nadzwyczajnych komisyj rozjemczych i do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami, a pracownikami rolnymi, przyczem ustawa ta została rozciągnięta na zatargi pomiędzy właścicielami nieruchomości a dozorcami domowymi (ustawa z 23. 1. 1920). Na mocy ustawy z 16. 5. 1922 r. ustanowiono nadzwyczajną komisję rozjemczą do załatwienia zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich i dozorcami domowymi. Wreszcie na ziemiach b. zaboru niemieckiego obowiązuje rozporządzenie Rady Związkowej z dnia 23. 12. 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych, oraz o załatwianiu zatargów zbiorowych we wszystkich gałęziach pracy najemnej.

Ustawodawstwo w zakresie załatwiania zatargów zbiorowych o pracę poza granicami Polski istnieje w Austrji, Belgji, Danji, Francji, Finlandji, Italji, Holandji, Niemczech, Norwegji, Rumunji, Rosji, Szwajcarji, Węgrzech, w Afryce Południowej, Kolumbji i Kanadzie.

Zasada wprowadzenia rozjemstwa w zatargach pomiędzy pracobiorcą i pracodawcą, staje się coraz bardziej popularna ze względu na fakt łagodzenia przez te instytucje ostrości przebiegu zatargów, co ma poważne znaczenie dla ogólnego położenia gospodarczego w kraju, a poniekąd i dla wewnętrznych warunków politycznych.

R.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Składki w ubezpieczeniu od inwalidztwa i na starość. (Ubezpieczalnia Krajowa).** Dokonane 1 maja br. zmiany w wysokości składek za pracowników rolnych w Kasach Chorych nie pociągnęły za sobą żadnych zmian w składkach za tych pracowników w ubezpieczeniu od inwalidztwa i na starość. Wobec tego z 1 maja br. PP. pracodawcy rolni winni wkeljać do kart ubezpieczeniowych te same znaczki, jakie obowiązywały dla poszczególnych kategoryj robotników rolnych w miesiącu kwietniu br.

Z KRAJU

(k) **Bilans Banku Polskiego** wykazuje dalszy ubytek złota. W ub. dekadzie Bank Polski celem uzupełnienia zapasu dewiz wymienił 19 milj. 611 tys. złota na dewizy, wobec czego zapas złota zmniejszył się o wymienioną sumę i wynosi obecnie 504 miljony 419 tys. zł. Zapas dewiz, zaliczonych do pokrycia, zmniejszył się o 308 tys. zł. do sumy 44 milj. 336 tys. zł. Pieniądze i należności zagraniczne niezaliczone do pokrycia, wykazują spadek o 1 milj.674 tys. zł. t. j. sumę 111 milj. 106 tys. zł. Portfel wekslowy zmniejszył się o 6 milj. 919 tys. zł. i wynosi 629 milj. 289 tys. zł. Stan pożyczek zastawowych spadł o 493 tys. zł. do sumy 114milj. 237 tys. zł. Inne aktywa wynoszą kwotę 142 milj. 70 tys. zł., tj. o 6 milj. 695 tys. zł. więcej, niż w poprzedniej dekadzie. — W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań wzrosła o 4 milj. 965 tys. zł. do 157 milj. 207 tys. zł. Równocześnie obieg biletów bankowych spadł o 29 milj. 726 tys. zł. (1.046 milj. 901 tys. zł.)

(k) **Bank Związku Spółek Zarobkowych.** Dziś przed południem odbyło się w Poznaniu walne zgromadzenie akcjonarjuszów Banku Zw. Spółek Zarob. pod przewodnictwem wiceprezesa rady nadzorczej, p. Adolfa hr. Bnińskiego. Po sprawozdaniu z działalności Banku w r. 1931 przedstawionem przez p. dyr. Brzeskiego, imieniem rady nadzorczej referował p. dr. Sławski, wnosząc o zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków, a następnie udzielenie pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Zkolei zabrał głos kurator Banku, patron p. dr. Seydlitz, podkreślając przezorną politykę Banku dzięki czemu, mimo ogólnie niesprzyjających warunków Bank nie poniósł w roku sprawozdawczym uszczerbku w swych podstawach i mógł nieść poważną pomoc finansową życiu gospodarczemu w tym trudnym okresie kryzysu. Po krótkiej dyskusji zebranie przyjęło do zatwierdzającej wiadomości sprawozdania zarządu, rady nadzorczej i kuratora, zatwierdziło bilans oraz rachunek strat i zysków, a następnie udzieliło pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Nadwyżkę bilansową postanowiono przelać na rok następny. Ustępującym z rady nadzorczej pp.: Krysiewiczowi i dr. Karchowskiemu zebranie wyraziło podziękowanie za długoletnią pracę we władzach Banku, uchwalając jednocześnie zmniejszenie ilości członków rady nadzorczej z 16 do 14 osób.

(k) **Brzeskiauto.** W podanem wczoraj sprawozdaniu z walnego zebrania S. A. Brzeskiauto zakradł się błąd. Mianowicie sumy bilansowe wynosiły w roku sprawozdawczym 2.424.538,27 zł, a nie 468 tys. zł, które oznaczają sumę rachunku strat i zysków.

np 11118/9

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Prawda o aferze księgarskiej w Poznaniu

Odpowiedź Związku Księgarzy na „wyjaśnienie" w „Dzienniku Poznańskim"

W związku ze znaną aferą księgarską, o której niedawno pisaliśmy, „Dziennik Poznański" zamieścił w numerze z dnia 22 bm. „wyjaśnienie" p. Ostrowskiego, właściciela „wielkiej i okazałej" antykwarni przy ul. Gwarnej w Poznaniu, posądzonego o skupywanie kradzionych książek.

W odpowiedzi na to „wyjaśnienie", które „Dziennik Poznański" zaopatrzył tytułem „Walka o tanią książkę, czy też zawodowe intrygi", zarząd Związku Księgarzy Polskich koło w Poznaniu, przesyła nam następującej treści pismo z prośbą o opublikowanie go dla poinformowania opinji publicznej o rzeczywistym stanie rzeczy:

„W związku z artykułem p. Ostrowskiego, właściciela antykwarjatów przy ul. Woźnej i Gwarnej, zamieszczonym w nr. 141 „Dziennika Poznańskiego" p. t. „Walka o tanią książkę czy też zawodowe intrygi" — zarząd koła pozn.-pom. Związku Księgarzy Polskich odpiera z całą stanowczością zarzut, jakoby doniesienie nasze na p. Ostrowskiego o kupowanie kradzionych książek oparte być miało na względach konkurencyjnych.

„Ze względu na toczące się śledztwo zarząd koła polemiki z p. Ostrowskim prowadzić nie będzie; z uwagi jednak na autoreklamowy artykuł p. Ostrowskiego, przedstawiającego się w świetle „dobroczyńcy i dobrodzieja konsumentów książki", zarząd koła czuje się zmuszony dla poinformowania opinji publicznej stwierdzić, co następuje:

„1) W księgarniach poznańskich przez szereg lat kradziono duże ilości książek, przez osoby, których nazwiska podane są p. prokuratorowi.

„2) Książki te zakupywał antykwarjat p. Ostrowskiego po niebywale niskich cenach.

„3) Na stwierdzenie powyższego faktu zarząd koła ma niezbite dowody, przedłożone również p. prokuratorowi.

„Jak wyglądała „działalność dobroczynna" p. Ostrowskiego, uprawiana z kieszeni księgarzy i czy „dochodzenia wykażą bezpodstawność stawianych zarzutów", jak twierdzi p. Ostrowski — to śledztwo i wyrok sądu karnego pokażą, a wtedy czytająca publiczność przekona się, jaką była faktyczna działalność p. Ostrowskiego i czy wystąpienie nasze było słuszne."

Obrady Przyjaciół Harcerstwa

W sali seminarjum nauczycielskiego w Poznaniu obradował w ub. niedzielę zjazd delegatów Kół Przyjaciół Harcerstwa z udziałem przedstawicieli różnych miast okręgu poznańskiego w liczbie około 70. Obradom przewodniczył p. dr. Stefan Piotrowski, przewodniczący wydziału Kół Przyjaciół Harcerstwa przy oddziale wielkopolskim Z. H. P. Tematem obrad była sprawa zorganizowania pomocy dla harcerskich obozów letnich. Referaty o sposobach rozwiązania zagadnienia pomocy dla harcerskich obozów letnich wygłosili: p. dyr. Dehmel i członek naczelnictwa Kwatery Głównej Z. H. P. p. Sedlaczek. Dyskusja nad referatami była bardzo ożywiona.

W wyniku obrad wydział K. P. H. przy zarządzie oddziału wielkopolskiego przedstawił projekt regulaminu pracy w kołach przyjaciół harcerstwa. Ponadto postanowiono wysłać do wszystkich kół przyjaciół pisma o charakterze ankiety, odnoszące się do projektowanego regulaminu. Odpowiedzi na ankietę mają być zużyte przy opracowaniu regulaminu. Obrady zjazdu trwały przez trzy godziny. (kl)

Aresztowanie redaktora „Posener Tageblatt'u"

Dnia 21 b. m. rano aresztowała policja redaktora wydawnictwa „Posener Tageblatt" Aleksandra Jurscha, zamieszkałego przy ul. Wodnej 17. Jurscha odprowadzono i osadzono w więzieniu przy ul. Młyńskiej.

Aresztowanie nastąpiło na skutek tego, że p. J. nie zgłosił się celem odsiedzenia kary jednego miesiąca za przestępstwo prasowe. (z)

KALENDARZYK

Czwartek, 23 czerwca 1932.

Słońce: wschód 3.30; — zachód 20,19; — długość dnia 16 godz. 49 min.

Księżyc: wschód 23,19; — zachód 9,06; — przed ostatnią kwadrą

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 12 st. Cels. Pochmurno. Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 16 st. Cels., najniższa plus 10 st. Cels. Ilość opadu 9 mm.

Kal. rzk.: Zenon; jutro Jan Chrzciciel.

Kal. słow.: Warda; jutro Janisław

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Ze Stow. Samopomocy Doraźnej.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 24 bm. o godz. 19 na sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1. Między in. wykład. Z dniem 1 lipca biuro Stowarzyszenia znajdować się będzie w pasażu Apollo, Fr. Ratajczaka 15 wzgl. Piekary 17.

— * **Z Tow. „Stary Przemysł".** Zebranie miesięczne odbędzie się w piątek, o godz. 20 w salce Związku Tow. Kupieckich przy ul. Zwierzynieckiej 12.

W programie referat p. redaktora Z. Ehrenberga, p. o. syndyka Zw. Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych: „O Funduszu Zapomogowym".

Członków, szczególnie tych, którzy opłacają składki do Funduszu Zapom. i są temsamem osobiście zainteresowani tematem, uprasza się o liczne i punktualne przybycie.

— * **Z Kat. Koła Pań.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 24 b. m. o godz. 17 w lokalu Kat. Zw. Polek, ul. św. Marcin 68, II. Na porządku obrad wykład ks. dyr. Gałdyńskiego na temat: „O środkach pogłębienia akcji katolickiej".

— * **Z Tow. Przemysł. „Kościuszko", Górczyn-Łazarz.** Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 25 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Spychały, przy ul. Marsz. Focha 146. Z powodu bardzo ważnych spraw, związanych z obchodem 40-lecia istnienia Tow. przybycie wszystkich członków pożądane.

— * **Ze Zw. Oficerów Rez. Rz. P.** W dn. 3 i 4 lipca br. odbędzie się w Gdyni doroczny walny zjazd Związku, połączony z uroczystością dziesięciolecia istnienia. Program zjazdu jest bardzo urozmaicony między innemi odbędzie się pokaz walki gazowej na pełnem morzu z udziałem marynarki wojennej, wycieczka na statku „Gdańsk i bal na statku. Całkowite koszta włącznie z zakwaterowaniem i wyżywieniem wynoszą zł 35,— Uczestnicy zjazdu korzystać będę z ulgi 50 proc. w kosztach przejazdu kolejami państwowemi. W zjeździe poza delegatami wziąć mogą udział w charakterze gości oficerowie rezerwy wraz z rodzinami oraz sympatycy zw. Dodatkowe zgłoszenia przyjmuje sekretarjat Związku Oficerów Rezerwy Rz. P., Stary Rynek 80/82 m. 14, tel. 33-09.

— * **Z Męskiej Konferencji św. Wincentego a Paulo, parafji św. Małgorzaty.** W dniu 26 bm. odbędzie się roczne walne zebranie o godz. 14 na małej sali Domu Katolickiego na Śródce.

Dwa polskie rekordy świata

Kusociński i Weissówna, nasze nadzieje na olimpjadę

„Wicher" na wodach Gdańska

Czy polska flota wojenna może korzystać z portu gdańskiego

Zycie wśród wiecznego mroku

Niezwykle ciekawy ilustrowany artykuł o głębinach oceanu już w najnowszym (26-tym) numerze „Jlustracji Polskiej"

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedyńczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu" w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1.50 zł. kwartalnie 4.— zł bez kosztów przesyłki. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji — Poznań, św. Marcin 70).

WYKŁADY

— * **Wykład o Szwecji.** W ostatniej chwili przypominamy wykład p. Felleniusa „Szwecja z punktu widzenia turystycznego". Odbędzie się on dziś, w czwartek, o godz. 20 w sali 17 Coll minus. Wstęp bezpłatny.

ŻYCIE SOKOLE

— * **„Sokół" Poznań-Starołęka** urządza w niedzielę 26 bm. wycieczkę do Piotrowa. Zbiórka punktualnie o godz. 6 rano na boisku. Goście mile widziani.

— **Sokół-Jeżyce!** Wycieczka familijna wspólna z gniazdem żeńskiem odbędzie się w niedzielę, dnia 26 bm. do Strzeszynka. Punkt zborny Rynek Jeżycki o godz. 7 rano.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs dla księży i kleryków harcerzy.** W łączności z kursem instruktorskim odbędzie się w Sierakowie n/Wartą od 8—22 sierpnia b. r. kurs dla księży i kleryków harcerzy, prowadzony przez ks. dr. Werbla z Rogoźna (Sem Naucz.), do którego należy skierować zgłoszenia z terminem do 15 lipca.

— * **Kursy podkuwania koni.** Wielkopolska Izba Rolnicza podaje do wiadomości, że następne kursy kucia koni odbędą się: a) w szkole kucia koni w Krotoszynie w pierwszych dniach lipca br., b) w szkole kucia koni w Poznaniu około połowy sierpnia. Na kurs przyjmuje się czeladników kowalskich, którzy złożyli egzamin dla zawodu kowalskiego i ukończyli przynajmniej 19 lat. Zgłoszenia na kurs przyjmuje Wielkopolska Izba Rolnicza — Poznań, ul. Mickiewicza 33. Do zgłoszeń należy dołączyć: wniosek o dopuszczenie na kurs. życiorys własnoręcznie napisany, świadectwo czeladnicze, świadectwo moralności, metrykę urodzenia, 30 zł wpisowego.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Wenta Wilków Morskich.** W niedzielę, dnia 26 bm. urządza II Szkoła Powszechna im. Konarskiego wielką wentę na dziedzińcach I i II Szkoły Powszechnej przy ul. Marji Magdaleny 2. Moc atrakcyj, zabawa dla dzieci, wyścigi samochodowe, polonez z chorągiewkami, poczta japońska, obfity bufet, popisy wilczków i wilków na lądzie. Doborowa dęta orkiestra. Początek o godzinie 15, koniec o godz. 21. Wstęp dla osób dorosłych za kwiatek 30 gr., dla dzieci za czapeczkę 20 gr. Czysty dochód przeznacza się na wyjazd załogi szkolnej harcerskiej Drużyny Wilków Morskich na międzynarodowy zlot skautów wodnych.

— * **Placówka walki z alkoholizmem.** W Gościejewie p. Rogoźno (stacja kolejowa i poczta Rogoźno) znajduje się specjalny zakład leczniczy dla alkoholików, pod nazwą „Wojewódzki Zakład Leczniczy dla Alkoholików" (dawniej Wojewódzkie Schronisko dla Alkoholików). Zakład przyjmuje pocjentów z całej Polski, tak prywatnych, jak i członków instytucyj rządowych, samorządowych i społecznych Przyjęcie następuje każdego czasu, przy równoczesnem doręczeniu zakładowi świadectwa lekarskiego oraz zobowiązania ponoszenia kosztów utrzymania i leczenia, które wynoszą na dobę i na osobę 6,— zł., płatne miesięcznie zgóry. Czas kuracyjny trwa zasadniczo 4—6 miesięcy. Na czele zakładu stoi lekarz-psychjatra p. Dr. Zajączkowski, specjalista w leczeniu alkoholików. Właścicielem Zakładu jest Skarb Państwa, nadzór administracyjny sprawuje Starostwo Krajowe w Poznaniu.

— * **Festyn „Czarnej Trzynastki".** Krąg „Czarnych Trzynastaków" urządza w niedzielę, dnia 26 czerwca br. wesoły festyn czerwcowy. Na program składają się zawody w koszykówkę, loterja, koło szczęścia, strzelanie do tarczy, strzelanie z łuku, gra w siatkówkę itp. Wstęp dla dorosłych na festyn łącznie z tańcami 50 groszy, dla młodzieży 25 groszy; od godz. 19 wstęp 1,— zł. Cały dochód imprezy, która rozpocznie się o godz. 16 w gimnazjum Bergera przy ul. Strzeleckiej i odbędzie się bez względu na pogodę, przeznaczony jest na obóz letni dla uczniów gimnazjum im. Bergera.

— **Wianki tegoroczne,** organizowane przez Poznański komitet towarzystw wioślarskich pod protektoratem magistratu m. Poznania, odbędą się w sobotę, dnia 25 bm. o godz. 20 nad Wartą, na przestrzeni od elektrowni do Szeląga. Organizatorzy dokładają wszelkich starań, aby impreza ludowa wypadła jak najwspanialej. Koncert, śpiewy, tańce i t. d. Dojazd tramwajem nr. 6. do Tamy Garbarskiej. Organizacje wzgl. osoby zamierzające uczestniczyć w konkursie łodzi dekorowanych, uprasza się o złożenie zgłoszeń piśmiennych do Poznańskiego Komitetu Towarzystw Wioślarskich przystań Klubu Wioślarskiego 1904, Bocianka 4, do soboty, dnia 25 bm. godz. 14.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Ze Związku Ekonomistów.** Dnia 17 bm. w sali Izby Przemysłowo-Handlowej odbyło się przy licznym udziale miesięczne zebranie członków, na którem wygłosił p. dyr. Żakowski starannie opracowany referat p. t. „Uwagi o projekcie ustawy o ubezpieczeniu społecznem z dnia 2 marca 1932 r." Prelegent potraktował wszechstronnie problem ubezpieczeń społecznych, uwzględniając momenty z punktu widzenia polityki populacyjnej, finansowej i socjalnej. W syntetycznem ujęciu tematu prelegent szczególnie uwydatnił ogromne znaczenie ubezpieczeń społecznych dla rozwoju rasy ludzkiej. W ożywionej dyskusji zabierali głos: dyr. Poznańskiego Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych p. Sasorski, p. dyr. Modrzewski, p. inż. Radomyski i p. mgr. Jan Jabłkowski.

Przy dolegliwościach żołądkowo-kiszkowych, braku apetytu, atonji kiszek, wzdęciach, zgadze, odbijaniach, ogólnem podrażnieniu, bólach głowy migrenowych, zastosowanie 1—2 szklanek naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa"** wywołuje doskonałe wypróżnienie przewodu pokarmowego. Żądać w aptekach i drog.
nw 11285

— * **Z Obwodu Poznańskiego Związku Drogerzystów.** Na ostatniem zebraniu p. red. Gustowski wygłosił bardzo interesujący odczyt o stosunku kupiectwa polskiego do spraw morskich. Następnie w krótkim referacie zapoznał p. prezes Gadebusch obecnych z ostatniemi uchwałami komisji dla spraw handlu.

Realizując uchwałę ostatniego zjazdu delegatów wręczył p. prezes W. Gładysz po odpowiedniem przemówieniu zasłużonemu, długoletniemu skarbnikowi Zw. p. Władysławowi Wojciechowskiemu dyplom członka honorowego.

KRONIKA WYPADKÓW

—* **Płonąca smoła.** Podczas got. smoły do smarowania dachów na podwórzu przy ul. Strumykowej 2 wybuchł ogień. Z powodu niebiezpieczeństwa pożaru przywołano miejską straż pożarną. Ogień stłumiono zanim powstały poważniejsze szkody. (kl)

— * **Śmierć pod kołami samochodu.** Na szosie pomiędzy Wolsztynem a Karpickiem samochód PZ 10 735 własność p. Wiktora Patalasa z Wolsztyna najechał na 75-letniego mieszkańca Wolsztyna, szewca p. Jana Piechockiego. Nieszczęśliwego przewieziono do szpitala w Wolsztynie, gdzie zmarł niebawem wskutek odniesionych ran. Zmarły sam ponosi winę wypadku, z powodu nieostrożności. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Złodzieje kieszonkowi w kościele.** W ubiegłą niedzielę skradziono w kościele św. Marcina zegarek p. Franciszkowi Nowakowi mieszkającemu na Górnej Wildzie 50. Jako sprawców kradzieży ujawniono 18-letniego Stefana Plucińskiego (ul. Mylna 50 i 26-letniego Stanisława Jarczaka (ul. Długa 11). Kradzieży dopuścił się Pluciński i wyszedłszy z kościoła, oddał zegarek swemu wspólnikowi Jarczakowi. Obu przestępców ujęto, i odstawiono do więzienia sądowego. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Za poplecznictwo.** Dłuższy czas trwało nim zdołano ująć i osadzić w bezpiecznem miejscu zorganizowaną szajkę złodziejską, na czele której stał niejaki Pautsch. Szajka ta, jak wynikało z dochodzeń, deponowała łup u pasera Wollenberga, który znów sprzedawał go handlarce Bączykowej W pierwszej instancji Wollenberg zasądzony został za poplecznictwo (§ 258 k. k.) na 4 miesiące więzienia, Bączykowa zaś z § 259 k. k. na 3 miesiące więzienia. Bączykowa i Wollenberg założyli apelację i wskutek tego sprawa ponownie była rozważana przez Sąd Apelacyjny. Sąd Apelacyjny jednakże odrzucił apelację Wollenberga a uwzględnił apelację Bączykowej, którą bronił adw. Fersten. Bączykowa została uwolniona od winy i kary. (z)

Z Poznańskiego

— * **Barcin.** (Likwidacja komitetu). Dnia 20 bm. odbyło się likwidacyjne posiedzenie miejskiego komitetu do spraw bezrobocia. Zaległych zobowiązań komitet nie ma. Skarbnik p. Leon Salkowski złożył sprawozdanie kasowe. Komitet otrzymał następującą ilość naturalij: 266 ctr. ziemniaków, 40 mtr. drzewa opałowego 15 ctr. pęczaku, 15 ctr. mąki, 15 ctr. soli i 810 ctr. węgla opałowego. W gotówce wpłynęło od miasta i obywateli razem 1 319,— zł; zaś z Pow. Komitetu do Spraw Bezrobocia w Szubinie 873,— zł; czyli razem 2 193,— zł. Obiadów wydano ogółem 28 080 litrów. Burmistrz p. Tyczewski podziękowawszy wszystkim pp. członkom za trudną i harmonijną współpracę, oświadczył, że na tem kończy komitet swoją działalność.

— (Zmiana właściciela). Nieruchomość miejska p. Emilji Jeschke przeszła w drodze kupna na własność pani Stanisławy Baranowskiej z Inowrocławia.

— (Rybołóstwo na Noteci). Rybacy tutejsi ksarżą się już od dłuższego czasu na brak ryb w Noteci. Mówią, że rybność rzeki obniża się z roku na rok i jest obecnie bardzo słaba. Przed laty było można jeszcze łowić węgorze i sumy dzisiaj natomiast ryby te są rzadkie i łowi się jedynie szczupaki, okonie i płotki. Pozatem oburzają się rybacy na coraz liczniejsze

kradzieże ryb a nawet narzędzi rybackich.

— (Zamknięcie tartaku). Tartak parowy pana St. Karczewskiego wypowiedział wszystkim robotnikom pracę. Do kroku tego zmusił wymienionego właściciela brak zamówień. (Es)

— * **Dolsk.** (Ze zjazdu śpiewaczego). W niedzielę, 19 bm. odbyły się w Dolsku zawody kół śpiew. X. Okręgu Wlkp. Związku przy udziale 11 chórów z tegoż okręgu, oraz 4 z sąsiednich okręgów. Pierwsze miejsce zdobyło w kategorji drugiej koło „Harmonja" z Krobi. Dyrygentem, tego doskonałego zespołu jest p. Wiekliński. „Harmonja" otrzymała po raz czwarty łańcuch wędrowny, dar Zarządu Okr. 10. Drugie miejsce zajęło Koło Śpiew z Gostynia, pod dyr. p. Rybskiego, a trzecie chór męski „Hasło" z Borku pod batutą dr. Chojnackiego. W trzeciej kategorji zdobyło palmę pierwszeństwa Koło z Dolska, które w dniu tym święciło 30-lecie założenia. Do popisów w III. kat. stanęły również koła z Piasków, Łowęcicic, Jaraczewa, Pogorzeli i Pępowa. Przy otwarciu zawodów udekorował p. Lubierski prezesa okr. X. p. S. Kochowicza, odznaką honorową, nadaną przez radę naczelną Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych.

— * **Gniezno.** (Ze Zw. Hallerczyków). Na rzecz budowy pomnika Hallerczyków w Saint Hilaire le Grand we Francji odbędzie się na terenie miasta Gniezna kwesta i trwać będzie około tygodnia. Tymczasowy komitet tworzą pp.: Bibrowicz, Bilski, Boryczko, Cieślak, Cieślewicz, Piotrowski, Kropidłowski, Migdałek, Namysł i dr. Szałkowski. Szerszy komitet obywatelski wybrany zostanie w piątek, dnia 24 bm na godz. 20 na salce posiedzeń w tut. magistracie.

— (Zdenerwowany komunista). W związku z procesem komunistów, który w piątek, 24 bm., rozpocznie się w sądzie okręgowym, aresztowano Jana Pacholczyka, zamieszkałego przy ul. Mikołaja. Pacholczyk domagał się od sędziego śledczego uwolnienia oskarżonych i zagroził mu zemstą. W kieszeni Pacholczyka znaleziono list z pogróżkami. (br)

— * **Gostyń.** Dnia 21 bm. tutejsze Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia Wincentego à Paulo urządziło po raz pierwszy uroczystość dla chorych. Krótko przed godz. 9 rano zwieziono wszystkich chorych karetką Czerwonego Krzyża, końmi i samochodem do kościoła parafjalnego, gdzie ks. kan. Szreybrowski odprawił uroczystą mszę św. podczas której udzielił wszystkim chorym i paniom ze Stowarzyszenia komunji św. Po mszy św. ks. kan. przemówił do chorych w serdecznych słowach, poczem każdego z osobna błogosławił Przenajświętszym Sakramentem. Po nabożeństwie otrzymali wszyscy chorzy obfite śniadanie.

— * **Obornik.** (Dzieciobójstwo). Dnia 19 bm. porodziła niezamężna Anna Jarzyńska z Pacholewa powiat obornicki dziecko płci męskiej, które niezwłocznie po porodzie pozbawiła życia. Podczas dochodzeń przyznała się J. do popełnionego czynu. Noworodka odstawiono do kostnicy szpitala miejskiego w Obornikach.

— (Kradzież). W nocy na 19 bm. włamali się niewyśledzeni złoczyńcy do stodoły rolnika Klemkego Wilhelma w Kiszewku pow. obornicki i skradli tam znajdujący się rower męski, wartości 120 zł.

— (Pokaz gazowy). Ubiegłej niedzieli odbył się urządzony przez L.O.P.P. pokaz obrony przeciwgazowej. Rzucano bomby z gazem łzawiącym tak, że w przeciągu paru minut zostało miasto zupełnie zagazowane. Licznie zebraną na rynku publiczność ogarnęła panika. Poraz pierwszy ludność tut. miała sposobność zobaczyć drużynę ratowniczą w maskach i ubraniach przeciwgazowych. (Kko).

— (Z kat. Tow. Rob. Pol.) Kat Tow. Rob. Polskich w Obornikach obchodziło w niedzielę 19 bm. uroczyście swój 25-letni jubileusz. Uroczystość zapoczątkowano przyjmowaniem miejscowych i pozamiejscowych delegacyj, poczem ruszono pochodem na cmentarz i tu złożono na grobie śp. ks. A. Heintzego, dziekana, założyciela i pierwszego patrona tow. wieniec. Następnie udano się do kościoła na uroczystą mszę św. Po uroczystościach kościelnych udano się na salę p. Klosowej na uroczyste posiedzenie, które zagaił prezes tow. p. Jerzy Sajna, prosząc na przewodniczącego ks. prob. Szymańskiego — na sekretarza prezesa okręgowego p. Michalaka z Rogoźna. Obszerne sprawozdanie z działalności tow. zdał sekretarz p. Józef Grossman, poczem nastąpiły okolicznościowe przemówienia. Dyplomy honorowe w uznaniu zasług i długoletniej służby wręczone zostały pp. Napierale Walentemu, Tietzowi Stefanowi, Zapłatkowi Kasprowi, Chmielewskiemu Stanisławowi, Derze Andrzejowi i Śmigielskiemu Andrzejowi. (Kko)

— * **Ostrzeszów.** (Omal nie katastrofa). Wieczorny pociąg osobowy na linji Ostrów — Kępno rozerwał się w poniedziałek, kilka kilometrów przed stacją Ostrzeszów, przyczem ostatnie wagony pozostały na torze. W porę jednakże zauważono to i wagony przyciągnięto na stację Ostrzeszów przed nadejściem pociągu pośpiesznego, który tym torem przejeżdża.

— (Srebrne gody małżeńskie). Cicho i bez rozgłosu minęły przed kilkoma dniami srebrne gody małżeńskie znanego i cenionego właściciela Rogaszyc w pow. ostrzeszowskim p. Józefa Wężyka i żony jego Jadwigi z Grabskich.

— (Prymicje). W środę ub. tygodnia odprawił w tut. kościele farnym, pierwszą mszę św. ks. Stefan Szczeblowski z Ostrzeszowa. Uroczystość odbyła się okazale przy udziale całej rodziny prymicjanta oraz bardzo licznego obywatelstwa ostrzeszowskiego. Ks. Szczeblowski obejmuje od 1 lipca stanowisko wikarjusza w Święcichowie pod Lesznem.

— (Święto dzieci). Tradycyjnym zwyczajem urządziła tut. szkoła ćwiczeń przy Państwowym Seminarjum Nauczycielskim zabawę latową dla dzieci. W lesie klasztornym zaroiło się od rozbawionej dziatwy i rodziców, którzy z dumą i radością spoglądali na popisy i wyczyny sportowe swoich latorośli, oraz na udałą baśń udramatyzowaną, przedstawioną przez milusińskich w pięknych barwnych kostjumach.

— (Kongregacja dekanalna). W ubiegłym tygodniu odbyła się w Bukownicy kongregacja dekanalna księży dekanatu ostrzeszowskiego pod przewodnictwem ks. dziekana Edwarda Sucharskiego z Grabowa, który odprawił uroczyste nabożeństwo.

— (Wycieczka do Częstochowy). Starsi uczniowie tut. miejskiego gimnazjum im. Kazimierza Wielkiego, urządzili pod przewodnictwem prefekta ks. Koniecznego dwudniową wycieczkę na Jasną Górę do cudownego obrazu Najśw. Marji Panny, Królowej Korony Polskiej. Poprzednio odbyła się wycieczka uczni tegoż gimnazjum do Gołuchowa w pow. pleszewskim, gdzie zwiedzano kościół i muzeum książąt Czartoryskich. (op)

— * **Ostrów.** (Popierajmy poczynania młodzieży. — Z życia S. M. P.) Okręg XIII S. M. P. urządził niedawno swoje doroczne strzelanie o tytuł mistrza i 2 podmistrzów okręgu na rok 1932. Licznie zebrani delegaci tow. pozamiejscowych, oraz stow. miejscowe po wysłuchaniu mszy św. w karnych szeregach ze sztandarami udali się na strzelnicę Bractwa Kurkowego, aby wykazać sprawność i gotowość swoją w myśl hasła „Ćwicz oko i dłonie — w Ojczyzny obronie". Po przyjęciu raportu, oddał prezes okręgowy p. L. Frąszczak 3 strzały honorowe na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, poczem kolejno mistrz zeszłoroczny p. A. Piekarek, i naczelnik p. A. Białecki oddali strzały na cześć Zjednoczenia oraz Związku Młodzieży Polskiej w Poznaniu. P. prezes przed rozpoczęciem strzelania zwrócił się w krótkich, gorących słowach do zebranej młodzieży, wskazując cele i drogi do jakich dąży S. M. P. i zachęcał druhów do jak najliczniejszego brania udziału w strzelaniu. Ilość druhów, biorących udział w strzelaniu była bardzo liczna, a wyniki uzyskane bardzo dobre. W rezultacie tytuł mistrzowski zdobył p. Marjan Kostrzewski z S. M. P. Odolanów, uzyskując 53 pierścienie na 60 możliwych, taką samą ilość punktów oraz tytuł I. podmistrza zdobył miejscowy patron młodzieży ks. proboszcz Tadeusz Zamysłowski. Tytuł drugiego podmistrza przypadł w udziale p. Władysławowi Stodolskiemu z S. M. P. Krępa, który zdobył również 53 pierścienie. W związku ze strzelaniem o tytuł mistrza odbywało się też strzelanie o cenne premje dla gości i młodzieży niestowarzyszonej. Impreza ta jednak nie znalazła poparcia wśród miejscowego obywatelstwa, którego obecność na strzelaniu była znikoma, tak że cenne premje w liczbie 10 zdobyła w przeważnej części młodzież S. M. P.

Spodziewać jednak należy się, że społeczeństwo ostrowskie, które zawsze młodzież otaczało specjalną opieką ocknie się i już w najbliższej przyszłości poprze wysiłki młodzieży, a ma do tego pole i okazję z racji urządzenia w Ostrowie w dniu 19 lipca br. wielkiego zlotu młodzieży, mającego stać się manifestacją zdrowia moralnego i siły młodego pokolenia.

— (Wystawa). Miejska Szkoła Gospodarstwa Domowego urządziła tu swój doroczny pokaz uczenic. Doroczny dorobek szkoły przedstawiał się bardzo dodatnio.

— (Pogrzeb). W poniedziałek odbył się tutaj pogrzeb śp. starszego strażnika granicznego Ignacego Grabowskiego, który zginął śmiercią tragiczną od kul bandytów pod Kaliszem w dniu 16 bm. spiesząc z pomocą napadniętym kupcom wracającym z jarmarku w Raszkowie. W pogrzebie wzięła udział orkiestra wojskowa, pluton straży granicznej, władze i liczna publiczność.

— (Ruch budowlany). W mieście samem ruch budowlany jest nikły, natomiast ożywił się na peryferjach miasta, a zwłaszcza na parcelach Zacharzewskich, Ząbcowskich i innych. (n)

— * **Szamotuły.** (Z sądu). Sąd okręgowy z Poznania rozpatrywał w poniedziałek, na sesji wyjazdowej w Szamotułach sprawę dozorcy więzienia Marcelego Runowskiego, oskarżonego o niedbalstwo w związku z ucieczką jednego więźnia. Runowski został od winy i kary uwolniony. — Józef Kościelski z Zajączkowa ukarany został za kradzież kur 10 miesiącami więzienia. — Za kradzież przyborów rybackich zasądzony został Brunon Wieczorek z Zapustu na 1 miesiąc więzienia z odroczeniem kary na 2 lata.

— (Ze straży pożarnej). W ub. niedzielę odbyła się zabawa latowa tut. ochotniczej straży pożarnej. Rozpoczęli ją strażacy nabożeństwem w kościele kolegjackim. Popołudniu wyruszył pochód strażaków z gośćmi z Wronek i Obornik do ogrodu bractwa strzeleckiego. W ogrodzie odbył się koncert jak i strzelanie z wiatrówek i inne niespodzianki. Publiczność dopisała.

Z Pomorza

— * **Świecie n. W.** (Napad rabunkowy). W sobotę 18 bm. na szosie Drzycim-Żur, obok majętności Wery została napadnięta Bronisława Betkówna, zamieszkała w Dąbrówce pod Drzycimiem pow. Świecie. Do wymienionej, jadącej rowerem, wyszło z przyległego lasu dwóch mężczyzn i jedna kobieta, którzy zatrzymawszy Betkównę zrabowali jej zegarek srebrny, torebkę damską z zawartością i tabliczkę rowerową. Groziwszy jej by nie wszczęła alarmu, zniknęli w lesie. Powiadomiona o napadzie policja wdrożyła pościg.

— (Zmyślony napad). 20-letnia Jadwiga Grzonkowska z Bulewa, podała policji że w lesie napadł ją pewien nieznany osobnik, odebrał pieniądze i dokonał gwałtu. Władze śledcze w toku dochodzeń zdobyły ciekawe rezultaty; otóż okazało się, iż napad był zmyślony przez ojca Jadwigi a przez nią upozorowany. Tłem sprawy jest stosunek kazirodczy.

— (Egzaminy praktyczne nauczycieli). W ostatnich dniach zdali egzaminy praktyczno - kwalifikacyjne nauczyciele pp.: Babiński z Tuszyn, Błaszkowski z Lipiec, Klunderówna ze Świekatowa, Kołodziejski z Krupocina, Makuratówna z Suchej, Suchalski w Król. Zalesiu, Synakiewicz w Wętwiu, Weyna w Jeziorkach, Wójcik w Gródku i Boroń w Dolsku.

— Srebrne gody). W ub. tygodniu obchodzili swe srebrne gody pp.: Maksymiljanostwo Nelkowie, znani z pracy charytatywnej na tutejszym gruncie, Romanostwo Skomscy i Janostwo Karczewscy. (tts)

Z Kaliskiego

— * **Słupca.** (Sprawa gimnazjum. Realizacją projektu otwarcia w Słupcy gimn. 4 klasowego, nowego typu, na miejsce obecnego seminarjum nauczycielskiego (do likwidacji przeznaczonego) zajmuje się specjalna komisja przez radę miasta powołana w osobach radnych Szczepskiego, Wroczyńskiego, Morawskiego, Jaworskiego i Bodzanowskiego. Odbyła ona 2 posiedzenia, ułożyła projekt budżetu, który przewiduje nawet nadwyżkę strony dochodowej nad rozchodową, z racji, że gimnazjum mieścić się ma we własnym miasta gmachu że ma korzystać z pomocy naukowych seminarjum i ławek oraz stołów skasowanego kursu, jak również z uwagi na to, że personel nauczycielski stanowić mają obecni pp. profesorowie gimnazjum. Komisja radzie miejskiej do uchwalenia przedłoży statut gimn., po przeprowadzeniu starań czyli uzyskaniu zgody Kuratorjum szkolnego na oddanie do użytku gimnazjum — mebli oraz pomocy naukowych seminarjum.

— (Zabawa absolwentów Seminarjum naucz.) W dniu 18 bm. na sali „Sokoła" w Słupcy, absolwenci semin. urządzili ostatnią, pożegnalną zabawę. Liczbę uczestników zabawy, powiększyło grono pp. profesorów semin, na czele z dyr. p. Szczepskim.

— (Popisy dziatwy szkoły powszechnej). Odbyły się w dniu 19 bm. na boisku oraz sali „Sokoła" w Słupcy popisy dziatwy szkolnej. Na program składały się: popisy gimnastyczne, śpiewy i deklamacje uscenizowane, oraz tańce i obrazki sceniczne „powitanie wiosny". Popisy sprowadziły wiele osób z miasta, wykonanie programu było zadawalniające.

W czasach kultu niefachowości

Gąsawa, 22 czerwca.

W tem, że burmistrz naszego miasteczka, ppor. rez. p. Jamrozy, jest czołowym i jednym z bardzo nielicznych na tutejszym gruncie działaczy „strzeleckich", i dla B. B. robi, co może, nie byłoby w zasadzie nic zdrożnego, ani godnego uwagi. Ale godne uwagi są sprawy, za które p. Jamroży odpowiedzialny jest jako burmistrz.

Wskazywaliśmy już w korespondencjach na poważne zastrzeżenia, jakie społeczeństwo tut. ma w stosunku do p. Jamrożego jako burmistrza. Ostatnio, tematem rozmów jest forma i treść różnych zarządzeń, za które odpowiedzialny jest wzgl. których autorem jest p. burmistrz; w zarządzeniach tych są tak rażące „kwiatki" ortograficznostylistyczne, że wprost wierzyć się nie chce, iż mógł to pisać wzgl. podpisać Polak, oficer rez., burmistrz miasta. Oto dosłownie podanych garść przykładów:

Zarządzenie burmistrza z dnia 6-go października 1931 r.

„Droga z Gąsawy do Oćwieki jest bardzo zniszczona jakoteż powstały bardzo wielkie doły, co zagrażają przy jechaniu niebezpieczeństwo życiu tak ludzi jak koni".

Dosłowne obwieszczenie z dnia 2-go grudnia 1931 r.:

„Podczas rewizji podwórz w dniu dzisiejszym przez urzędnika z Starostwa, stwierdzono zostało, że większa część podworz jest pod względem sanitarnem wprost niemożliwe. W przyszłym tygodniu odbędzie się ponowna rewizja podwórz pod wzgl. sanitarnem i w razie niedomagań w pożądku winni pociągnięci będą do ukarania".

Zarządzenie z dnia 22 kwietnia 1932 r.:

„Miasto Gąsawa jest obwód zamknięty i wszelkie psy winny być na uwięzi. W razie stwierdzenia lub przychwycenia latającego psa samopas takowy będzie zastrzelony a właściciel zaś ukarany".

A oto szczyt wszystkiego: kurenda z dnia 3 czerwca 1932 r., wystosowana do obywateli:

„Dzieci Polskie z Niemiec przybywają do tutejszego powiatu na wakacj. Dzieci te są przeważnie rodziców Polaków znajdujących się w Niemczech, którzy pracują stale w pocie czoła na kawałek chleba dla siebie, żony i tych właśnie dzieci. Dzieci te przeważnie mówią językiem niemieckiem i nie mają tej wolności rozmawiania językiem ojczystem Polskiem. Aby ulżyć tem malutkiem, którzy mają być podporą ojczyzny naszej chcemy ich przyjąć, przygarnąć do siebie na przeciąg czterech tygodni wakacji i t. d."

Podajemy powyższe bez komentarzy jako drobny przyczynek do uprawianego w Polsce od 6 lat „kultu niefachowości" z prośbą pod adresem odnośnych czynników, aby... zajrzały do Gąsawy. c. g.)

Echa samobójstwa kupca w Żninie.

W związku z notatką naszego korespondenta w sprawie samobójstwa kupca Eryka Jeskego otrzymujemy z Izby Skarbowej następujące sprostowanie:

„Nieprawdą jest, że ś. p. Eryk Jeske usiłowanie popełnienia samobójstwa wcielił w czyn w trzy dni po otrzymaniu nakazu zapłaty z urzędu skarbowego, natomiast prawdą jest, że nazwany ostatniemi czasy żadnego nakazu płatniczego z urzędu skarbowego nie otrzymywał. Prawdą jest wreszcie według wyniku przeprowadzonych dochodzeń, że śp. Eryk Jeske żadnych zaległości podatkowych nigdy nie posiadał, wszelkie należności na rzecz skarbu państwa uiszczał dobrowolnie we właściwych terminach i że ciężka sytuacja materjalna denata nie pozostawała w żadnym związku przyczynowym z wymiarami podatkowemi."

* * *

W tej sprawie żona ś. p. Jeskego donosi za pośrednictwem naszego korespondenta, że istotnie śp. Jeske żadnych zaległości nie miał, bo je uregulował na kilka tygodni przed śmiercią, sprzedając dla pokrycia wszystkich swych zobowiązań łącznie ze zobowiązaniami w stosunku do urzędu skarbowego swoją posiadłość za 60.000 zł. Pieniądze te nie starczyły nawet na pokrycie wszystkich zobowiązań, bowiem śp. Jeske pozostawił jeszcze około 6.000 zł długu. Śp. Jeske, pozbywszy się wszystkiego, znalazł się w sytuacji, która go pchnęła do samobójstwa.

Pachołek „odzyskał" mowę

Ujętego w Kaliszu bandytę, b. członka bandy Al Capone'a, poszukuje policja kilku państw

Kalisz, 22 czerwca.

Organizator napadów i herszt bandy, Józef Pachołek vel Góra, którego niezwykle bogaty życiorys podaliśmy wczoraj, symulując od chwil aresztowania utratę mowy, „odzyskał" ją dopiero w poniedziałek wieczorem, gdy mu przeczytano zeznanie brata jego, a współtowarzysza rabunków i mordów — Kazimierza Pachołka. Wówczas nie było co ukrywać i Józef Pachołek z całym spokojem przyznał się do wszystkich przestępstw, popełnionych w Kaliszu i w powiecie oraz opowiedział bogatą swoją przeszłość pobytu w Ameryce, nie ukrywając planowanej na najbliższą przyszłość „roboty".

Józef Pachołek, b. członek bandy Al'Capone'a w Chicago jest, jak się okazuje, poszukiwany przez policję norweską, belgijską, francuską niemiecką i amerykańską za cały szereg ciężkich przestępstw.

W związku z tem w dniu wczorajszym kaliski urząd śledczy wysłał drogą kablową do policji w Nowym Jorku wiadomość o schwytaniu Pachołka. W ten sposób władze śledcze z Kalisza chcą otrzymać dokładny spis przestępstw Pachołka w Ameryce.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

Walne zebranie poznańskiego Koła Polskiego Tow. Neofilologów, zapowiedziane na dzisiaj, czwartek, odbędzie się dopiero jutro, w piątek, o godz. 20-tej w sali 9 Coll. Minus. Na zebraniu będą wygłoszone dwa wykłady, a mianowicie „Goethe a plastyka" przez p. Bieleckiego i „Goethe i Polska" przez p. Judka.

Nowe władze uniwersyteckie. Rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego na rok akad. 1932/3 został wybrany prof. dr. Stanisław Kutrzeba. Urodzony w roku 1876, wcześnie rozpoczął karjerę naukową, bo już w roku 1902 jest docentem, a w kilka lat później profesorem dawnego prawa polskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim. Należy do najwybitniejszych znawców historji ustroju Polski, zwłaszcza średniowiecznej. W dorobku naukowym ma kilkadziesiąt dzieł o charakterze monograficznym. Znany jest ogólnie jego czterotomowy podręcznik uniwersytecki pt. „Historja ustroju Polski". Poza pracą naukową prof. Kutrzeba oddał też duże usługi Polsce na terenie międzynarodowym, biorąc w r 1919 udział w delegacji polskiej na kongresie wersalskim jako rzeczoznawca. Później kierował pracami nad zawarciem traktatu likwidacyjnego z Czechosłowacją. Napisał też kilka prac naukowych w obronie naszych praw do ziem kresowych. Dużem uznaniem cieszą się jego dzieła „Polska Odrodzona" i „Polska Współczesna". Prof. Kutrzeba posiada wiele odznaczeń naukowych polskich i zagranicznych, m. in. jest członkiem Czeskiej Akademji Naukowej. Członkiem Polskiej Akademji Umiejętności jest od roku 1914, a od kilku lat jej sekretarzem generalnym.

Z Pol. Akad. Umiejętności. Wydział lekarski odbył posiedzenie naukowe, na którem przedstawione zostały prace pp. Misiewiczównej, Z. Zakrzewskiego, Apfelbauma, Tychowskiego, Kaulbersza, Paszkiewicza i Sikorskiego z zakresu patologji chorób wewnętrznych, fizjologji, farmakologji i nauki o nowotworach.

Z Polskiego T-wa Matematycznego. Oddział lwowski odbył zebranie naukowe z referatami p. Hetpera p. t.: „Zastosowania metody semantycznej" i ref. prof. Panacha i dr. Mazura n. t.: „O zbiorach wypukłych w przestrzeniach funkcyjnych".

TEATR

Co grają we Lwowie? Piszą nam ze Lwowa: Teatr Rozmaitości wystawił komedję J. Brandta p. t. „Ostatnia noc Freda Kracka". Jest to prawie farsa, dość zabawna, grają ją pp. Strachocki (reżyser), Strzelecki i Łozińska. Treść osnuta na satyrycznie ujętym pojedynku i niezbyt wielkim zapale pojedynkowiczów do zabijania się nawzajem. (lk)

LITERATURA

Francuz u faszystów. Maurycy Bedel zarobił sobie na niemiłą prasę u Norwegów za swoją powieść „Jerome, 60 latitude nord", w której opisał obyczaje erotyczne tej części Skandynawji, rzekomo tak różne od innych dzisiejszych, choć mocno wyswobodzonych, że książka była nieobyczajną i niezbyt smaczną. Musiał też mocno przesadzić, dochodząc do groteski lub wprost do karykatury. Można być tego pewnym, kontrolując teraz, w powieści „Filipina" (Warszawa Bibljoteka Groszowa) jak deformuje przez swoją ironję postać Francuza, który w ojczyźnie swojej co chwila uskarża się na brak liberalizmu i bez mała „ucisk", a przyjmuje z entuzjazmem, jako objaw „silnej ręki" wszystko, czego doznaje od systemu faszystowskiego. P. Grenadier, właściciel wielkiego bazaru w Paryżu i zarazem wydawca wielkiego przeglądu politycznego, jest najoczywiściej karykaturowany na p. Cotym, fabrykancie perfum i polityku. We Francji satyra ta nie wywołała nieprzychylnego echa, prócz śmiechu i to dość obfitego, bo jest istotnie zabawną. Natomiast prasa faszystowska pozostawiła daleko za sobą norweską w pretensjach i poprostu w atakach z powodu „Filipiny". Z właściwym faszyzmowi trochę operowym patosem zagniewali się dziennikarze włoscy na p. Bedela, że pośmiał się nieco ze współczesnego „rzymskiego ducha" który — jak twierdzi p. Bedel — przejawia się w obstawieniu każdego obcego szpiegami (i swojego także) w ustawicznem wzywaniu na policję, w tysiącu zakazów i nakazów, wogóle w skrępowaniu jednostki przez wszechmocne państwo-partję. Krytyka regimu jest w Italji jak wiadomo zakazana i nikt się do niej nie bierze, komu miła wolność albo i życie. Przymus ten jest jawnie przez faszyzm stosowaną metodą i jeżeli prasa włoska mogła się o co najeżyć, to chyba nie o fakty, ale o żartobliwy ton, którego p. Bedel używa, a który z powagą naszych współczesnych Rzymian najwidoczniej nie kwadruje. Przygody p. Grenadiera są w istocie zabawne i kto z faszyzmem jest trochę obznajomiony, zobaczy w ich groteskowo wykręconych linjach niejedną charakterystyczną cechę oryginału. P. Grenadier, ów gębacz francuski, wyszedł w każdym razie gorzej na swym przez p. Bedela naszkicowanym wizerunku, niżeli sam faszyzm. Tylko że we Francji nikt się o satyrę nie obraża. (ln)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Grafika M. Ziółkowskiego. Czytelnicy Działu Kultury i Sztuki przypominają sobie wyczerpujące i fachowe artykuły p. Marjana Ziółkowskiego z zakresu zdobnictwa i przemysłu artystycznego. P. Ziółkowski jest jak wiadomo z wykształcenia i zamiłowania grafikiem i pierwszą wystawę prac swoich urządził był w Poznaniu już przed sześciu laty. Kształcił się w Poznaniu, Dreźnie i Krakowie. Obecnie wyszła — pięknie przez dyr. Jana Kuglina wydrukowana — książeczka p. H. Majkowskiego o grafice Ziółkowskiego, ilustrowana reprodukcjami jego prac. Nosi ona tytuł „Słów kilka o grafice Marjana Ziółkowskiego", ukazała się nakładem „Polskiej Gazety Introligatorskiej" i reprezentuje miły okaz druku bibljofilskiego. (rz)

Komunistyczna grafika w Krakowie. Donoszą nam z Krakowa: Na dorocznej wystawie prac uczniów Akademji Sztuk Pięknych zdarzył się niezwykły wypadek, mianowicie policja polityczna wkroczyła do gmachu i skonfiskowała kilka prac graficznych niejakiego Lewickiego, a to za ich treść antypaństwową na tle komunistycznem oraz antyreligijnem. Prace te zostały już poprzednio zdjęte ze ścian, na zarządzenie władz Akademji. U Lewickiego przeprowadzono w mieszkaniu rewizję i znaleziono taki materjał, że musiał być aresztowany. Zresztą nie po raz pierwszy, bo już dwukrotnie go to spotykało pod podobnemi jak teraz zarzutami.

TKANINY, ZABAWKI, NACZYNIA

W salach wystawowych Tow. Przyjaciół Szutk Pięknych mieści się, obok obrazów — o których była już mowa na tem miejscu — pokaz przemysłu artystycznego. Przeważają wyroby tkackie, jak kilimy, tkaniny lniane, wzorowane na samodziałach wileńskich, pasiaki, wstążki itp. Większość wykonana została w Towarzystwie dla Popierania Przemysłu Ludowego w Warszawie, ul. Tamka. Na marginesie zapytać należy, dlaczego Tow. dla Popierania Przemysłu Ludowego wystawia przeważnie prace wzorowane na sztuce ludowej, a nie same takie, które są wytworem ludu? Nadto zakłady na Tamce wystawiają oprócz tekstylów bardzo artystyczne zabawki, projektowane przez warszawskich artystów (bajeczne typy Lajkonika, żyda z szopki itp.). Nie można z niemi zestawić zabawek z drugiej witryny, wykonanych w poznańskiej Szkole Żeńskiej Zawodowej (ul. Zwierzyniecka). Są one przeważnie w pomyśle rozbrojające swą naiwnością (np. wiatrak o skrzydłach pomalowanych w barwy amerykańskie, któremi porusza żydek) a w formach wyciętych sylwet niedojrzałe i częstokroć banalne. Uczennice, które je wykonały, mają być w przyszłości instruktorkami po wsiach... Do lepszych należą figurki psów i indyk, dobre w rysunku i żywo zabarwione, lecz czy pomysły tych modelów są oryginalne? Posiadają jednak wszystkie tę praktyczną zaletę, że więcej nadają się do użytku jako zabawki, niż warszawskie, które raczej służyć mogą do celów dekoracyjnych.

Poza tem wystawiono wyroby ceramiczne — wszystkie wykonane na wsi poza trzema naczyniami Sobczaka, artysty-rzeźbiarza z Zakopanego więc kaszubskie z wytwórni Necela z Chmielna, bolimowskie (woj. warszawskie), huculskie (oprócz naczyń piękne talerze, pokryte prymitywnym ornamentem) i bardzo oryginalne naczyia poleskie. Trzebaby jednak dla orjentacji poumieszczać na naczyniach odpowiednie napisy. Należy też zapoznać się z pięknemi przez lud wyrabianemi serwetami i wstążkami w geometryczne ornamenty, nadesłanemi przez Towarzystwo Popierania Przemysłu Ludowego na Polesiu.

J. M.

SZKOLNICTWO

Nowy typ szkoły polskiej. Interesujące uwagi na ten temat zamieścił Dr. Jan Kuchta w „Życiu Szkolnem". Szkoła polska — zauważa — zaczyna się dostosowywać do polskiej psychiki wychowanka i do polskiej rzeczywistości. W dziedzinie wychowania społecznego przyświecają jej dwie zasady: wspólnota i autonomja. Pierwsza prowadzi do rozwinięcia społecznych stron wychowanka przez samorząd szkolny, harcerstwo, sodalicję, koła samokształceniowe, druga dąży do wychowania doskonałej indywidualności. Szkoła zaczyna rozumieć, iż dziecko nie jest wyłącznie „istotą uczącą się", lecz przedewszystkiem „istotą żywą i żyjącą". To też coraz silniejszy jest kontakt szkoły z domem rodzicielskim. (St. N.)

Książki nadesłane

„Sprawa Brzeska" 1930—1932. Wydawca: Śląskie Zakłady Graf. i Wyd. „Polonia", S. A. w Katowicach. Tłoczono w marcu 1932 w zakładach własnych. Rzecz opracowana na podstawie dokumentów, stenogramów, przemówień wygłoszonych w sprawie brzeskiej w Sejmie i w sądzie oraz stenograficznych notatek z przewodu sądowego w procesie jedenastu więźniów brzeskich.

Tadeusz Czarnomski: „Z kryształowej niebios czary". Roma, 1932. Skł. gł. Księgarnia św. Wojciecha.

FRANCUZ Z POZNANIA O JANIE KOCHANOWSKIM

Dr. Jacques Langlade, profesor kontraktowy Uniwersytetu Poznańskiego, przedstawił w Sorbonie dzieło o Janie Kochanowskim, oraz przekład francuski „Pieśni" i otrzymał na podstawie tych prac tytuł „docteur ès lettres". Donosiliśmy obszernie o przebiegu tej uroczystości naukowej w Dziale Kultury i Sztuki z dnia 10 maja rb. (nr. 211), dzięki korespondencji paryskiej, nadesłanej nam przez dr. Marję Wojciechowską. Obecnie prof. U. P. dr. Tadeusz Grabowski ujmuje treść i znaczenie tych prac ze stanowiska historji literatury.

Już na zeszłorocznym zjeździe krakowskim ku czci Jana Kochanowskiego zwróciły uwagę wystąpienia prof. U. P. Jacques Langlade'a, który reprezentował slawistykę francuską nietylko przez swoje przybycie — tak jak prof. Mazon, interesujący się przeważnie twórczością rosyjską — ale i wybitnemi referatami. Tyczyły się one Kochanowskiego jako humanisty, jako sarmaty, jako krewnego romantyków — przyczem poglądów swoich bronił prof. Langlade z umiarem i erudycją. Teraz napisał prof. Langlade monografję o Kochanowskim — monografję, jakiej właśnie na zjeździe brakło. Poprzedni wywołał przestarzałą już dzisiaj monografję Tarnowskiego, potem ukazała się piękna synteza Windakiewicza, która uchwyciła szereg rysów poety, ale już chociażby przez swą szczupłość na nazwę monografji nie zasługuje. Dr. Langlade ujął swoje zadanie możliwie szeroko i szczegółowo, tak, że wysuwa się dzisiaj na czoło kochanowczyków.

Monografja*) ujmuje poetę, jako człowieka, myśliciela i poetę lirycznego. Autor, zabierając się do swego tematu, myślał zrazu o szukaniu w poecie wpływów francuskich. Potem dał się pociągnąć sarmackim formom myśli i sztuki humanistycznej, użytkując skarby nauki polskiej martwe i żywe, skoro od lat szeregu pracuje w środowisku polskiem i korzystał z rad otoczenia. I doprawdy wykazał, jak niegdyś w swej kronice Anonim, że nie jadł napróżno polskiego chleba. Spełnił to, co każdy cudzoziemiec — pracujący w naszych uniwersytetach — winien spełnić. Nauczywszy się języka polskiego i żyjąc w polskiem społeczeństwie, nawiązał z niem intymne stosunki, a nadto polskiemu poecie utorował szeroko drogę do jego znajomości we Francji.

Świadectwo prof. Langlade'a o naszym poecie stawia na nogi francuską polonistykę nie feljetonami, artykułami, impresjami, ale gruntownem studjum. Jak sumiennemu badaczowi przystało, reasumuje on przedewszystkiem dotychczasowy plon badań nad poetą we Francji prawie dotąd nieznanym, sam zaś usiłuje zająć się głównie Kochanowskim jako lirykiem. Nie wdając się szczegółowo w biografję i dziś jeszcze nie dość rozjaśnioną, usiłuje natomiast ustalić chronologję utworów lirycznych i szuka punktu ciężkości swych badań w przenikaniu myśli poety, co dążył całe życie do jasności, równowagi, umiaru.

Zainteresował go program moralny i literacki Kochanowskiego, ujęła lryka, której wartość ocenili nietylko genetycy, jak Dobrzycki lub Windakiewicz, ale i najmłodsi, badający w sposób opisowy czarnoleskiego artystę, jak Borowy lub Weintraub. Ostatni dowiódł właśnie, że mamy w Kochanowskim talent wybitny, ale zdecydowanie jednostronnego liryka, jak świadczą jego próby epickie i dramat. Pracy Langlade'a o Kochanowskim-liryku zyskuje tem bardziej charakter pełnej o poecie monografji.

W części biograficznej, której nie można było uniknąć, okazał badacz francuski znakomitą orjentację w tem wszystkiem, co u nas na ten temat napisano. Nie ugrzązł w gąszczu hipotez i wątek biograficzny ilustrował ustępami z poezji. Że zaś, jak mówi, dzieło poety jest całe przesiąknięte myślą, zatem rozpatruje jego poglądy religijne, jego filozofję nawskroś osobistą i praktyczną, rozważania natury i stosunek do zagadnienia śmierci, w obliczu której filozof zmienia się w wierzącego prostaka. Religja poety, mając za punkt wyjścia deizm, zbliża się do chrześcijaństwa, by nie być nigdy teoretyczną i oderwaną.

W systemie etycznym poety niema jedności. W polityce są linje ogólne, jest życzenie realizacji tych linij. Oczywiście dzieli on ze swym wiekiem wiarę, że obyczaje ważą więcej od praw. Walczy o zgodę i o rycerskość, jest optymistą i dobrym obywatelem.

Do poezji przykłada wielką wagę a wielkie ambicje ma od początku. Nie epopeja, o której marzy, ale liryka jest podstawą jego sławy. Nie rozejdzie się w niej Kochanowski z etyką, gdyż wzloty jego poetyckie są dążeniem ku dobru, które urzeczywistnia się w człowieku.

Wnikając w dzieło Kochanowskiego, można odkryć i jego poetykę, jego zamiary i dążenia formalne. Od poezji miłosnej, łacińskiej, elegijnej poeta przeszedł do liryki uczuciowej polskiej a idącej w formie za Catullusem, Anakreontem, Petrarką. Liryzm religijny, moralny, filozoficzny i patrjotyczny, na wzór Pindara i Horacego, jest też jego ambicją. Tłumaczy ich i naśladuje, by potem iść, jako tłumacz psałterza, za Dawidem, ale wszędzie zostaje sobą. Anakreotyzm i horacjonizm łączy się u niego z dawidyzmem. Oryginalność wykwita w obrazach natury i w uczciwości, czysto polskiej i osobistej. Tematami jego liryki są miłość, religja, etyka, ojczyzna — im służy wszystkiemi środkami swej sztuki. Jednym z nich, to jest miarą i rytmem, zajmuje się Langlade szczegółowo, zamyka zaś swą książkę starannie opracowaną bibljografją.

Osobną publikację stanowi przekład pieśni ze wstępem i komentarzem**). Jak wiadomo, nader głębokie i piękne studjum o pieśniach zawdzięczamy Dobrzyckiemu. Jemu dedykuje tedy Langlade tę część swej pracy. Omawia natchnienie, sztukę, chronologję pieśni. Przekład jest wierny i dobrze zaznajamia francuskiego czytelnika z poezją, której czar godny jest podziwu i uznania w świecie. Tak mało ten świat wie o literaturze polskiej i jej wielkościach. Zasługą poznańskiego badacza jest, że dał jedną z nich poznać swej ojczyźnie. A i nauce polskiej oddał przysługę niemałą.

Jego dzieło gruntowne i sumienne możnaby zestawić z równie głębokiem francuskiego badacza Bergi o Skardze. Oby więcej podobnych studjów ukazywało się we Francji. Czas ostatni, by powstała tam również katedra literatury polskiej, którą widzimy już w Rzymie, Brukseli a nawet w Londynie.

Dr. Tadeusz Grabowski.

Poznań.

*) Jacques Langlade: „Jean Kochanowski" Paris 1932, stron VII i 415, Société d' édition „Les Belles Lettres".

**) Jean Kochanowski: „Chants". Paris 1932 stron 147.

Pisma nadesłane

„Teatr Ludowy". Nr. 6. Treść: J. Cierniak: „Przed ważnemi naradami". — Sz. Waljewski: „Lubelska pieśń żartobliwa". — Dobrowolski: „Gest sceniczny". — T. Malinowski: „Sądy inscenizowane". — Plon pracy w zespołach. — Z organizacyj teatrów ludowych. — Co słychać nowego. — Pokłosie wydawnicze. — Wiadomości organizacyjne. — Adr. Red. Warszawa. Nowogrodzka 21.

„Przyjaciel Szkoły". Nr. 11. Treść: Dr. J. W. Opatrny: „O nowe wartości w nauczaniu historji". — S. Kamiński: „Nauczanie najnowszych dziejów Polski w szkole powszechnej". — A. Urbański: „Nauka o przyrodzie a ochrona przyrody". — Z. Gryń „Szkoła powszechna a zbieranie ziół leczniczych". — Uwagi o artykule prof. Wł. Szafera: „Niszczenie przyrody pod hasłem użytkowania roślin leczniczych". — M. Mścisz: „Wody stojące (Lekcja). — I. Kaleta' „W sprawie „nowego systemu wychowawczego". — Uwagi dyskusyjne. — Adr. Red. Poznań, Wielka 18.

„Prasa". Nr. 4—5. Treść: Płowiński: „Na wydawniczym posterunku". — Kauzik: „Przegląd sytuacji przemysłu wydawniczego". — Bero: „B. Prus jako dziennikarz". — Grzegorczyk: „Ile mamy czasopism?" — Szapiro: „Bolączki kryzysowe prasy amerykańskiej i angielskiej". — Pożaryski: „Wizyta w Związku Wydawców w Zurichu". — Gacka: „Główne etapy rozwoju prasy francuskiej". — Wajnryb: „Dokształcenie zawodowe dziennikarzy w Niemczech". — Gutsche: „Wyższy kurs dziennikarski w Poznaniu". — Marg: Polski przemysł papierniczy. — Życie organizacyjne. — Kronika krajowa. — Rynek krajowy. — Przegląd Ustaw i rozporządzeń. — Sądownictwo a prasa. — Kronika zagraniczna. — Przegląd piśmiennictwa. Adr. Red.: Warszawa, Krakowskie Przedmieście 40, m. 11.

Korona kunsztów ludzkich

Zasłużone epitety — Ex oriente lux — Nieodłączone towarzyszki

Zdaniem I. R. Ridell'a, dyrektora londyńskiej szkoły drukarskiej, sztuka „operowania ruchomemi literami" jest szczerozłotą koroną wszystkich kunsztów ludzkości. Zapewne nie znajdą się oponenci, którzyby nie przyklasnęli entuzjastycznym epitetom Mr. Ridell'a, nazywającego drukarstwo również „matką postępu" lub „rzemiosłem, które rozpraszając mroki średniowiecza, dało wykształcenie światu".

Wynalazek sztuki drukarskiej — jak tyle innych — poczytują za swoją zasługę — Chińczycy. Nie ulega wątpliwości, że drukowanie za pomocą rytowanych bloków i ruchomych liter, znano na Dalekim Wschodzie, na wiele wieków przed dokonaniem analogicznego wynalazku w Europie, i podobno w Chinach i Korei istnieją księgi drukowane już w 922 roku.

W XI wieku pewien kowal chiński wykuwał z żelaza ruchome litery, które jednak z uwagi na olbrzymią ilość siedmiu tysięcy znaków pisarskich chińskich, nie mogły znaleźć praktycznego zastosowania. W Muzeum Brytyjskiem znajduje się księga, drukowana składanemi czcionkami w Korei, zaopatrzona r. 1317 jako datą wydawnictwa, a zatem zdobiąca „półki księgarskie" na przeszło sto lat przed skonstruowaniem pierwszej prasy drukarskiej na Zachodzie.

Co do osoby wynalazcy sztuki drukarskiej w Europie, zdania historyków są rozbieżne. Można jednak z względną pewnością twierdzić, że wynalazku tego dokonano, bądź to w Holandji, lub w Niemczech około 1440 roku, przyczem jako pierwszych zawodowych drukarzy wymienia się Laurensa Coster z Haarlemu oraz Jana Gutenberga z Moguncji. Wiadomo, że niektóre „Prywilegja" zaopatrzone datą 1454 r., drukowane były za pomocą żelaznych czcionków, odlewanych w formach, przy użyciu prasy, znajdującej się w Moguncji.

W Anglji pierwszym „towarzyszem sztuki drukarskiej" był William Caxton. Przetłumaczył on na język angielski dzieło francuskie: „Le Receuil des Histoires de Troyes" (Zbiór podań trojańskich), sporządzając zeń trzy kopje pisemne. Wobec wielkiego zainteresowania się tą pracą, Caxton widział się zniewolonym odwołać się do usług nowowynalezionej tłoczni drukarskiej — i w ten sposób powstała pierwsza księga drukowana w języku angielskim. — Prototyp dzisiejszej maszyny rotacyjnej znajdował się w opactwie Westminsterskiem, gdzie Caxton ciężką pracę ręcznego drukarstwa wykonywał przez piętnaście lat.

Oświata i nauka są nieodłącznemi towarzyszkami kunsztu drukarskiego, to też zwiększające są z dnia na dzień zapotrzebowania ze strony scholastyków stawały się bodźcem do coraz większego rozwoju drukarstwa. Ponieważ zaś scholastycy byli w ten czy ów sposób skojarzeni z Kościołem, więc w zaraniu drukarstwa tłoczono przedewszystkiem: biblje, żywoty świętych oraz dzieła tworzone przez zakony religijne.

Powinowactwo pomiędzy sztuką drukarską i Kościołem, uwidoczniają w języku angielskim różne wyrażenia pochodzenia kościelnego. Więc władza wykonawcza w drukarni angielskiej spoczywa w ręku „rady kościelnej", której przewodniczy „ojciec przełożony". „Mnichami" nazywane są techniczne defekty w wydrukowanym arkuszu, zaś w tekście różne psoty i figle płata „djabełek drukarski" — brat rodzony naszego polskiego „chochlika". kr.

Nowy środek na gruźlicę?

Stacja krótkofalowa. Cóż w niej być może? Naturalnie mikrofon, orkiestra jazzbandowa, fortepian, prelegient, — słowem wszystko to, co w stacji nadawczej. Ale w stacji, którą mamy obecnie na myśli, są rzeczy zupełnie inne, bo to stacja przyłączona do głównego szpitala wiedeńskiego i służąca celom zupełnie innym, niż zabawianiu chorych audycjami muzycznemi lub prelekcjami naukowemi. Słuchając audycji, chorzy zapomnieliby może o swych cierpieniach, co byłoby dla nich niewątpliwie pewną ulgą. Ale w tym wypadku nie chodzi o ulgę przejściową, lecz o leczenie i wyleczenie chorób najróżniejszych. Dla tego nie zobaczymy w tej właśnie stacji krótkofalowej ani fortepianu, ani pianisty, lecz wózki z chorymi, lekarzy i pielęgniarki. Zastosowuje się tam nową metodę leczenia, i to przy pomocy krótkich fal radjowych.

Próby dokonywane na wydziale medycznym uniwersytetu wiedeńskiego leczenia przy pomocy krótkich fal, dały doskonałe rezultaty. Doświadczenia, poczynione na zwierzętach wykazały, że krótkie fale radjowe posiadają moc zabijania pewnego rodzaju bakteryj. Dwom królikom naprzykład zaszczepiono bakterje, na skutek czego pokryły się wrzodami. Jednego królika poddano działaniom krótkich fal przez tydzień. Poczem usiłowano wydostać z wrzodu zaszczepione bakterje, aby je przenieść na grunt podatniejszy, ale pokazało się, że w ranie nie było po nich ani śladu. Bakterje zostały zniszczone przez krótkie fale. Z wrzodu drugiego królika, którego nie leczono falami radjowemi, uzyskano bez trudu moc bakteryj.

Eksperyment wykazał dwie ważne rzeczy. A mianowicie, że fale radjowe posiadają moc dezinfekcyjną, zabijając bakterje chorobotwórcze. Pozatem przekonano się, że działanie fal radjowych posiada specjalne właściwości. Naświetlanie było tak odmierzone, że nie rozgrzało nawet naświetlonego miejsca, czyli, że wpływ i działanie ciepła nie odgrywało tu żadnej roli. Biologiczne próby pouczyły więc, że fale radjowe są doskonałym środkiem leczniczym na zachorzenia infekcyjne.

Dotąd wyleczono w stacji krótkofalowej nowo wynalezionym sposobem przeszło stu pacjentów. Fale radjowe okazały się wprost nadzwyczajnym środkiem leczniczym przy furunkułach, karbunkułach, potniankach i t. p. Skonstatowano również, że fale działają doskonale w stanach gorączkowych. Obecnie zaczęto leczyć na stacji krótkofalowej zachorzenia tuberkuliczne. Rezultaty są bardzo pomyślne. Przy zapaleniu opłucnej na tle tuberkulicznem, zapalenie cofało się bardzo szybko pod wpływem działania fal krótkich, ustępowały również bóle i nadmierne pocenie. Dalej doskonale działają krótkie fale na zapalenie stawów na tle tuberkulicznem.

Dotąd nie stwierdzon, czy polepszenie w chorobie ustępowało skutkiem zabicia zarazków w organiźmie, co należałoby przypuszczać na mocy doświadczeń poczynionych na zwierzętach, czy też dzięki pobudzeniu drzemiących sił żywotnych w człowieku. W każdym razie stosowanie krótkich fal radjowych w celach leczniczych stało się obecnie w medycynie wielostronne i nadspodziewanie skuteczne. A ponieważ są to dopiero początki, przypuszczać należy, że z czasem krótkie fale oddadzą niespodziewane wprost usługi w medycynie. (al)

Jak wygląda balon Piccarda?

Nowy lot prof. Piccarda w stratosferę rozpocznie się w ostatnich dniach czerwca lub w pierwszych dniach lipca z Zurychu. Nowa gondola Piccarda wykazuje w stosunku do pierwszej poważne ulepszenia. — Gondola zbudowana jest z aluminjum i pociągnięta białą emalją dla odrzucania promieni słonecznych, które podczas pierwszego lotu Piccardowi i jego asystentowi Kipferowi srodze dokuczały. Zamiast dwóch okien nowa gondola ma ich ośm, które są tak umieszczone, że można z nich w każdej chwili wzrokiem ogarnąć całą oponę balonu, oraz ziemię. Wszystkie otwory w gondoli zamykają się hermetycznie, aby na wypadek opadnięcia balonu na wodę nie groziło jej zatonięcie.

Gondola ma postać kuli o średnicy 2,2 m. i waży zaledwie 225 kg. Rzecz prosta, że w jej łupinie, w której znalazło pomieszczenie mnóstwo aparatów naukowych oraz mały radjoaparat nadawczy i odbiorczy, obaj pasażerowie zrezygnować muszą nawet z najskromniejszego komfortu.

Balon, który uniesie gondolę wraz z dwoma uczonymi, jest największym z dotychczas skonstruowanych i ma pojemność 14000 m. kub. gazu. Włącznie balastu, który składa się z proszku ołowianego, balon wraz z gondolą ważyć będzie półtorej tonny.

Prof. Piccard przygotowuje równocześnie plany trzeciego lotu swego do stratosfery. Lot ten rozpocząć się ma w Ameryce Północnej, prawdopodobnie w zatoce Hudsona. Przedmiotem badań tego lotu ma być szczególnie także zorza polarna. W i P.

Organizacja mętów Berlina

Przed niedawnym czasem udał się do Berlina znany pisarz francuski Józef Kessel, celem poznania tajników niemieckiego świata przestępczego, i napisania na tem tle powieści. Wybór padł na Berlin z tego względu, iż stolica Niemiec zyskała sobie ostatnio sławę europejskiego Chicago. Tam świat podziemny jest tak silny, tak bardzo zorganizowany, jak w żadnej bodaj innej stolicy Europy. Aczkolwiek świat ten jest zupełnie niedostępny dla „niepowołanych", Kesselowi udało się zapoznać z kilku prowodyrami, którzy umożliwili mu poznanie najciekawszych rzeczy, mogących zainteresować każdego człowieka. I oto obecnie na łamach „Matin" Kessel drukuje swe wrażenia i przygody.

Świat podziemny Niemiec obejmuje niezliczoną ilość wszelkiego rodzaju związków, lig, towarzystw. Wszystkie te stowarzyszenia istnieją zupełnie legalnie, osłaniając się statutem jakiejś dobroczynnej instytucji, lub towarzystwa turystycznego itd. Ale wszyscy członkowie tych towarzystw i lig — to ludzie dawno już żyjący w kolizji z kodeksem karnym. Niemal wszyscy — to sutenerzy, bandyci, włamywacze, aferzyści, złodzieje, fałszerze pieniędzy. Większość z nich ma już za sobą wiele lat więzienia.

W chwili obecnej w Berlinie jest przeszło 60 takich towarzystw, skupiających cały świat podziemny. Towarzystwa te opierają się na surowej dyscyplinie i karności swych członków. Jak we wszystkich legalnych towarzystwach, nowi członkowie opłacają wpisowe, a wszyscy muszą regularnie płacić składki miesięczne. Składki te stanowią fundusz, przy pomocy którego składa się kaucje sądowe, wypłaca gratyfikacje adwokatom itd.

By zostać członkiem berlińskiego świata podziemnego, trzeba wyrzec się wszelkich politycznych i religijnych przekonań. Gdy ktokolwiek z członków zaplącze się w politykę, natychmiast skazany zostaje na banicję. Nowy kandydat musi być polecony przez trzech członków. Przyjmowany jest w głosowaniu tajnem.

Większość tych organizacyj skupiona jest w ogólnym związku związków. Największym takim związkiem związków przestępców jest „Ringverein". Przewodniczący związków odbywają wspólne narady, organizują oddziały na prowincji, komunikują się z zagranicą, przedewszystkiem z Chicago. Na wypadek śmierci członka, towarzystwo wypłaca zapomogę na jego pogrzeb i zajmuje się utrzymaniem jego najbliższych. Członek, który spędził 5 lat w organizacji, otrzymuje pamiątkową obrączkę srebrną. Za dalsze pięć lat — obrączkę złotą. I tak co kilka lat towarzystwo odznacza swych czynnych członków, darując złote zegarki, złote papierośnice itd.

Ale wzamian za to organizacja wymaga od swych członków zupełnego posłuszeństwa. Kto nie spełnia poleceń zarządu, zostaje ukarany grzywną lub wydalony. Wydalenie zaś pociąga za sobą konieczność stania się „porządnym" człowiekiem. Nie wolno mu dokonywać żadnych czynów. Nie wolno kraść, oszukiwać. Gdy zamierza cośkolwiek przedsięwziąć, natychmiast organizacja posyła mu na kark policję. Zamknięte są przed nim wszystkie drzwi kawiarń i restauracyj, w których zbiera się świat podziemny. „Koledzy" wszędzie zamkną mu drogę, a przy jego próbie prowokacji zapada wyrok śmierci, który zostaje wykonany w ciągu kilku godzin. Nie pomaga również ucieczka na prowincję lub do innego państwa. Wszędzie dosięgną go niewidzialni sędziowie, i wszędzie spotka go kara za zdradę.

Czy policja wie o istnieniu tych towarzystw? Owszem, wie doskonale. Ale jest przy tem wszystkiem bezsilna. Jest rzeczą niemożliwą zrobić cośkolwiek wobec tych zorganizowanych band, które popierają się wzajemnie i gotowe są za każdego „wiernego" członka walczyć do ostatniej kropli krwi. Przejdzie jeszcze wiele lat, nim stosunki te się zmienią i nim policja niemiecka będzie mogła przystąpić do likwidacji stowarzyszeń.

Jakie szkody wyrządziła wojna w Szanghaju

Podczas walk o Szanghaj między armją kantońską a Japończykami, miasto poniosło olbrzymie straty, wynoszące setki miljonów dolarów.

Zarząd miasta i portu oblicza straty i szkody następująco: straty wyrządzone ludności w ruchomościach i nieruchomościach — 535.000.000 dolarów; straty wyrządzone firmom handlowym — 147.000.000 dol.; uszkodzenia budynków i gmachów publicznych — 200.000.000 dol.; straty poniesione przez fabryki — 70.000.000 dolarów.

Ogółem suma szkód i strat w cyfrach wynosi 987.000.000 dolarów. Ale odnosi się ona tylko do dzielnic chińskich. Szkody wyrządzone w koncesjach cudzoziemskich sięgają około 200.000.000 dolarów.

Chce pan dać sobie wyrwać ząb w pociągu

Na wielkiej linji kolejowej Canadian Pacific Railway wprowadzono w ekspresach inowację: do pociągu włączono wagon-atelier dentystyczne, w którem urzęduje dentysta z asystentką. Gabinet urządzony jest według ostatnich wymagań techniki i pasażer, którego zaboli ząb w drodze, może dać sobie go wyrwać między jednym przystankiem a drugim.

Na Kaukazie hodować będą chininę

Rząd sowiecki zamówił w Indjach, na Jawie i Stanach Zjednoczonych znaczną ilość nasienia drzew chininowych. Drzewa chininowe hodowane będą na Kaukazie, a opiekę nad tą kulturą powierzono dyrektorowi instytutu botanicznego Markowiczowi.

Pływająca fabryka konserw

Na jeziorze Aralskiem wybudowana ma zostać pływająca fabryka konserw. Wybudowana będzie na wielkim okręcie. Produkcja, począwszy od łowienia ryb a skończywszy na zamykaniu puszek konserw będzie zmechanizowana. Odpowiednie projekty budowy zostały już uchwalone. Według planu fabryka ta ma produkować 5 miljonów konserw rocznie.

W wieku techniki.

— To się nazywa sprzątanie? A co tu robi pajęczyna?

— Myślałam, że to należy do radjo (La Rire)

Z TEATRU

Z Teatru Polskiego

Już nieodwołalnie ostatnich kilka dni gościć będzie w Teatrze Polskim świetny zespół artystów „Morskiego Oka" i „Wesołego Wieczoru" prezentując przebojową rewję w 20 obrazach p. t.: „Walter i Ska".

Udział biorą gwiazdy i gwiazdory tej miary co Władysław Walter, Tadeusz Olsza, Włodzimierz Macherski, Jerzy Ney i Kucharski. Płeć piękną reprezentują, Alesse, Bukojemska, Ina Ney i Gabrielli. Akompanjują na dwóch fortepjanach doskonały kompozytor Wiebler i Surowski. Własne wspaniałe dekoracje i kostjumy. Codziennie po dwa przedstawienia o 7 i 9 wieczorem.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Piątek, dnia 24 czerwca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **12.10** (Warszawa); godz. **13.05** koncert życzeń z płyt; godzina **14.00** notowania giełdy; godz. **16.45** „Wieści z frontu"; godz. **17.00** (W); godz. **18.00** (W); godz. **18.20** płyty; godz. **18.35** lekcja języka włoskiego (lingwafon.); godz. **18.50** „Co zrobić z niedzielą" (kom. Tow. Krajozn.); godz. **18.55** „Ignacy Matuszewski jako krytyk modernizmu" (wygł. dr. Tadeusz Grabowski, prof. U. P.); godz. **19.35** (W); godzina **19.45** płyty; godz. **20.00** (W); godz. **21.50** (W); godz. **21.55** „Z nad krawędzi" (101 pogadanka Brata Cezarego); godz. **22.10** sygnał czasu — komunikaty sport. i polic.; godz. **22.30** muzyka taneczna z płyt.

Warszawa (1412 m) godz. **12.45, 13.35, 15.10** i **15.35** płyty; godz. **16.35** kom. centr. biura hydr. dla żeglugi i rybaków; godz. **16.40** „Rytm życia" — prof. Stan. Sumiński; godz. **17.00** muzyka lekka w wyk. ork. Jana Różewicza; godz. **18.00** odczyt pt. „Ogień i woda w zwyczajach świętojańskich" — dr. K. Zawistowicz; godz. **18.20** muzyka taneczna; godz. **18.35** prasowy dziennik radjowy; godz. **19.45** przegląd rolniczej prasy zagranicznej (Wilno); godz. **20.00** koncert symfoniczny pod dyr. Walerjana Berdjajewa; godz. **20.55** feljeton aktualny; godz. **21.10** dalszy ciąg koncertu; godz. **22.00** muzyka taneczna; godz. **22.40** wiadomości sportowe; godz. **22.50** muzyka taneczna.

Daj skrzydła swym listom, korzystaj z poczty lotniczej!

zw. 14250

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Zofja Szymańska 2 l. 4 m. 8 dn. Jan Mikołajczak, rekrut 21 l. Franciszek Luer, rządca majątku, agronom 53 l. Antoni Zieliński, robotnik 74 l. Władysław Czerniak, murarz 34 l. Alfons Kwiatkowski, 3 l. 7. m. 4 dni. Antoni Szymański, robotnik 53 l. Henryk Marciniak, handlowiec 29 l. Józefa Konieczna, służąca 60 l. Franciszek Mazurowski, blacharz 47 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Absolwentów I. Szkoły Wydziałowej.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek dnia 24 bm. o godz. 19 w szkole.

— **Męski Chór Seraficki przy kościele O. O. Franciszkanów.** Miesięczne zebranie odbędzie się w piątek 24 bm. o ogdz. 20 na salce przy klasztorze.

— **Towarzystwo ogrodu działkowego św. Jana.** W piątek, dnia 24 bm o godz. 19 w sali parafjalnej na Śródce odbędzie się zebranie plenarne. Na porządku obrad ważne sprawy.

— **Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w parafji św. Antoniego — Starołęka** urządza w niedzielę 26 bm. zabawę z koncertem i różnemi rozrywkami w ogrodzie „Polonja", przy ulicy św. Antoniego. Początek zabawy o godz. 15. W razie niepgody zabawa odbędzie się na sali „Polonji". Czysty zysk z zabawy na ubogich parafji.

— **Koło Absolwentek VI szkoły wydz.** Zebranie kółka towarzyskiego odbędzie się w piątek 24 bm. o godz. 19,30 Obecność wszystkich koleżanek pożądana.

— **Koło Przyjaciół Harcerstwa przy 20. Pozn. Druż. Harc.** urządza w niedzielę, dnia 26 bm. o godz. 15 wielką wentę harcerską w Dębinie na terenie ostatniego zlotu harcerskiego. Dochód przeznaczony na obóz letni.

— **Tow. św. Władysława Poznań-Wilda** bierze gremjalny udział z 3 sztandarami w uroczystej mszy św. na intencję zdrowia ks. Zapały, byłego proboszcza parafji Zmartwychwstania Pańskiego, która odbędzie się w niedzielę, 26 bm. o godz. 8 w tut. kościele parafjalnym Zmartwychwstania Pańskiego.

— **Stow. Młodzieży Obywatelskiej Poznań-Śródmieście.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 27 bm., o godz. 20 w „Ognisku" przy Alejach Marcinkowskiego. Wykład.

Odczyt na Wystawie Plakatów. Przypomina się w ostatniej chwili, że dziś o godz. 19 odbędzie się w lokalu Wystawy Plakatów Wojennych interesujący wykład prof. Dra Tadeusza Grabowskiego p. t. „Zwolennicy Ententy w Krakowie w czasie wojny światowej". Wykład dla publiczności bezpłatny. Wstęp na Wystawę 50 gr. i 30 gr.

SPORT

Lekka atletyka

„AZS" Poznań i „Sokół" Leszno 68:52 p. Zawody odbyły się w Lesznie w mało sprzyjających warunkach, gdyż boisko było rozmiękłe po deszczu. Turczyk rzutem 61.57 na miękkiej rzutni jeszcze raz potwierdził swą dobrą formę. Wyniki w poszczególnych konkurencjach przedstawiają się następująco: 100 m — 1. Pawlarczyk 11.3; 200 m — 1 Pawlarczyk (AZS) 23.2; 800 m — 1. Żychski (AZS) 2:07.2; 3000 m — 1. Chybiński (AZS) 10:04; sztafeta 4×100 m — „AZS" została zdyskwalifikowana za nieprawidłową zmianę a uzyskała 45; 4×400 m — 1. „AZS" 3:38; oszczep — 1. Turczyk (AZS) 61.57; dysk — 1. Molicki (AZS) 32.20; kula — 1. Molicki 11.47; w dal — 1 Szymański (S) 6.22; w wyż — 1. Goiński (AZS) 1.66; tyczka — 1. Zakrzewski (AZS) 346.

Skład reprezentacji Poznania na Wiedeń ustalono następująco: 100 m: Biniakowski i Pawlarczyk (rez. Wargoś); 400 m: Biniakowski i Iwański (Jezierski); 800 m: Lesicki i Pawlak (Kędzia); 5000 m: Miałkas i Robiński (Jakubowski); 110 m pł. Gancarz i Sobkiewicz (Ciaszczyk); skok w wyż: Drzycimski i Goiński (Banaszkiewicz); w dal: Drzycimski i Hoffmann („Kaziński"); o tyczce: Adamczak i Zakrzewski (Klemczak); oszczep: Mikrut i Turczyk (Świetlik); dysk: Heljasz i Tilgner (Drzycimski); kula: Heljasz i Tilgner (Świetlik); sztafeta: Biniakowski, Iwański, Jezierski, Lesicki. Przedsprzedaż biletów dla szkół oraz wojska odbywa się codziennie od godz. 13 do 15 u skarbnika Pozn. OZLA p. A. Wolnego, Kwiatowa 11 trzecie ptr.

Janusz Kusociński startuje w biegu na 5 km. i będzie próbował zaatakować świeżo ustanowiony rekord przez Lehtinena.

Mistrzostwa Polski. Na 110 m p. pł.: Trojanowski I (AZS) dążyć będzie do rewanżu za zeszłoroczną porażkę do Nowosielskiego (Cr). Obaj są sobie niewątpliwie równi. Pernak (Pog. Lw.), Wieczorek (Wil.) Siedlecki, Luckhaus (Białystok) i Zajusz (St.), — to pozostali kandydaci na dalsze miejsca. — 400 m przez płotki jest niepodzielną domeną doskonałego Kostrzewskiego (AZS), który z powodzeniem popróbować może się też w poprzednio omawianej konkurencji. Maszewski (Pol.) i Drozdowski zajmą dalsze miejsca, a zagrozić im mogą Giedgowd (Pol), Pruszkowski (L) Jezierski (W), Gałęzowski (L.) — 4×100 m będzie tym razem atrakcją ze względu na wyrównany (bynajmniej nie wysoki) poziom drużyn. „AZS, - Warsz.", „Cracovia", „Polonja", „Stadjon" i „Warta" — wszystkie te drużyny biegają około 45 sek. Lepsze techniczne przygotowane (zmiany pałeczek) będą miały duży wpływ na ostateczne splasowanie się. — 4×400 m to emocjonująca walka „Warty" i „AZS" Warsz. Centymetry zadecydują o zwycięstwie. Dobrą również drużyną obok klubów śląskich dysponować będzie „Warszawianka", a drugie zespoły „AZS" i „Warty" nie powinny startować bez szans.

Piłka nożna

Niedzielny mecz ligowy z „Czarnymi", stawia „Wartę" przed trudnem i odpowiedzialnem zadaniem. Po ostatnich niepowodzeniach zdaje sobie ona sprawę z tego, że należy wytężyć wszystkie siły, by wywalczyć zwycięstwo. To też drużyna przygotowuje się sumiennie i intensywnie. Mecz odbędzie się w niedzielę o godz. 18 na boisku Warty przy ul. Rolnej. Przedsprzedaż biletów codziennie w sekretarjacie klubu od godz. 10 do 14 i od 16 do 19.

Zawody ligowe w niedzielę będą prowadzili następujący sędziowie: „Legja" i „Pogoń" — p. inż. J. Grabowski, „Cracovia" i „Polonja" — p. dr. Krejcarek, „Warta" i „Czarni" — p. Krukowski, „22 p. p." i „Warszawianka" — p. Kurzweil.

Tennis

W turnieju w Wimbledonie sensacją dnia jest przegrana Cocheta, który uległ niespodziewanie Collinsowi 2:6, 6:8, 6:0, 3:6. Cochet specjalnie w Wimbledonie gra słabo, bowiem w ub. roku przegrał do Sharpe'a, a przed dwoma laty — do Allisona. Inne ciekawsze wyniki brzmią następująco: Crawford (Au.) i Gregory (An) 2:6, 6:2, 8:6, 6:4; Menzel (C) i Hughes (An) 8:6, 1:6, 6:4, 6:2; Shields (Am) i Taylor (Am) 6:3, 6:4, 6:3; wśród pań: Krahwinkel (N) i Sterry (An) 4:6, 7:5, 6:0; Mathieu (Fr) i Valerio (Wł) 5:7, 6:1, 6:2; Round (An) i Sigart (B) 6:2, 6:0; Healey (An) i Peacock (Afr. Poł.) 6:3, 6:1. Jędrzejowska walczy obecnie z Krachwinkel.

„Pająk"

Wyszedł z pod prasy świeży numer „Pająka", zawierający artykuły: „Pod pręgierz", „Oto są winowajcy", „Gdzie źródło nienawiści", „Poznań się zażydza", „Parszywcy" i t. d. Poza tem pismo to zamieszcza liczne fotografje żydofilów oraz spis firm chrześcijańskich w Poznaniu. „Pająk" jest do nabycia w „Ruchu" i u kolporterów.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N., Grodno 1 zł; Aniela Cychowska z okazji ślubu swego z podziękowaniem i ku uczczeniu św. Tereski od Dz. Jezus 50 zł, O. M. z podziękowaniem za wysłuchaną prośbę z prośbą o zupełną poprawę swego i męża zdrowia 5 zł; N. N. 5 zł; razem z poprzednio pokwitowanemi 764,15 zł.

Na chleb św. Antoniego: Z. D. 2,— zł, razem z poprzednio pokwitowanemi 76,— złotych.

Na Tow. „Caritas": Aniela Cychowska z okazji ślubu swego ku uczczeniu św Tereski od Dz. Jezus 50,— zł, razem z poprzednio pokwitowanemi 132,— zł.

Na ubogich m. Poznania: Aniela Cychowska z okazji ślubu swego ku szczególnej czci św. Tereski od Dz. Jezus 50,— zł, razem z poprzednio pokwitowanemi 326,— zł.

Na szpital św. Józefa: Rektor K. Burzyński zamiast kwiatów na grób śp. Anieli Kilińskiej 10,— zł, razem z poprzednio pokwitowanemi 20,— zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: Aniela Cychowska ku czci św. Tereski od Dz. Jezus z okazji ślubu 50,— zł, razem z poprzednio pokwitowanemi 132,50 zł.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Stały czytelnik.** Nie można jednostronnie obniżać poborów, a można to zrobić tylko za obopólną zgodą. Plenipotent postępuje więc bezprawnie. Oświadczenie jego, iż obniża zapłatę w gotówce i deputat, należy uważać za wypowiedzenie umowy służbowej wogóle i ofertę na zawarcie nowej umowy, którą to ofertę można przyjąć, albo nie. Jeżeli się nie przyjmie, stosunek służbowy jest rozwiązany w normalnym terminie wypowiedzenia. (aOK)

— **Inowrocław.** Rozkłady te bardzo często się zmieniają. Dlatego trudno wydawać rozkład. O ile się ustalą, będziemy informowali. (aK)

— **P. Przyb.** Już odpowiadaliśmy. Obligacje pożyczek państwowych muszą jako wadja przy przetargach być przyjmowane przez urzędy państwowe w nominalnej wysokości. Mówi o tem ustawa, na mocy której pożyczkę emitowano. W danym wypadku radzilibyśmy wnieść zażalenie do Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. (aK)

— **I. P. G. Poznań - Łazarz.** Może się Pani zwrócić do Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu, o ile nie ma Pani kontraktu pisemnego. (aK)

— **D. G. Dwa tygodnie.** (aK)

— **L. R. 100.** Zobowiązany jest Pan płacić tylko równowartość czynszu z czerwca 1914, licząc po 1.23 zł. za 1 markę. Za sublokatora gospodarz nie może pobierać dodatkowej opłaty.

— **P. St. Grunwaldzka.** Wnieść skargę do sądu grodzkiego w Jarocinie. Najlepiej postarać się o prawo ubogich w magistracie (Wolnica) i przesłać je do tego sądu z prośbą o przydzielenie adwokata. Sprawę trzeba we wniosku szczegółowo opisać. Sąd przydzieli adwokata, któremu pani napisze, co potrzeba, aby wniósł skargę. (aK)

— **B. B. 100.** Udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wypowiedzieć Pan nie może. Może Pan tylko sprzedać udział, może Pan również skłonić większość udziałowców do powzięcia takich uchwał, któreby uniemożliwiły postępowanie niezgodne z Pana zasadami. Co do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, obowiązuje jeszcze dawna niemiecka ustawa. (aK)

— **L. P. T.** zw. dodatek ekonomiczny przeznaczony jest tylko na żonę i dzieci. W wypadku utrzymywania rodziców ustawy nie przewidują żadnych dodatków. (aK)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

ZARZĄD INTERESÓW, ADMINISTRACJĘ DOMÓW
przyjmie bankowiec poważny, doświadczony. Referencje Gwarancja. Łask. zgłoszenia proszę adresować:
Warszawa, skrzynka pocztowa 81.
nw 11 184

Zapewnia sobie w „Złotej Księdze Ofiar" pamięć po wszystkie czasy,

kto złoży ofiarę na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu.

228 **Wpłacono do kasy komitetu do dnia 14. 6. 1932.** 026 2 Mp

J. Dolata, Poznań 10,—
Marja Bülow Malczewo 5,—
B. Chojnacki, Chicago 3,85
Stow. Gospoda Polska — Harbin — Chiny 35.40
N. N. 6,—
X. Prob. Krajewski, Mosina, od parafjan 35,—
L. Gdaniec, Tczew 10,—
El. i Kaz. Fiewegerówne Rąbin 20,—
S., Poznań, z prośbą o błog. 2.50
Wal Teofil Mencel i Łuc. Rojkowa, Kcynia 15,—
M. Marszał. Wilkowyja 2,—
A Gorgolewski, Leszno 5,—
Fr. Banaszak, Sulmierzyce 1,—
W. Jungowska, Skalmierzyce Nowe 2,—
M. Szkarłatowa, Kraków 5,—
J. Jeżewicz, Grodno 3,—
St. Jaszczyńska — Iwno, z prośbą o zdrowie 5,—
K. Stablewski, Zalesie 10.—
Stan. Pawlikowscy Warszawa 50,—
St. Bagnowski, Pleszew 5,—
R. Gorayska, Warszawa 2,—
Z. Dobrzańska, Pulawy 7,—
M. Juchniewicz Osieczna 2,—
M. Gilewicz, Lecz p. Obornikami 5,—
J. Mioduchowska, Wołomin 5,—
Rodz. Karolewskich, Libiąż 5,—
T. Kończak, Ołobok 2,—
J. Zaremba „ 1,—
Kl. Płonka „ 1,—
B. Fluderski „ 1,—
St. Thierlingowa, Dłoń 3,—
J. Guzikowska, Dłoń 3,—
M. Ornowska, Sosnowiec 1.50
Z. Poźniak, Lwów 2,—
Stan. Wilden, Warszawa 3,—
Zakrystja św. Barbary, Kraków 10,—
Bączkowska, Żydowo 5,—
St. Zaremba, Proszów 3,—
Dr. A Laskowski, Mława 10,—
C. Gajdecka Promna 2,—
M. Lange, Trzemeszno 2,—
P. Waligórzanka, Środa 2,—
M. Kajdanówna, Środa 1,50
Jan Najewski, Herby Nowe 10,—
L. Mirecki, Malanowo 5,—
Stan Kuziolek, Olechowiec 2,—
Szyler, Lecz. p. Obornikami 5,—
Kamki 5,—
St. Płocki, Oćwieka 2,—
K. Brzezińska z córką, Kościelec, z prośbą do N. S. P. J o spowiedź dla pewnej osoby 5,—
A. Kucner, Szamotuły 2,—
M. Galasowa Szamotuły 3,—
Wł. Glabasowie, Kostrzyn, z prośbą o błog i zdrowie 4,—
M. Tomczak, Przyjezierze 5,—
J. Sobaszkiewicz — Graboszew z prośbą o błogosł. Boże 5,—
Elżb. Smaczna Tarnowskie Góry 5,—
Prezes Karczyński Stęszew od Stow. Drogomistrzów i Nadz. rzek woj pozn 25,—
M. Szwinarska, Brodnica 2,—
H. Mrozowska, Podwołoczyska 2,—
P. Hujdowa, Podwołoczyska 2,—
M. Książkowa, Podwołoczyska 2,—
B. Pogorzelczyk, Poznań 10,—
K. Wengerek Gniezno 10,—
M. Ostrowska — Kościan, z podz. za odebr. łaski, z prośbą o dalsze 5,—
Wł. I. G. Pszczolarscy — Słupca 7,—
Stan. Langie Lwów 1,—
J. Gostyńska, Kielce 3,—
Fr. Adamczyk, Warszawa 10,—
J. Machiński Stanisławowo 5,—
A. Gapiński, Ostrowy 3,—
A. Nowakowski, Września 10,—
Fr. Moesowa Kępno 5,—
Kl. Mroczkiewiczówna, Gostyń 10,—
H. Sychowa, Jarocin 12,—
Fabich Tuczno, Cukr. 5,—
Od nauczycielki A. S. za szczęśl. złożenie egzaminu 5,—
J. Miciński Porubanek 1,—
R. Nawrocka, St. Żywiec 5,—
W. Czekalski Łódź 5,—
M. Wujewska, Liniewo 2,—
Fr. Rogowiczówna, Gniezno 5,—
Ap. Darówna Środa 5,—
J. Mąkowska, Poznań 20,—
Z. Jaworowiczówna Tuczno 5,—
J. Filipowicz, Gdańsk 7,—
W. Liberski, Końskie 5,—
J. Kiernich, Łódź 5,—
J. Nowakowska, Ciechocinek 5,—
M. Wachowicz, Ustroń 5,—
K. Kulczycka Sambor 5,—
T. Matuszewska, Toruń 2,—
Apt. Fr. Kowalczyk, Raszków 5,—
Wł. Cholewińscy, Kraków 10,—
W. Guttmejer, Kalisz 5,—
K. Wengerek, Gniezno 10,—
M. Gackowska, Lubiewo 20,—
Fr. Węgrzych Brzeżany 5,—
F. Stencel, Krotoszyn, z prośbą o błog. dla rodz. W. 5,—
Stan. Doktorowa, Krotoszyn 5,—
W. Jachecki, Bydgoszcz 3,—
S. Mroczkiewicz, Drog., Gostyń 10,—
Brat Stanisław, Kotlin 5,—
L. Katafiasa Jaroszewo — z podz. za zdanie matury, z proś. o zdrowie dla ojca 10,—
J. Kowalska Witaszyczki 5,—
B. Jaranowski, Nowemiasto 3,—
Wł. Zalas, Włocławek 2,—
Il. Kurjer Codz., Kraków, ofiary 5,11
Kl. Młodzianowska Sosnowiec 2,50
F. Łarzycki, Tczew, z prośbą o powodzenie 5,—
J. Prądzyńska Mielno 5,—
J. Białkowska, Starogard 10,—

Konto P. K. O. 207 470. Sekretarjat św. Marcin 69.

Dnia 18 czerwca 1932 roku zginął bohaterską śmiercią żołnierza na posterunku w Czeremoszne nasz najukochańszy syn i brat, ś. p.

Feliks Degner

plut. podch. art. w Włodzimierzu

przeżywszy lat 22. Po eksportacji zwłok z Włodzimierza, odbył się pogrzeb dnia 22 czerwca we Wrześni.

W nieutulonym smutku pogrążeni
matka i rodzina.

zw 15063

Cegielnia Parowa w Kotowie
Glabisz, p. Żabikowo, pow. Poznań
zw 15 061
ma do oddania większe ilości **CEGŁY** dobrze wypalonej po cenie przystępnej.

SERY „SARDELOWE"
najsmaczniejsze sztuka 35 gr.
Żądać w składach delikatesów i masła.
zw 15 004

Wakacje — podróże — wycieczki

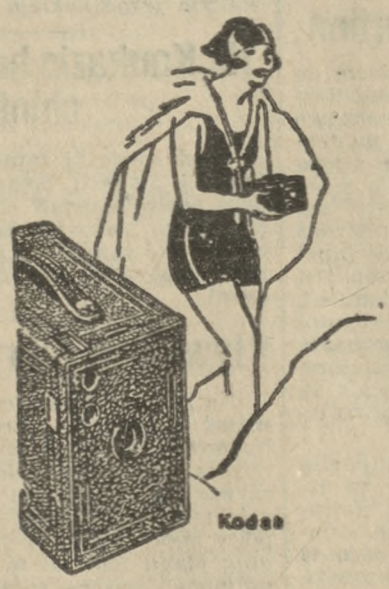

wesołe chwile na plaży, to przemiłe wspomnienia, które wykradnie nam złośliwy czas. W długotrwałej pamięci pozostaną tylko **zdjęcia fotograficzne**, wykonane **własnym aparatem** z firmy:

FOTO-GREGER
(Kazimierz Greger)
Poznań 3 — ulica 27 Grudnia nr. 18.

Pw 19 057-25.49

Największy w Polsce Magazyn Aparatów i Przyborów Fotograficznych. W rękach założyciela od roku 1910.

DROGERZYSTA
Wielkopolanin, w 14 roku wszechstronnej praktyki w aptekach i drogerjach,
obeznany dokładnie z fabrykacją specyfików farmaceut., preparatów galenowych i kosmetycznych,
biegły laborant w ciemnicy (amator fotogr.), zna zastosowywanie wszelkich przyborów (chemikalji, utensylji) fotograficznych,
poszukuje do apteki, drogerji, laboratorjum analit., do fabryki chemicz. resp. kosmet., hurtowni lub biura, stosownej
posady. Łaskawe oferty uprasza przesłać do administracji Kurjera Poznańskiego pod zw 14964.

Hotel Polonia
Kraków, Basztowa 25, tel. 152-90. Obok dworca kolejowego, plant i teatru. Wszelkie wygody nowoczesne: ciepła i zimna woda bieżąca, telefony w każdym pokoju. **Ceny pokoi znacznie zniżone.** Nadto ustępstwa dla podróżujących, kupców i wycieczek.
np 11 192

NA WYWCZASY I DO UZDROWISK.

ELEGANCKIE, PRZEWIEWNE I TANIE.

Kamień do czyszczenia obuwia Gr. 50.-

Bata

3.50

Fason 4435-00
Praktyczne białe lub bronzowe półbuciki z płótna żaglowego na gumowej podeszwie. Trwałe i tanie. Dziecięce Zł. 2.50 i 3.—

8.90

Fason 1345-03
Skromny ale elegancki półbucik prunelowy na półwysokim obcasie.

10.90

Fason 9285-73
Orginalny pantofelek płócienny na wysokim lub niskim obcasie. Odpowiedni do każdego letniego stroju.

14.90

Fason 8465-61
Jasnobronzowe przewiewne plecionki. Lekkie i eleganckie. Kombinowane Zł. 16.90

J-33-Pa

DO KAŻDEJ PARY OBUWIA — ODPOWIEDNIE POŃCZOSZKI. KORZYSTAJCIE Z NASZEGO OBFITEGO WYBORU.

Pw 19 056-Ba. T25

P 32—8

Najmilsza pamiątka...

wesołych przygód, beztroskich chwil, miłych i drogich osób — to dobre zdjęcie!

Kamera jest pożądanym towarzyszem w każdem towarzystwie — bez różnicy wieku lub zamiłowań: dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Najodpowiedniejszy podarunek dla Janiny lub Jana!

W najbliższym dużym składzie przyborów fotograficznych zademonstrują bez zobowiązania kupna doskonałe i eleganckie

"Kodak" Mod. 620

i Mod. 616

"Brownie", "Kodak" lub "Nagel" od zł. 31.—

Każdą kamerę uzupełni najczulsza na świecie błona zwijana lub płaska „Verichrome".

Kodak Sp. z o. o. — Warszawa, plac Napoleona 5.

Tw 1 178

Sprzedam młyn motorowy

przemiał 250 ctr. na dobę, na Pomorzu, bardzo dobrze położony, w powiat. mieście, dobrze prosperujący, do tego **ogrody warzywno-owocowe i dom piętrowy mieszkalny.** Cena przystępna. Bez długu. Zgłoszenia przyjmuje: **Lech Hoffman, Świecka szosa 8, dom Dąbrowskiego w Tucholi.**
dw 3951

Dzieła znanego art.-malarza

są do nabycia **na wyjątkowych warunkach** z powodu okoliczności, związanych z dzisiejszemi trudnościami życiowemi. Reflektanci zechcą się zgłosić do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 15 052**

Zarząd Zakładu naukowo-wychowawczego

S. S. Franciszkanek Rodziny Marji

w Szamotułach, ul. Lipowa 25

przyjmuje zapisy:

1) **do internatu dla uczniów gimnazjalnych,**
2) **do szkoły przygotowawczej od kl. I do V włącznie,**
3) **do przedszkola.**

Dzieci umieszczone w zakładzie otrzymują troskliwą opiekę, naukę i wychowanie. — Warunki podane będą przy zgłoszeniu. zw 15066

Po Europie bez zagranicznych paszportów i wiz.

Wycieczki morskie Linji Gdynia-Ameryka

Do Francji Zachodniej Ceny od zł 400,-
(Anglja, Francja, Holandja)
od dnia 15-go sierpnia do dnia 29-go sierpnia r. b.

Dwa dni w Kopenhadze Ceny od zł 100,-
od dnia 6 sierpnia do 9 sierpnia r. b.

Po Morzu Północnem Ceny od zł 400,-
(Danja, Norwegja, Szkocja, Anglja, Belgja)
od dnia 5-go sierpnia do dnia 19-go sierpnia r. b.

Na Plaże Nadmorskie Ceny od zł 480,-
(Anglja, Belgja, Holandja)
od dnia 23 go lipca do dnia 11-go sierpnia r. b.

Sprzedaż biletów i informacje w biurach Linji Gdynia-Ameryka w Warszawie, ul. Marszałkowska 116, w Gdyni ul. Waszyngtona, oraz agencjach turystycznych. nw 11 289

Tw 970

I-a KOSY

westfalskie, ręcznie kute „Serce" wysprzedaje niżej cen fabrycznych

JAN DEIERLING, Poznań, Szkolna 3.

Sprzedam okazyjnie

Pokój męski barok, masywny, prima wyrób, szerokość bibljoteki 2,70; **salon zielony** kanapa, 2 fotele, 4 foteliki, stół; **samochód Fiat** jak nowy oraz **kompletne narzędzia hirurgiczne.** Oferty Kurjer Pozn. **zw 15 065**

OKRĘTKĘ

mereżkę, dziurki, plisowanie, dekatyzowanie obciąganie guzików nadrabianie stóp podnoszenie oczek. hafty monogramy wykonuje terminowo najtaniej

„HAFTOPLIS".

St. Rynek 10 wejście Kurzanoga (obok F-y Czepczyński i Kruk).
zw 14 593

Łóżka żelazne

Aparaty do zapraw
Szkła do zapraw
Maszynki do soków
Maszyny do trawy
Wanny do prania
Maszynki do mięsa
Garnki aluminjowe
Kotły żelazne

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza

Poznań, Szkolna 3.

Tel. 35-18 i 35-43.

Pw 19 058-25.50

Konkurs

Dyrekcja Gimn. Tow. Szkoły Średniej w Gdyni (Szosa Gdańska)

poszukuje nw 11 294

nauczyciela (lki) języka niemieckiego oraz nauczyciela fizyki

z pełnemi kwalifikacjami. Oferty z odpisem świadectw i życiorysem nadsyłać do 30 czerwca.

Konkurs

Magistrat miasta Bydgoszczy

ogłasza konkurs na

wydzierżawienie

od 1-go października 1932 r.

Teatru Miejskiego.

Oferty z wykazaniem praktyki teatralnej **oraz** referencjami należy nadsyłać pod adresem **Magistratu miasta Bydgoszczy** najpóźniej do 15 lipca r. b.

Warunki zasadnicze przesyła się na żądanie.

nw 10 885

Janicki
Decernent Teatru Miejskiego.

POLOWANIE

w obszarze 539,44 ha. ŻEGRZE - POZNAŃ

wydzierżawi Spółka Łowiecka. Reflektanci mogą złożyć oferty. Warunki i odpowiedź na miejscu do 27 czerwca 1932.

Adam Stefanowski,
P. Sp. Ł.

zw 15064

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Rowery
„Łucznik" i innych marek od zł 200 gotówką ratami. Rymkiewicz Wielkie Garbary 9.
dw 3798

„Antyki"
meble używane sprzedaje, kupuje Wielkie Garbary 39.
Pw 18 615-55.361

Samochód
limuzyna „Praga" 9/30 w bardzo dobrym stanie gotów do jazdy, sprzedam 2 500 zł gotówką. Zgłoszenia telefon 7857. pomiędzy 4—5 po południu. zdw 74 419

Samochód
Protos 6 osobowy nadający się na półciężarówkę tanio. Tel. 57-75
zdw 71 459

Pianina Sommerfelda
znanej jakości po cenach zniżonych i na dogodnych warunkach poleca B. Sommerfeld skład fabryczny Poznań, ul. 27 Grudnia nr. 15. nw 11 121

Pianino
sprzedam. Poplińskich 12. m. 20.
zdw 71 043

Sypialnie
sprzedaje najtaniej stolarnia, Rybaki 15. zdw 71 619

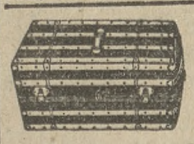

Kufer
szafa, kufry bagażowe — wielki wybór W Czysz ul. Szkolna 11 naprzeciw szpitala. Pw 18 598-22.181

Radjomonterzy
Wysokie rabaty na wszelkie lampy radjowe. akumulatory anodowe baterje głośniki i materjał montażowy uzyskacie zawsze u F-my Ogniwo Wytwórnia elem. galw., Poznań. Wielkie Garbary 19 Pw 18 600-22.208

Skład
bielizny, towarów krótkich, przyległym pokojem, towarem lub bez. nadający na inne przedsiebiorstwo tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 71 996

Gramofony — Płyty
Mechanizmy - Reparacje
po cenach najniższych F. Bałoń, Wożna 12 Pw 18 614-25.2

Meble kuchenne
najtaniej sprzedaje Koniecki — Piaskowa 3. kuchnie od 110 zł począwszy. zdw 68 137

Samochód
limuzynę 5 osobową elegancką, jak nową, marka francuska, sprzedam za bezcen 4 300 zł. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 333

Lisy
srebrne oraz farbowane bronzowo-czarne, popielate od 35 zł, wielki wybór. Łajewski. Fredry 1.
zdw 70 630

Sypialnia
jadalnia inne meble, lustra, można częściowo. Ratajczaka 29, III., lewo. zdw 70 242

Antyki
meble zwykłe, wielki wybór, ceny zniżone. Pocztowa 22.
zdw 69 832

Restauracja
na sprzedaż Adres Kurjer Poznański zdw 69 755

Meble
ładne jadalki, sypialki tanio. — Stolarnia, Grobla 6. zdw 70 488

Skład
towarów galanteryjnych w mieście powiatowem w rynku, zaraz do sprzedania z towarem, i objeciem mieszkania przy składzie. — Gdzie? wskaże Kurjer Poznanski
zdw 70 590

Meble
tanio wprost z składnicy poleca K. Bakoś ul. Wenecjańska 1. — Most Chwaliszewski przy krzyżu.
zdw 71 094

Motor
elektryczny prąd zmienny 0,75 K. W. sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 774

Puszczykówko
sprzedam tanio parcele 1 500 do 5 000 m². lewa strona przy dworcu i Warcie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 966

Tatrę
dwucylindrową otwartą sprzedam lub zamienię na silniejsze najchętniej Forda nowszy typ. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 732

Skład
kapeluszy damskich zaprowadzony mieszkaniem Poznaniu odstąpię. Powód choroba. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 729

Złote
marki à 2,60 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdwp 71 728

Miał torfowy prasowany
poleca Kredytowa Spółdzielnia Ogrodnicza, Ratajczaka 10.
zdw 71 722

Zakład
fryzjerski dobrze prosperujący Poznaniu 5 obsług korzystnie. — Oferty Kurjer Poznański
zdw 71 720

Dla miłośnika kwiatów
ogródek działkowy ładnie urządzony z altaną sprzedam. Dolna Wilda 20, ogródek 124.
zdw 72 067

Pod willę
ogród ładnie położony, parkan ozdobny, owoce, wartości 35 tysięcy złotych sprzedam lub zamienie ewentl. dopłatą na gotowy objekt Poznaniu lub okolicy. Zgłoszenia wyczerpujące do „Par". Poznań, nr. 25.46.
Pw 19 053-25.46

Samochód
Minerwa limuzyna w bardzo dobrym stanie, mało używany z powodu zmiany stosunków tanio i na dogodnych warunkach na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 71 904

Zamienię
motocykl na plac pod budowę. — Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 71 949

Parcele
korzystnie sprzedam. Dziennik, Wierzbięcice 3. zdw 71 944

Skład
kolonjalny, dobrze zaprowadzony, dwupokojowem mieszkaniem. — Mroczkowski, Żydowska 1. wejście Kramarska. zdw 71 939

Limuzyna
5 osob., amerykański typ, elegancka prawie nowa, nadzwyczaj okazyjnie. Garaż Międzynarodowy, Poznań, Telefon 13-16. zdw 72 049

Ford
osobowy, limuzyna dobrze utrzymany, sprzeda Rosikiewicz, Dąbrowskiego 81 Telefon 68-91. jw 3 488

Jadalnię stylową
pięknie rzeźbioną, bardzo tanio. Stolarnia, Bukowska 9. zdw 72 069

Skład
kolonjalny w Poznaniu towarem maglem, 4 pokojowem mieszkaniem świeżo odnowiony, gaz, elektryczność tanio sprzedamy. Adres Kurjer Poznański zdw 71 695

Zamienię
parcelę centrum na inny objekt. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 440

Nadzwyczaj tanio
sprzedam gabinety jadalnie, sypialnie nowoczesne oraz biurka. Szczaniecki Tama Garbarska 3, Piaskowa 3 telefon 39-77. zdw 71 746

Willę
5 ubikacji, ¼ morgi ziemi 7 000, dom z składem kolonjalnym — sprzedam lub wydzierżawię. Właściciel Antoni Wiciak, Puszczykówko. zdw 71 754

Motocykle
używane jako kupno okazyjne: A J S 500 ccm; Sarolea 350 ccm; Royal Enfield 500 ccm; Royal Enfield z przyczepką; Dunelt 600 ccm z przyczepką sprzeda Nowaczyk Górna Wilda 30. zdw 71 756

Sprzedam
skład kolonjalno-spożywczy i wyroby tytoniowe zaraz, mieszkanie przyległe, dobra egzystencja w śródmieściu. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 71 791

Okazja
Skład kapeluszy 2 500, dobry punkt. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 787

Kolonjalkę
sprzedam Wielka 23 (Ślusarskiej) zdw 71 779

Sobole
wielki kołnierz sprzedam 600 zł. Wskaże Kurjer Pozn. dw 3 949

Puszczykówku!
Domek 1½ morgi ogrodu, wpłaty 3 000 sprzeda Rzepecki, Puszczykówko, powiat Poznań. zdw 71 834

Sprzedam
restauracje i winiarnie dzień i noc otwarte, cena 25 000 zł lub zamienię na kamienicę albo folwark z dopłatą hipoteka 100 000 zł na majątku 1 000 mórg. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 835

Sprzedam
filję piekarską przy ruchliwej ulicy. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 71 837

Skład
centrum czynsz 50. do objęcia 500. Drogowskaz, Kramarska 24. zdw 71 854

Restaurację
w dobrem położeniu z koncesją sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 891

Brylantowy
naszyjnik, pierścionek damski sprzedam okazyjnie Oferty Kurjer Poznański zdw 71 898

Szpagat żniwiarko-snopowiązałkowy
w dowolnych ilościach po zniżonych cenach oddaje Pieczyński, Pocztowa 11. zdw 71 868

Motor
„Poege" 5 K. M., na trój prąd, 220 wolt, prawie nowy sprzedam okazyjnie za pół ceny Czesław Trojanowski, Miedzychód. zdw 71 924

Maszyny
rzeźnickie z zapędem motorowym korzystnie sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 71 926

Dom mieszkalny
z placem i szopami w Kruszwicy korzystnie do nabycia Obszar gruntu 4 472 m kw Zabudowania masywne 496 m kw. szopy 750 m kw. Cena według umowy. Wpłaty 20 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 928

Resztówka
130 mórg pszennej, przy powiatowem mieście, 3 morgi ogrodu, dom 12 pokoi, inwentarze kompletne, światło elektryczne, cena 50 000, wpłaty 25 000. Kossmann, Fredry 6. zdw 71 940

Sypialnia
mahoniowa, pokój jadalny, szafa gdańska i rozmaite inne starożytne meble na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo. zdw 71 909

Pianino
czarne, zagraniczny fabrykat. — Skarbowa 4, mieszk. 8. zdw 71 910

Skład
z obuwiem ewentualnie bez, w centrum nadający się na każdą branżę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 881

Nowy
Dom Komisowy Woźna 16, sprzedaje i kupuje meble używane, garderobę różne inne przedmioty. Pw 18 605-55.277

Korzystnie
sprzedam kawiarnię, cukiernię z pełnym wyszynkiem bez konkurencji zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 71 971

40 gr
parcele pomiędzy Bukowską, Dąbrowskiego, wpłata 100.— Antoninku, Starołęce wszystkich dzielnicach Poznania Kredyt Budowa De-Ka-Ha Aleje Marcinkowskiego 13. zdw 71 040

Maszynę
damską okazyjnie sprzedam. Rataje, Wioślarska 60, m. 1. zdw 71 988

Rower
nowy tanio. Słowackiego 48 mieszkanie 6. jw 3 486

Sypialnia
dębowa, inne meble, lustra zaraz bardzo tanio gotówką. Gwarna 17 m. 18. zdw 71 811

Radjoaparat
4 lamp. na prąd stały i anodę sprzedam korzystnie. W. Garbary 1, restauracja. zdw 71 967

Lodówka
duża, w dobrym stanie, kasa „National", stojak, nadające się szczególnie dla restauracji itp. tanio sprzedam. Góra Przemysława 4, m. 16. zdw 71 975

Garderobę
damską i bieliznę. Adres Kurjer Pozn. zdw 71 976

Dywan
chodnikowy, szyfonierka, lampy. Ratajczaka 29, III. lewo. zdw 71 933

5 KUPNA

Kupię
używaną maszynkę do mielenia kości. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 71 657

Brylanty
złoto, srebro kupuje Szulc, Wolności 5. Pw 18 932-23,55

Samochód
używany otwarty do 4 osobowy nowszego typu kupię. Kurpiński, Nakło Skargi 10. zdw 71 821

Pianino
do lokalu za gotówkę kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 731

Magiel
używany kupię. Marszałka Focha 153, Zalecka. zdw 71 712

Kupię
aparat radjowy za gotówkę tylko najnowszej konstrukcji bez głośnika. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 903

7 PIENIĄDZ

Wspólnika
poszukuję zaraz lub później cichego lub czynnego z kapitałem 20.000 do 25.000 złotych do dobrze zaprowadzonego przedsiębiorstwa handlowego i fabryki cukierków, które ma własne samochody Przedsiębiorstwo mieści się w własnych nieruchomościach i właściciel jest koncesjonarjuszem Wolnego Składu Soli na większy powiat który przynosi czystego zysku około 800.— 900.— złotych miesięcznie, któryby się dzielił także do połowy. Jako zabezpieczenie wkładu może być dana pewna hipoteka. Zgłoszenia pod zdw 70 584 Kurjer Poznański.

Pożyczki
50 lub 100 dwa miesiące, procent w obiadach lub pieniądzach. — Oferty Oredownik zd 71 572

Wspólnika
dobrze prosperującego interesu rzeźnickiego z gotówką 3 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 667

200
szuka urzędnik za miesięczną spłatą. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 806

Na ogłoszenia szyfrowane

w których podano „Zgłoszenia" lub „Oferty Kurjer Poznański nr....." należy zgłaszać się piśmiennie, osobno na każde ogłoszenie — nigdy zbiorowo na kilka w jednym liście. Oferty należy adresować do nas. W dolnym lewym narożniku koperty czy pocztówki dopisać wyraźnie numer odnośnego ogłoszenia, byśmy wiedzieli bez otwierania listu, komu wręczyć ofertę. Oto wzór:

Kurjer Poznański

Poznań,
św. Marcin 70

zdw 57 675

Przestrzegamy przed dołączaniem do ofert oryginalnych dokumentów, świadectw itp., gdyż wydawnictwo nasze nie odpowiada za ich zaginięcie, jak wogóle za dalsze załatwienie oferty przez inserenta.

Adres inserenta posiadamy i wskazujemy (zamiejscowym za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko wówczas, jeśli w ogłoszeniu powiedziano „Wiadomość" lub „Adres wskaże Kurjer Poznański nr.....".

Administracja.

Całkowite wyprawy
Najlepszą Porcelanę
Najlepsze Szkło
Najlepsze Słoje
do konserw. — Aparaty najtaniej tylko sprzedaje Hurt Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. zdw 72 037

Willka
ogrodem 2 × 3 pokoje kuchnia, pokój kuchnia 35 000 w tem 15 tys. amortyzacji (Górczyn). — Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 042

Lampę kwarcową
sprzedam. Młyńska 9, I., prawo. zdw 72 051

Maszynę
do pisania, powielacz, biurka, szafkę wystawową sprzedam. — Wrocławska 15, m. 17. zdw 72 056

Wierzchowiec
7 lat, rasy oryginalnej hanowerskiej wzrost 170. Zgłoszenia St. Sierakowski Leszno Komeniusza 35, telefon 144. nw 11 292

Nowy dom
zabudowania, światło elektryczne, ogród przy dworcu widok cudny, ruchliwe miasteczko sprzeda właściciel. Oferty Kurjer Poznański nw 11 301

Stoły
składowe 3 mtr. z szufladami bez oraz zwykłe nakładane linoleum 300 × 150 i 200 × 100 korzystnie sprzedam. Zgłoszenia plac Sapieżyński (kiosk). rw 6356

Jadłodajnię
sprzedam mieszkanie. Adres Kurjer Poznański zdw 72 015

Dom
dwumorgowym ogrodem Szamotułach spiesznie sprzedam, cena 8 000. Rutkowski, Mickiewicza 28 zdw 72 022

Restaurację
w centrum miasta sprzedam korzystnie. Adres wskaże Kurjer Poznański, filja Jeżyce jw 3 478

Rzeźnictwo
korzystnie sprzedam przy głównej ulicy Poznania. Adres wskaże Kurjer Poznański Jeżyce jw 3 479

Samochód
marki Opel sprzedam. Zgłoszenia p. Wolczyk, Poznań, Dąbrowskiego 65, parter, lewo. jw 3 489

Bramę
furtkę, słupki. Telefon 55-53. zdw 72 071

Skład
z kompletnem urządzeniem odstąpię. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 006

Dom
dwumorgowym ogrodem Szamotułach prócz trzypokojowem wolnem mieszkaniem, dochód roczny 2 000 cena 22 000, wpłaty 15 000. Rutkowski Mickiewicza 28. zdw 72 024

Cegły
i dachówki kto dostarczy? Zceduję wkład oszczędnościowy w Banku Przemysłowców za 6 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 697

Parcelę
Poznaniu kupię. Podać cenę, położenie do Kurjera Poznańskiego zdw 71 764

Generator karbidowy
samochodowy lub podobnej wielkości kupię Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 775

Składu
z mieszkaniem poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 844

Syfony
do piwa używane 5 i 10 ltr. dobrze utrzymane kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 11 290

Kasę
rejestracyjną na 6—9 liczników kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 992

Kupię
używany aparat wulkanizacyjny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 968

Kupię
dom Jeżyce Łazarz. Wilda do rynku. Zgłoszenia właściciel Kurjer Poznański zdw 72 040

Domek
przy Poznaniu lub stacji kolejowej, autobusowej kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 012

150 — 250 tysięcy
cegieł szlufki, Główna potrzebuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 007

6 KAMIENICE

Kamienicę
nową w Poznaniu sprzedam, dochód roczny 10 000. cena 80 000, wpłaty 40 000, reszta amortyzacja. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 71 539

Zakopane
Kamienica czynszowa 17 pokoi, 2 sklepy, 60 000 złotych. Biuro Kubińskiego, Zakopane. nw 11 274

Dom — willę
nową dużą 12 tys. doch. sprzedam ewentl. wezmę jedno mieszkanie jako wpłatę. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 737

Kamienicę
4 piętrową, nowoczesną, dochód 19 500, 160 000, wpłaty 90 000, druga nowoczesna dochód 11 700, 96 000, wpłaty 70 000. Tomczak, Wierzbięcice 31. zdw 71 907

Willę
okazyjnie przy Teatrze sprzeda Jaśkiewicz Poznań, Fredry 6. zdw 72 036

Administracji
domu poszukuje była właścicielka realności. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 986

Pożyczki
na I. hipotekę 3—4 000 poszukuje na 100 morgowe gospodarstwo. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 718/9

15 000 złotych
na I. hipotekę poszukuje. Pośrednicy pożądani. Oferty „Kamienica Poznańska" Biuro Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115. nw 11 296

2 000 zł
pożyczki na 2 lata, gwarancja wekslowa i podkład hipoteczny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 039

5 000
złotych ulokuje 15%. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 045

Kupiec rutynowany
możliwie z branży kolonjalnej hurtownej, który ma zamiar przyłączyć się do spółki pierwszorzędnego przedsiębiorstwa im. i eksportowego w Gdyni z kapitałem przynajmniej zł 50 000, zechce złożyć dokładne dane i referencje. Chodzi o sprawę bardzo poważną z koncesją interes gotówkowy bez ryzyka i bez konkurencji. Tylko poważni reflektanci otrzymają odpowiedź. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 929

8 DO WYNAJĘCIA

5 pokojowe
komfort willa od 1 lipca. Informacyj udziela właściciel, ul. Ostroroga 17. I. zdw 71 326

2 pokoje
na wysokim parterze przy ulicy Strzeleckiej 33, narożnik ul. Półwiejskiej, nadające się na biura, wzgl. ubikacje handlowe, zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia: K. Loga, ul. Słowackiego 18, telefon 66-89. Pw 18 606-23,62

3 pokojowe
mieszkanie z pokojem dla służącej kuchnią łazienką i przynależytościami w nowej willi w najpiękniejszej dzielnicy miasta — (przy ul Grunwaldzkiej), minutę od przystanku tramwajowego do wynajęcia od 1 lipca. Cena 150 zł Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dw 3908

Garaże
bardzo korzystnie do wynajęcia. Dąbrowskiego 7, telefon 76-65. Pw 19 035-25.18

Sześciopokojowe
mieszkanie okolicy Parku Wilsona za dzierżawę miesięczną od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 815

Pokój
kuchenka tylko samotnym wzgl. małżeństwu bezdzietnemu zaraz, czyste słoneczne, małe koszta, w willi. Aleja Reymonta 19. zdw 71 943

Pięciopokojowe
komfort, ul. Mickiewicza, trzy i dwupokojowe. Marszałka Focha, czynsz miesięczny wynajmie „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 71 866

Wolne
2 pokoje z kuchnią wprost od gospodarza. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 71 735

Mieszkanie
dla 2 osób kompletnie umeblowane sprzedam. Adres wskaże ekspedycja Kurjera Poznańskiego zdw 71 762

3 pokojowe
kompletnie urządzone oddam 2 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 782

Mickiewicza
okolica, czteropokojowe, gospodarz, 190, dla lekarza, dentysty, kupca, biuro. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 894

Mieszkanie
3 i 2 pokojowe. Informacje — Dziennik, Wierzbięcice 3. zdw 71 945

Trzy
pokoje z komfortem wysoki parter, część mebli remont 2 000 przy Słowackiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 818

Mieszkanie
3 pokojowe, 4 piętro, w pobliżu parku Wilsona zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 72 016

2 pokoje
kuchnia, czynsz roczny, gospodarz, Długa 3, m. 9. zdw 71 982

5 pokoi
kuchnia, odnowione, I. piętro, gospodarz, Długa 3 m. 9. zdw 71 983

9 SZUKA MIESZK.

Od zaraz
lub później szuka mieszkania 2—3 pokojowego starsze, spokojne małżeństwo, najchętniej przy centrum nie wyżej drugiego piętra, wprost od gospodarza. — Pewni płatnicy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 118

Mieszkania
2—3 pokojowego, ½ roku zgóry gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 828

Mieszkania
dwupokojowego Wilda śródmieście od gospodarza szukam. — Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 771

Natychmiast
4 pokojowego do II. piętra śródmieście, czynsz zgóry, tylko od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 770

5
pokoi kuchni centrum poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 810

2—3
pokoi, kuchni wprost od gospodarza szuka starsze bezdzietne małżeństwo centrum okolicy. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 808

Pokoju
i kuchni lub większego pokoju za rocznym czynszem dzierżawnym poszukuję wprost od gospodarza. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 71 711

Inżynier
szuka 3—4 pokojowego mieszkania. Oferty wskazaniem adresu i piętra Kurjer Poznański zdw 71 742

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego poszukuje. Dzierżawa zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 744

Mieszkania
2—3 pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 751

Administrację
domu przyjmie urzędnik uczciwy na dogodnych warunkach. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 71 760

Dwóch
lub trzech pokoi z kuchnią za pół roku zgóry poszukuję. Bar „Satyr", Półwiejska 38 a. zdw 71 786

3—5 pokoi
w centrum front, nie wyżej drugiego piętra poszukuję. Zapłacę ewentualnie czynsz za rok zgóry. Oferty z podaniem wymaganego czynszu Kurjer Poznański zdw 71 785

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 71 777

Czteropokojowego
mieszkania śródmieściu lub pobliżu szuka urzędnik na stałem stanowisku, ewentualnie wskaże na zamianę dwupokojowe. Zgłoszenia „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod 25,47. Pw 19 054-25.47

3 — 4
pokoi poszukuje zaraz pewny płatnik. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 998

Dwóch
pokoi z kuchnią poszukuje od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 974

Portjerstwa
poszukuje bezdzietne małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 72 068

Mieszkania
4—5 pokojowego szukam zaraz Młyńska 9, I. prawo, telefon 2728. zdw 72 052

Poszukuję
2 lub 3 pokojowego mieszkania śródmieściu, z wygodami i łazienką wprost od gospodarza. Pośrednicy wriaczeni. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 71 952

Mieszkania
4—5 pokoi, centrum, nie wyżej II. piętra, poszukuje odpowiedzialny lokator. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 059

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
dwupokojowe, wygody na takie lub większe. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 734

11 POKOJE UMEBL.

Małżeństwu
częściowem umeblowaniem. Focha 100 VII. wejście mieszkanie 14, parter. zdp 70 351

Pokój
dla 2 panów blisko dworca i poczty, telefon do dyspozycji. Gąsiorowskich 10 II. zdw 71 157

Pokój
Wierzbięcice 40 — 9. zdw 71 820

Jednoosobowy
zaraz lub 1. Grunwaldzka 20 b, m. 9. zdw 71 823

Solidnym
pokój czysty frontowy 1—2 osób Długa 9. I. m. 4. zdw 71 773

Pokój
wygodami, Żupańskiego 21, m. 4 I. zdw 71 807

Pokój
elektryczność telefon od 1. Pania na stanowisku mają pierwszeństwo. Matejki 6, m. 7. zdw 71 803

Panienkę
na wspólny pokój. Półwiejska 26a m. 4. zdw 71 797

Pokoik
słoneczny, elektryczność wynajmę. Skryta 1 m. 5. zdw 71 795

Gimnazjastów
przyjmę na stancję. Tarnowska, Długa 3 II. ptr. zdw 71 792

Dwa
łączne pokoje kuchnia lub biuro Matejki 45, m. 4. zdw 71 710

Pokoik
czysty. Poznańska 46/48, m. 5. zdw 71 702

Pokój
Fr. Ratajczaka 11, m. 45. zdw 71 698

Frontowe
balkonem jedno — dwuosobowe. Wrocławska 19 — 4. zdw 71 745

Elegancki
panom. Plac Sapieżyński 5, m. 7. zdw 71 789

Pokój
inteligentnemu panu, pani, dobrem utrzymaniem 100 zł. Wierzbięcice 58 — 2. zdw 71 776

2 pokoje
1, 2 osobowe, słoneczne, frontowe, telefon elektryczność, łazienka, od 15. 7. Przecznica 6 tel. 66-85. dw 3 947

Inteligentnemu
panu słoneczny, frontowy zaraz. Podgórna 13, m. 3. zdw 71 845

Pokój
1—2 osobowy. Grobla 30, II., lewo narożnik Garbar. zdw 71 843

Zacisze
4, m. 6, jedno lub dwuosobowy od lipca. zdw 71 829

Na stancję
przyjmę 2 uczni z gimnazjum Mickiewicza lub Paderewskiego, zapewniam troskliwą opiekę, dobre jedzenie, śliczny pokój. — Drużbackiej 7, m. 8, od 3—5. zdw 71 833

Piekary
5, II. lewo, dwuosobowy. zdw 71 838

Niekrępujący
dwuosobowy wynajmę. — Małe Garbary 4 m. 2. zdw 71 890

Duży
jedno, dwuosobowy utrzymaniem bez. Wielkie Garbary 5, m. 9. zdw 71 857

Dwa
razem (oddzielnie) utrzymaniem, bez. Kraszewskiego 9 b, m. 5. zdw 71 855

Pokoje
umeblowane, słoneczne. Bukowska 9, m. 4. zdw 71 858

Pokój
próżny, jeden umeblowany. Półwiejska 5, m. 5. zdw 71 860

Pokój
Ratajczaka 11 a, m. 101. zdw 71 853

Pokój
fortepian lub bez. Długa 8, m. 15. zdw 71 852

Pokój
Ogrodowa 2, I., prawo. zdw 71 889

Gimnazjastów
z dobrego domu, opieka pomoc naukowa, opłata, częściowo naturalja, dobre utrzymanie Skarbowa 6 m. 8. zdw 71 895

Frontowy
z elektrycznością. Wjazdowa 9/10, mieszkanie 8. zd 72 070

Pokój
Pocztowa 28, mieszkanie 6. zdw 71 893

Słoneczny
utrzymaniem (bez). Wrocławska 30, mieszk. 9. zdw 71 960

Słoneczny
Rzeczypospolitej 2 Chudzicka. zdw 71 871

Ładny
frontowy oraz dwuosobowy. — Młyńska 12 a, mieszkanie 6. zdw 71 872

Niekrępujący
utrzymaniem korzystnie inteligentnemu Ratajczaka 9, m. 8. zdw 71 873

Półwiejska
9 m. 6 utrzymaniem (bez), także dni. zdw 71 874

Centrum
dwu — jednoosobowy duży, czysty, utrzymaniem — bez. Szkolna 11, m. 8. zdw 71 875

Pokój
umeblowany. Kopernika 7, parter. zdw 71 865

Wspólnik
pożądany, elektryczność, słoneczny, pościel pożądana. Szymańskiego 9, m. 8. zdw 71 870

Dwuosobowy
front, elektryczność pościel pożądana. Szymańskiego 9, m. 8. zdw 71 869

Pokój
umeblowany. Św. Wojciech 28, parter, prawo. zdw 71 862

Wynajmę
pokoje. Ogrodowa 11 m. 10. zdw 71 861

Pokój
frontowy, słoneczny, elektryczność. Dąbrowskiego 25 a, m 4. zdw 71 911

Wrocławska 5/6
mieszkanie 4. zdw 71 912

Zupełnie
niekrępujący. Chwaliszewo 25, m. 2. zdw 71 901

Elegancki
wynajmę. Patschowska, Podgórna 13. zdw 71 906

Frontowy
słoneczny 1—2 osób balkon, tanio. Zielona 2, m. 6. zdw 71 948

Pokój
umeblowany, z osobnem wejściem, panu wynajmę. Św Marcin 43, m. 12. zdw 71 941

Niekrępujący
Wrocławska 20, III lewo. zdw 71 938

Pokoje
próżne 1—2 przynal. Łazarz. — Adres Kurjer Pozn. zdw 71 879

Panienki
utrzymaniem, bez. Małeckiego 10, m. 4. zdw 71 884

Pokój
frontowy, duży, słoneczny, Wroniecka 10, II., m. 3 zdw 71 989

Pokój
umeblowany dla pana. Nowa 6, m. 6, telefon 37-64. zdw 71 990

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Św. Marcin 56, m. 8 zdw 71 991

Śródmieściu
przy Zamku elegancki. Wały Jana III, 11, parter, prawo. zdw 71 999

Centrum
pokój, biurko, elektr., łazienka zaraz. Strzelecka 31, m. 7. zdw 71 836

Pokoje
słoneczne, umeblowane do wynajęcia. Zgłoszenia Śniadeckich 44, tel. 6029. zdw 71 963

Młyńska
12, I. prawo, pokój. zdw 71 970

Gwarna
19, m. 12, lepszy pokój front. klatki schodowej, elektr. wynajme. zdw 71 972

40 zł od lipca
niekrępujący, frontowy, elektryczność, łazienka, telefon. Małeckiego 35, parter, lewo. zdw 72 038

Uczennice
gimnazjum szkół zawodowych przyjmę korzystne warunki. — Chełmońskiego 21, m 2. zdw 72 043

Pokój
dobrze umeblowany inteligentnej osobie wynajmę. Matejki 66, m. 3. zdw 72 047

Centrum
pokój jednoosobowy elektr. — Młyńska 13, II., m. 10. zdw 72 054

Dwu
lub jednoosobowy pokój słoneczny, niekrępujący od 1. do wynajęcia. Wroniecka 1/2, II., mieszkanie 17 rw 6 347

Panienki
skromne na pokój. Wodna 7, mieszkanie 7. rw 6 348

Stary Rynek
53/54, mieszkanie 14 1—2 osobowy, frontowy. rw 6 357

Niekrępujący
elegancki, światło elektryczne przy Kaponierze. Bukowska 9, mieszkanie 1. zdw 72 019

Biuro
telefonem, elektryczność, pokój utrzymaniem do wynajęcia. Św. Marcin 66/67 front mieszkanie 7. zdw 72 017

Panom
panienkom dwadzieściapięć obiady. Wrocławska 13 mieszk. 11. zdw 72 011

Umeblowane
dwa pokoje, używanie kuchni. — Zielona 7, mieszk. 10. zdw 72 013

Pokój
wynajmę. Gwarna 18, mieszkanie 17. zdw 72 010

Dwuosobowy
jasny frontowy. Aleje Marcinkowskiego 1, mieszkanie 7. zdw 72 009

Romana
Szymańskiego 3, mieszkanie 9. zdw 72 032

Dwuosobowy
Wierzbięcice 39a, m. 4. zdw 72 035

Eleganckie
dwa razem, oddzielnie. Pocztowa 21, I., mieszkanie 4. zdw 72 030

Balkonowy
czysty. Słowackiego 39, m. 9. jw 3 481

Pokój
słoneczny. Słowackiego 52, m. 6. jw 3 482

Kraszewskiego
19, III., prawo. jw 3 484

Pokój
1—2. Szamarzewskiego 18, III. jw 3 485

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
stałego na dzienne przyjazdy — wejściem klatki poszukuje małżeństwo Oferty Kurjer Poznański zdw 71 802

Biuralistka
szuka pokoju, cena. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 723

2
pokoi z używaniem kuchni i łazienki poszukuje w lepszym domu stały urzędnik (bezdzietne małżeństwo). Oferty Kurjer Poznański zdw 71 703

Pokoju
poszukuje 2 urzędników ewentl. dwóch centrum. Oferty z cena do Kurjera Poznańskiego zdw 71 761

Pokoju
z używaniem kuchni, elektryka, szuka od 1 lipca małżeństwo z dzieckiem. Oferty z cena Kurjer Poznański pod zdw 71 896

Pokoju
fortepianem szukam Oferty Kurjer Poznański zdw 71 900

Pokoju
próżnego lub częściowo umeblowanego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 000

Poszukuję
małego, taniego pokoju dzierżawa rok zgóry wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 957

Pokoju
próżnego. Oferty Kurjer Poznański rw 6 345

Samotna
osoba szuka próżnego pokoju od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 001

13 LOKALE

Skład
wolny. Dąbrowskiego 4, gospodarz. zdw 71 663

Składu
próżnego w centrum poszukuje poważny reflektant. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 743

Pokój
biura parter, oddam. Skarbowa 18, mieszkanie 4. zdw 71 790

Ubikacji
na pracownie obuwia poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 892

Związek
poszukuje 4—5 pokoi na biuro. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 962

Skład
odda gospodarz. Długa 8, m. 9. zdw 71 981

Składu
mniejszego poszukuje w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 005

14 DZIERŻAWY

Zadzierżawię
700—1 000 mórg. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 562

Poszukuje się
placu wraz z stajnią lub bez, nadającego się na składnicę węgla. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 71 993

Koncesja
z pełnym wyszynkiem potrzebna zaraz w Poznaniu. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 71 882

Willa
2—4 pokoje i kuchnia w pięknym ogrodzie od zaraz korzystnie do wydzierżawienia. Jasiczakowa — Żabikowo. Komunikacja autobusowa co godzinę z Placu Drweskiego. zdw 71 740

Dzierżawa
175 mórg ziemi buraczanej pełnemi żniwami, bez żywego, martwego inwentarza natychmiast do objęcia przy powiatowem mieście. Rutkowski, Mickiewicza 28. zdw 72 023

Kiosk
w ruchliwej ulicy na sprzedaż owoców i gazet wynajmie „Pawilon", Marszałka Focha 16. zd 71 867

15 LETNISKA I UZDROWISKA

Biały Dunajec
kolej w miejscu, poczta Poronin ad Zakopane, pensjonat Ludwika Cudzicha. Pokoje z całem utrzymaniem od 5 zł zdw 71 293

Krynica
pensjonat „Ostoja" ul. Leśna. Poleca pokoje z całodziennem utrzymaniem. Ceny umiarkowane. Pensjonat prowadzi właścicielka. np 10 822

Szczawnica — willa Szalay
centrum słoneczne pokoje balkony, pierwszorzędne utrzymanie. Ceny znacznie zniżone. zdw 69 733

Rymanów - Zdrój
Pierwszorzędny pensjonat „Gozdawa". Ceny znacznie zniżone. zdp 70 804

Uzdrowisko morskie Jurata
na Helu Z powodu pobudowania willi większej sprzedaje się domek trzypokojowy kuchnia, łazienka, dla służby, tarasem, parcela zalesiona 1 120 m², dogodne warunki. Wł. Zwierzchowski, Półwiejska 1. zdw 71 270

Dzieci
od lat sześć zabiorę na letnisko. Informacje: Pocztowa 13, m. 7, od 5—8. zdw 71 813

Uczennica
szkoły muzycznej spędzi wakacje na wsi wzamian udzielanie lekcji Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 772

Hel
Pensjonat „Leonidas", Kaź. Stürmerowej poleca pokoje słoneczne z całodziennem wykwintnem utrzymaniem po cenach zniżonych. Własna plaża!!! zdw 71 715

Uzdrowisko
Dwa pokoje na czas letni polecam w pięknej okolicy przy lesie, Warcie, ogród komunikacja kolejowa, autobusowa, poczta Obrzycko Zielonagóra. F. Błajet. zdw 71 704

Letnisko
urocze położenie, polowanie, rybołówstwo 40 km od Poznania. — Dziennie 5 zł. Korespondencja niemiecka. Friske, Rożnowo-Młyn, poczta Parkowo. zdw 71 699

Fotograficzny
aparat 6·9 filmowy Tessar 4.5 samowyzwalacz jak nowy sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 784

W Zakopiańskiem „Soplicowie" Odzyskacie humor — zdrowie
Pensjonat „Soplicowo", ul. Kościuszki telefon 280 pełny komfort, położenie słoneczne wśród parku — dobra kuchnia — garaże — korty tennisowe. Ceny od 10 zł. nw 11 291

Puszczykówko
47, willa Zofja urocze położenie, las, woda, spokój. Kuchnia zdrowa. zdw 71 832

Leśniczówka
blisko Poznania odda 1 pokój na lipiec 2 osobowy, całodz. bardzo dobre utrzymanie à 5 zł. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 71 916

Letnisko
Przyjmę 3 chłopców lub dziewczynki, przepiękna lesista okolica pod Kobylnicą dobre odżywianie. 90 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 902

Zakopane
Pobyt wytwornym pensjonacie odstąpię po zniżonej cenie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 987

Letnisko Wieś Chojno nad Wartą
stacja Mokrz, powiat Szamotuły, w pobliżu las, jeziora rybne, plaże, łódki do dyspozycji, kościół w miejscu, telefon, radjo, śliczne widoki z balkonów, okolica cudowna, Utrzymanie dobre 4.50 zł dziennie. — Również mieszkanie nad jeziorem bez utrzymania do wynajęcia. Radziej, sołtys. zdw 71 923

Pensjonat Jadzienka Hel
poleca pierwszorzędne pokoje, widok na morze, z całodziennem utrzymaniem po 8 zł. Wykwintna kuchnia. zdw 71 921

16 OSOBISTE

75
manicure farbowanie. Kramarska 27, I. rw 6 350

21 ZGUBY

Znalazcę
płaszczyka zostawionego plantach upraszam zwrócić. Wynagrodzenie 3 pary obuwia męskiego. — Wały Poniatowskiego 12, m. 3. zdw 71 824

Broszkę
złotą zgubiłam 22. VI. od Zwierzynieckiej do 27 Grudnia. Uczciwy znalazca zechce oddać za wynagrodzeniem. Zwierzyniecka 8, mieszkanie 9. zdw 72 018

We wtorek
21 czerwca wieczorem zgubiono czarny portfel z kwitami podatkowemi i 2-ma książeczkami benzynową i olejną w tramwaju nr. 4, rewji lub taksówce, proszę zwrócić za wynagrodzeniem. Zastrzeżenie zrobiono. Zgłoszenia ul. Nowa 8, Koło Towarzyskie Rybicki. zdw 72 057

Zgubiłem
książeczkę wojskową Sylwester Rochowiak wraz kartą powołania. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot. 3 Maja 4. zdw 71 951

Unieważniam
zagubiony indeks U. P. nr. 16 669 na nazwisko Zygmunt Witkowski. zdw 71 886

22 ROZMAITE

1,45
pończochy jedwabne do prania Ia jedwab 2.90 złoty Bemberg od 3.25 pończocha jedwabna niedoścignionej trwałości od 3.90, pończochy macco od 45 gr, jedwabny flor od 95 gr. Ia pończocha poczwórna od 1.90, fil d'ecosse od 2.90, poczwórny fil d'ecosse od 3.25 Dziecięce nr. 5 od 60 gr 10 nr. od 80 gr skarpety męskie od 45 gr deseniowe od 75 gr poleca po znacznie zniżonych cenach w wielkim wyborze specjalny magazyn pończoch i fabryka bielizny J. Schubert Poznań ul Wrocławska 3. Ceny niskie — towar trwały Pw 16 017-14.30

Chorzy
na wątrobę, kamice żółciowa, żółtaczkę, nerki, pęcherz płuca, gardło bezsenność nerwy serce artretyzm reumatyzm ischias, otyłość zaburzenia żołądkowo-kiszkowe, wadliwą przemianę materji, otrzymają na żądanie bezpłatnie pouczającą broszurę „Kuracja ziołowa" Magister Wolski Warszawa, Złota 14. nw 11 162

Dr. W. Bernacki
lekarz przyrodnik homeopata Poznań-Winiary Leonarda 1 telefon 2002 przyjmuje teraz również przed południem. zdw 70 780

Obiady
kresowe, smaczne, cena zniżona. Wały Zygmunta Augusta 1, m. 8 (narożnik Marcina). zdw 71 318

Restauracja
Jezuicka 4, poleca obfite smaczne obiady, 4 dania 90 groszy, śniadania, kolacje, obfity wybór. zdw 70 905

Przyjmę
dziecko powyżej 3 lat z inteligentnego domu za jednorazowem wynagrodzeniem. Wskaże Kurjer Poznański zdw 71 726

Kroju
szycia systemem łatwym, najnowszym uczy Szpotańska, Marcin 18. zdw 71 830

Artystka malarka
poszukiwana. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 899

Koncesji
z wyszynkiem na miasto Poznań poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 701

Restauracyjne
odpadki można odbierać. Oferty Kurjer zdw 71 885

Tapicer
Wszelkie przeróbki wyściełanych mebli sumiennie i tanio wykonuje A. Danecki Za Bramką 5 a, m. 10. zdw 71 796

Głuchota
szum cieknienie uszów uleczalne. Liczne podziękowania. Żądajcie bezpłatnej, pouczającej broszury. Osobiście przyjmuję. Z. Zoellner, Katowice, ul. Mickiewicza 22. rw 11 287/8

Meble
tanio naprawia, odnawia, również fortepiany poleruje Stolarnia, Górna Wilda 24 zdw 70 394

Uzdolnionych
z dziedziny okultyzmu upraszam podanie adresu do Kurjera Poznańskiego zdw 72 750

5 zł
strojenie fortepianu Zgłoszenia Kraszewskiego 11, „Drogerja". jw 3 487

23 OŻENKI

Panna
lat 19, posiadająca 200 000 wyjdzie zamąż. „Przyszłość", Pamiątkowa. zdw 71 839

Kupiec
zamożny lat 41, chciałby poznać panienkę przystojną, zgrabną, muzykalną inteligentnej rodziny. Cel matrymonjalny, pośrednictwo krewnych mile widziane. Oferty wyczerpujące fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 71 817

Panna
z prowincji 70 000 gotówki wyjdzie zamąż. Biuro „Przyszłość", Pamiątkowa. zdw 71 841/2

Fotografistkę
zdolną, sympatyczną, do lat 28, pozna w celu matrymonjalnym, przystojny właściciel zakładu fotograficznego. Zgłoszenia Kurjer Poznański dw 3 869

Mężczyzna
lat 47, kawaler, urzędnik wyższy, z prawem do emerytury, na prowincji, pozna panią sympatyczną, gospodarną, inteligentną w celu matrymonjalnym. Posag pożądany, lecz nie konieczny. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 931

24 NAUKA

Niemieckiej
konwersacji udziela młoda inteligentna panna. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 176

Kursy
stenografji, pisania na maszynach rozpoczynam 5 lipca. Kantaka 1, II. p. zdw 71 474

Kursy
kroju, szycia damskiego. Nowak Wrocławska 33. dw 3840

Żeńskie Kursy Techniczne
(budowlane). Poznań Kraszewskiego 17, m. 15. Przygotowanie średnie (sześcioklasowe). Urzędnikom 75 % zniżka. Pw 18 981-55.340

Student
filozofji wyjedzie na wieś celem udzielania lekcyj, zakres gimnazjum. Adres: Arystydes, Poznań Dom Medyków. zdw 71 479

Gimnazjastów
przyjmuje na stancje, opieka troskliwa pomoc nauce, obce języki. Magdaleny 1, m. 5. 4—6. zdw 71 716

Pięknie pisać!
wyuczam każdego w 15 lekcjach Ratajczaka 11 a, II. wejście, m. 28 zdw 71 778

Stancja
gimnazjasty albo gimnazjastki, łazienka, słoneczne, frontowe, opieka utrzymanie, dom inteligentny katolicki 175 zł. Francuskiego, angielskiego, muzyki. Przecznica 6, mieszk. 7, telefon 66-85. dw 3 948

Kursy handlowe
Tadeusza Preissa Ratajczaka 29, 2 lipca. zdw 72 034

25 MUZYKA

Pianino
do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 800

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Kupiec - hurtownik
branży spożywczej prosi o oferty Gdynia skrzynka pocztowa 181. dw 3907

PP. Ziemianie!
Student U. P., energiczny korepetytor przygotowuje skutecznie do IV kl. gimn. włącznie. (Łacina niemieckie francuskie.) Może równocześnie pracować w administracji majątku (ma 2-letnią praktykę). Wymagania umiarkowane Polecenia bardzo dobre (Ziemian). Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 300

Pielęgniarka
poszukuje posady do niemowlęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 526

Biuralista
młodszy, sierota, sumienny, pracowity szuka jakiejkolwiekbądź posady. Kaucja 400 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 056

Początkująca
panna szuka posady do bufetu lub piekarni. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 471

Student farmacji
szuka praktyki bezpłatnej na czas wakacji w Poznaniu ewentl. pobliżu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 037

Służąca
poszukuje posady od 1. 7. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 71 628

Która
dystyngowana Polka lub Polak dopomoże mi do uzyskania stanowiska w gospodarstwie domowem do starszych dzieci lub do towarzystwa, abym się mogła nauczyć języka polskiego. Mówię po niemiecku. Mam wykształcenie kupieckie, jestem doświadczona w wychowaniu dzieci i prowadzeniu gospodarstwa domowego. — Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 71 647

Biuralista
młodszy szuka jakiejkolwiekbądź pracy, gwarancja — kaucja. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 692

Bufetowa
dzielna, która posiada tysiąc złotych poszukiwana. Łaskawe zgłoszenia proszę kierować Urbaniak, Ostrów (Pozn.). Rynek 29. zdw 71 689

Ogrodnik
kawaler, lat 28, poszukuje posady od zaraz A. Długiewicz, Rawicz, ul. Grunwaldzka 29. zdw 68 857

Kierownik hotelu
z kaucją długoletnią praktyka zagraniczną, 4 obce języki poszukuje posady lub dzierżawy. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 070

Tapicer
szuka pracy. Naprawia wszelkie meble wyściełane tanio. Szamarzewskiego 13, m. 15. zdw 71 816

Magistra farmacji
z czteromiesięczną praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 819

Dziewczyna
wiejska uczciwa z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 768

Praczka
rzetelna oszczędna czysto pierze. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 71 766

Ekspedjentka
z branży restauracyjnej, uczciwa, sumienna, poszukuje posady zaraz lub od 1. 7., okolica obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 71 965

Kucharka
poszukuje posady 15 lipca, samodzielna do wszystkiego, inteligentnego państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 801

Dziewczyna
z dobremi świadectwami szuka posady z gotowaniem od 1. lub 15. 7. Oferty proszę Kurjer Poznański zdw 71 799

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady od 1 lipca. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 739

Dziewczyna
lat 17, poszukuje posady do dzieci. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 71 738

Ekspedjentka
z branży żywnościowej, kaucji 400.— poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 725

Kasjerka
z kaucją 600 zł poszukuje posady, branża obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 724

Szukam
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 717

Dziewczyna
poszukuje posady 1. 7. do wszystkiego, z dobremi świadectwami. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 947

Wdowa
po urzędniku Wielkopolanka w średnim wieku gospodarna, inteligentna skromna przyjmie posadę jako reprezentantka domu. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 709

Szofer - służący
kawaler, trzeźwy, sumienny, z powodu likwidacji poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 700

Sierota
poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 694

Szukam
posady w dom, poza dom na wieś tanio, ładnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 752

Posługę
przyjmę zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 753

Posługaczka
do wszystkiego poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 755

Dziewczyna
samodzielna szuka posady do wszystkiego od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 758

Kucharka
polecona zna ciepłą i zimną kuchnię poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 788

Biuralistka
maszynistka szuka jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 783

Biuralistka
praktyka poszukuje posady (kasjerki) kaucja 500. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 780

Ogrodnik
z małą rodziną lub samotny poszukuje posady od 1 lipca lub później 32. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 831

Krawcowa
poszukuje pracy poza dom. Pocztowa 3, mieszkanie 9. zdw 71 897

Dziewczyna
skromna poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 876

Wypożyczę
radjo za uzyskanie posady służącego, szofera inkasenta, woźnego lub inną. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 877

Szukam
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 864

Krawcowa
domowa szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 863

Rządca gospodarczy
lat 30, z kilkoletn. praktyk., nawskroś uczciwy i sumienny, znający dobrze swój zawód, pragnie zmienić posadę od 1. 10. 32. jako żonaty, obecnie na samodzielnem stanowisku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 71 918

Emerytowany
urzędnik skarbowy, rach., kasowość, podatki, Pomorzanin, w sile wieku, szuka posady jako książkowy - kasjer ewentl. innego zatrudnienia w majątku lub w przemyśle. Przyjąłby przedstawicielstwo poważnej firmy. — Wymagania skromne, objęcie posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 919

Dziewczyna
do wszystkiego z średniem gotowaniem i szyciem, szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 883

Dziewczyna
starsza, uczciwa, z własną pościelą, zna prace domowe, poszukuje posady z gotowaniem do bezdzietnych małżeństwa, od 1. 7. Łaskawe oferty proszę Kurjer Pozn. zdw 71 888

Dziewczyna
pracowita, uczciwa i sumienna, posiadająca dobre świadectwa, z dobrem gotowaniem, szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 964

Praczka
akuratna 4 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 747/8

Panienka
inteligentna ukończona szkołą gospodarczą umie bardzo dobrze szyć, poszukuje odpowiedniej posady do szycia lub starszych państwa, chętnie wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 809

W Sobotę 25 czerwca b. r. tradycyjne „WIANKI“ NAD BRZEGIEM WARTY OBOK SZELĄGA

Początek o godz. 20.00

Pw 19 059-25.52

Panna
z dobrem szyciem, gotowaniem, wychowaniem dzieci, przyjmie jakąkolwiek posadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 978

Dziewczyna
uczciwa, poszukuje posady do wszystkiego od 1 lipca. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 953

Panienka
do dzieci i prac domowych z praktyką, szuka posady, wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 71 979

Kucharka
gospodyni samodzielna, szuka posady, gdzie pokojowa. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 71 956

Biuralistka
początkująca przyjmie posadę na niskich warunkach. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 955

Mogę
polecić dobrą nanię do małych dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 048

Fryzjerka
przyjmie pracę poza domem, dobrze onduluje i zna manicure. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 050

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady z cośkolwiek gotowaniem lub posługi. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 053

Służąca
uczciwa, szuka posady 15 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 72 060

Sierota
poszukuje posługi biurowej lub prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 72 058

Książkowa
maszynistka poszukuje posady, wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 002

Samodzielna
dziewczyna z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. 7. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 984

Technik dentystyczny
biegły w złocie — kauczuku — operatywnie samodzielnie — poszukuje posady od 15 lipca. A. Fröhlich, Inowrocław, ul. Świętokrzyska 63. zdw 71 927

TEATRY

Teatr Polski: Dziś i codziennie rewja „Walter i S-ka“, w wykonaniu zespołów „Morskiego Oka“ i „Wesołego Wieczoru“ z Warszawy.

Teatr Nowy: Dziś = „Bank Nemo“ z Jerzym Leszczyńskim.
Piątek, 24. 6. = „Bank Nemo“ z Jerzym Leszczyńskim.
Sobota, 25. 6. = „Bank Nemo“ z Jerzym Leszczyńskim.
Niedziela, 26. 6. = „Bank Nemo“ z Jerzym Leszczyńskim.

Teatr Letni (Plac Nowomiejski 5, tel. 29-08). W czwartek, 23 b. m., otwarcie sezonu. Codziennie: „Teść szaleje“. Ceny od 1—3 zł.

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Zbieg“.
Aurora: „Klejnoty Królewskie“.
Colosseum: Wiktor Mc. Loglen w „Czarnej Gwardji“.
Corso: „Złoto Kalifornji“ i „Róża ulicy“.
Metropolis: „Tragedje amerykańskie“.
Muza: „Kapitan gwardji królewskiej“.
Odeon: „Trójka“.
Orzeł: „W niewoli u szeika“ i „Na tropie przestępcy“.
Renaissance: „Kłamiesz kobieto“ i „Djabełek“.
Roxy: „W pogoni za narzeczoną“.
Sfinks: „Giełda Miłości“ Marleny Dietrich.
Słońce: „Puszcza“.
Tęcza: „Na fali życia“.
Wilsona: „Narzeczona nr. 68“ (Kraj bez kobiet).

Samotna
kulturalna, wiek średni, przyjmie zarząd domem na wsi, jako towarzyszka, opiekunka starszej pani — da opiekę dzieciom u wdowca, wymagania skromne. Zgłoszenia — Kościan, Śmigielska 7, Piotrowicz. zdw 72 029

Osoba
starsza szuka posady do dworu do prasowania, cerowania i dozór nad praniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 932

Panienka
18 lat, z 1 roczną nauką szycia, ½ roczną praktyką oraz znajomością prasowania, pracowita, bezwzględnie uczciwa, poszukuje posady w magazynie lub do dzieci. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 925

Inwalida
wojenny pomocnik fryzjerski poszukuje pracy wzgl. wypomóżki. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań ul. Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zdw 71 825/6

Inwalida wojenny
piecownik - garncarz, poszukuje pracy. Wykonuje wszelkie reparacje oraz ustawianie nowych pieców po cenach przystępnych. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, ul. Fredry 7, pokój 47, telef. 39-97. zdw 71 994/5

Dziewczyna
młodsza, uczciwa, pilna pracowita szuka posady z gotowaniem 1. 7. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 71 942

Pierwszorzędna kucharka
poleca się na wesela, chrzciny oraz wszelkie uroczystości. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 515

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 509

Dziewczyna
lat 18 uczciwa, z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 7 cośkolwiek z gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 492

Skromna
dziewczyna szuka pracy do wszystkiego zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 434

Inteligentna
gosposia z dobrem gotowaniem, w średnim wieku poszukuje samodzielnej posady, zajmie się wszelką pracą i domem. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 522

28 WOLNE MIEJSCA

50 złotych zarobku dziennie
Zastępców i odsprzedawców dla rozpowszechnienia nowopatentowanych artykułów poszukuje firma „Maibruch“ Anvers - Borgerhout, Belgia. zdw 68 454

Energiczny nauczyciel (ka)
z praktyką, możliwie z wykształceniem akademickiem potrzebny do V kl. pryw szkoły przygotowawczej na prowincji. Spieszne oferty uprasza się „Par“, Poznań, pod 55.348. Pw 18 994-55.348

Magister
farm. początkujący potrzebny. — Apteka w Bazarze. zdw 71 812

Młynarz
potrzebny z kaucją. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 814

Poważna
firma (Sp. z odp.) poszukuje od zaraz 3—4 inteligentne wymowne panie z dobrą reprezentacją jako organizatorki. Wysokie wynagrodzenie. Awans zapewniony. Zgłaszać się z dokumentami w piątek od 9—12. Wały Jana III. 12, parter, biuro. zdw 71 805

Krawcową
samodzielną zaufaną przyjmę na stałe. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 794

Nauczycielka
na wakacje na wieś, lekcje zakres II. klasy gimnazjalnej, konieczny język niemiecki. Zgłoszenia pisemne: Poznań Kochanowskiego 8, m. 4. zdw 71 733

Panna
energiczna składu delikatesów potrzebna. Krüger 3 Maja 7. zdw 71 730

Rybak
hodowcą uczony z praktyką dobrą w hodowlach potrzebny. Życiorys, odpisy świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 71 727

Fryzjerka
(kursistka) na prowincję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 708

Instytucja
społeczna w Poznaniu poszukuje od 1. 7. wykwalifikowanej siostry na stanowisko kierowniczki żłóbka dla niemowląt. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 71 707

Zegarmistrz
starszy z kaucją znajdzie egzystencję. Światowid, Wały Jadwigi 3. zdw 71 705

Kelnerka
kaucją potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 749

Potrzebna
pomocniczka do czapek. Wielka 4/5. zdw 71 763

Kelnera
z kaucją 500 złotych poszukuje zaraz. Kawiarnia Jadzieńka, Hel. zdw 71 920

Bufetowa
z kaucją lub wspólnictwo. Adres Kurjer Poznański zdw 71 961

Fryzjerki pierwszorzędne siły
dwie oraz dwie manikurzystki do Gdyni potrzebne zaraz. „Słońce“, Zakład fryzjerski, ul. Św. Jańska dom Budynia. nw 11 293

Krawcowa
pierwszorzędna potrzebna w dom Zaułek św. Wojciecha 3, mieszkanie 10 zdw 71 781

Uczennica praktykantka
ze zdolnościami rysunkowemi potrzebna. Zakład Chemigraficzny, Długa 11. zdw 71 850

Uczeń
fryzjerski potrzebny zaraz utrzymaniem, prowincja. Chwaliszewo 73. zdw 71 856

Krawcowa
dzielna w dom zaraz. Pocztowa 29, m. 14 zdw 71 887

Młodzieniec
rowerem rozwożenia towarów, kasowania, gwarancja 80 złotych zaraz. Zgłoszenia Stablewskiego 3, m. 14. zdw 71 880

Fryzjerka
na stałą posadę i uczennica z utrzymaniem. Zgłoszenia Zamkowa 6. zdw 71 997

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego. Matejki 36, m. 1. zdw 71 985

Kasjerki
do Gdyni poszukuję, kaucja 200 do 300 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 980

Służącej
do wszystkiego z dojeniem krów zaraz poszukuję. Zgłoszenia Rzeźnictwo, ul. Półwiejska 30. zd 71 969

Dzielna kucharka
znająca dobrze kuchnię warszawską natychmiast potrzebna na sezon letni. Osób 100. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 977

Kucharkę
hotelową z kuchnią warszawską i zimnym bufetem, także bufetiarkę do baru angażuje zaraz Hotel Francuski, Gniezno. nw 11 295

Czeladnik piekarski
potrzebny 1. 8. 32, nieżonaty, znający się na piecu rurkowym jak i kanałowym z kaucją 300 zł. Osobiste przedstawienia pożądane zaraz u p. M. Schleicherta, Swarzędz, Rynek 10. nw 11 297

Fryzjer
damsko-męski może się zgłosić. Śniadeckich 4. zdw 72 003

Nauczycielka
potrzebna na wieś. Dwie dziewczynki: druga, czwarta wstępna. Pierwszorzędne referencje. Życiorys, odpisy świadectw, żądana pensja. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 922

Ostatnie 3 dni!
taniego tygodnia

9.80 Bronz. damski bucik skórkowy obcas francuski

4.80 Buciki dziecięce flexible wielk. 27/22

12.80 Komb. damski bucik skórkowy obcas francuski

14.80 Bronz. męski szpilkowany mocna skóra, bucik bardzo trwały podeszew gwarantowana

17.80 Bronz. i czarne męskie boksowe org pasowo szyte

Leo
Magazyn Obuwia - ul. 27 Grudnia 3.

Pw 19 055-25.48

Osoba
uczciwa, samodzielnem gotowaniem, szyciem, dobre świadectwa, poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 72 033

Kierowniczka gospodarcza
poszukuje posady do sanatorjum, zakładu leczniczego, internatu, pensjonatu lub innej instytucji społecznej. Świadectwa i referencje bardzo dobre, długoletnia praktyka, wiek średni, dobra prezencja. Wymagania skromne. Kościan, Śmigielska 7, m. 2. zdw 72 028

Biegła
bufetowa lub anonserka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 950

Gosposia
w średnim wieku z dobremi świadectwami poszukuje posady u samotnej osoby od 1. 7. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 714

Praczka
szuka prania. Strzałowa 7, m. 11. zdw 71 936

Służąca
z dobremi świadectwami, poszukuje posady do jednej lub dwóch osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 905

Pomocnik
branży kolonjalnej i delikatesów, znający księgowość poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 11 298/9

Dziewczyna
starsza, wiejska, uczciwa, poszukuje posady do wszelkich prac domowych u religijnych państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 946

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 1. 7. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 502

Posługi
poszukuję z gotowaniem od 1. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 501

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem szuka posady 1. 7. do restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 531

Kucharka
samodzielna szuka posady tylko do lepszych państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 527

Sierota
lat 20 szuka posady cośkolwiek z gotowaniem od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 530

Służąca
uczciwa pracowita z długoletniemi świadectwami cośkolwiek gotowaniem szuka posady 1. 7. — Oferty Kurjer Poznański zdw 71 483

Kuchmistrzyni restauracyjna
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 226

Poszukuję
posady inkasenta lub biurowej za kaucją 1 000—2 000 zł. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 70 860

Absolwent
Państwowej Szkoły Mierniczej w Poznaniu z b. ładnym pismem — przyjmie jakąkolwiek posadę za skromnem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 475

Inżynier
poszukuje posady kasjera przedstawiciela i t. p. Gwarancja hipoteczna do 50 000 zł. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 436

Inteligentna
sumienna panienka, z dobremi referencjami, poszukuje posady bez wynagrodzenia w składzie cukierków celem wydoskonalenia się. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 608

Humor zagraniczny

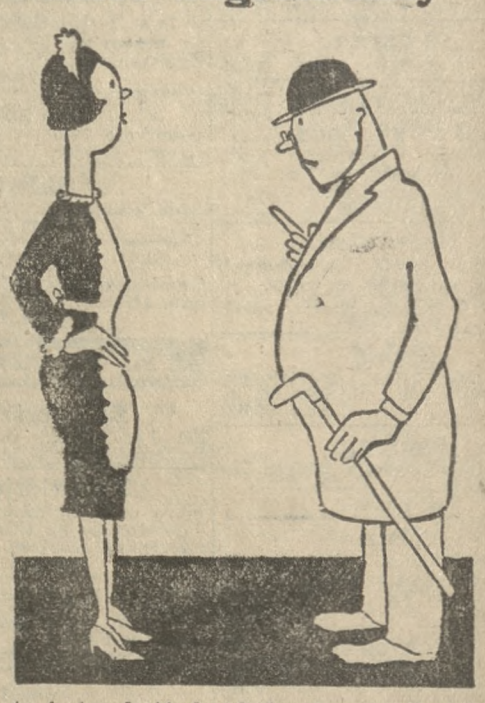

= Czyś ty jest pokojówką, którą żona moja odprawiła wczoraj, czy tą nową, którą przyjęła dzisiaj, czy też tą, która zastępuje już nową?

(Matin, Paryż). S. F.

Przedpłata na lipiec 1932 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.82 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne“ do godz. 11 w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10; większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072. filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.